

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

INTEGRAAL VERSLAG
MET
VERTAALD BEKNOPT VERSLAG
VAN DE TOESPRAKEN

COMPTE RENDU INTÉGRAL
AVEC
COMPTE RENDU ANALYTIQUE TRADUIT
DES INTERVENTIONS

COMMISSIE VOOR DE INFRASTRUCTUUR, HET
VERKEER EN DE OVERHEIDSBEDRIJVEN

COMMISSION DE L'INFRASTRUCTURE, DES
COMMUNICATIONS ET DES ENTREPRISES
PUBLIQUES

woensdag

07-11-2001

15:00 uur

mercredi

07-11-2001

15:00 heures

AGALEV-ECOLO	<i>Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales</i>
CD&V	<i>Christen-Democratisch en Vlaams</i>
FN	<i>Front National</i>
PRL FDF MCC	<i>Parti Réformateur libéral – Front démocratique francophone-Mouvement des Citoyens pour le Changement</i>
PS	<i>Parti socialiste</i>
PSC	<i>Parti social-chrétien</i>
SP.A	<i>Socialistische Partij Anders</i>
VLAAMS BLOK	<i>Vlaams Blok</i>
VLD	<i>Vlaamse Liberalen en Democraten</i>
VU&ID	<i>Volksunie&ID21</i>

<i>Afkortingen bij de nummering van de publicaties:</i>		<i>Abréviations dans la numérotation des publications:</i>	
DOC 50 0000/000	<i>Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer</i>	DOC 50 0000/000	<i>Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif</i>
QRVA	<i>Schriftelijke Vragen en Antwoorden</i>	QRVA	<i>Questions et Réponses écrites</i>
CRIV	<i>Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)</i>	CRIV	<i>Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral définitif et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)</i>
CRIV	<i>Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)</i>	CRIV	<i>Version Provisoire du Compte Rendu Intégral (sur papier vert)</i>
CRABV	<i>Beknopt Verslag (op blauw papier)</i>	CRABV	<i>Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)</i>
PLEN	<i>Plenum (witte kaft)</i>	PLEN	<i>Séance plénière (couverture blanche)</i>
COM	<i>Commissievergadering (beige kaft)</i>	COM	<i>Réunion de commission (couverture beige)</i>

<i>Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers</i>	<i>Publications officielles éditées par la Chambre des représentants</i>
<i>Bestellingen:</i>	<i>Commandes:</i>
<i>Natieplein 2</i>	<i>Place de la Nation 2</i>
<i>1008 Brussel</i>	<i>1008 Bruxelles</i>
<i>Tel.: 02/ 549 81 60</i>	<i>Tél.: 02/ 549 81 60</i>
<i>Fax: 02/549 82 74</i>	<i>Fax: 02/549 82 74</i>
<i>www.deKamer.be</i>	<i>www.laChambre.be</i>
<i>e-mail: alg.zaken@deKamer.be</i>	<i>e-mail: aff.generales@laChambre.be</i>

INHOUD

Regeling van de werkzaamheden	1
<i>Sprekers: Guy Verhofstadt</i> , eerste minister, <i>Yves Leterme</i> , voorzitter van de CD&V-fractie	
Samengevoegde interpellaties en vragen van	2
- de heer Guy D'haeseleer aan de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, belast met Middenstand, over "het sociaal begeleidingsplan voor Sabena" (nr. 5420)	2
- de heer Yves Leterme aan de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, belast met Middenstand, over "de uitstaande schulden van de NV SABENA inclusief volle dochterondernemingen" (nr. 5445)	2
- de heer Yves Leterme aan de eerste minister over "de stand van zaken met betrekking tot de oprichting van een nieuwe luchtvaartmaatschappij" (nr. 986)	2
- de heer Francis Van den Eynde tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, belast met Middenstand, over "het eventuele faillissement van Sabena" (nr. 977)	2
- de heer Lode Vanoost tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, belast met Middenstand, over "Sabena" (nr. 980)	2
- de heer Raymond Langendries tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, belast met Middenstand, over "Sabena" (nr. 983)	2
- mevrouw Marie-Thérèse Coenen tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, belast met Middenstand, over "het faillissement van Sabena" (nr. 985)	2
<i>Sprekers: Guy Verhofstadt</i> , eerste minister, <i>Yves Leterme</i> , voorzitter van de CD&V-fractie, <i>Raymond Langendries</i> , voorzitter van de PSC-fractie, <i>Francis Van den Eynde</i> , <i>Willy Cortois</i> , <i>Claude Eerdekens</i> , voorzitter van de PS-fractie, <i>Lode Vanoost</i> , <i>Olivier Chastel</i>	
<i>Moties</i>	52
<i>Sprekers: Hans Bonte</i> , <i>Alfons Borginon</i> , <i>Jacques Chabot</i> , <i>Marie-Thérèse Coenen</i> , <i>Guy D'haeseleer</i> , <i>Trees Pieters</i> , <i>Dirk Van der Maelen</i> , voorzitter van de SP.A-fractie, <i>Guy Verhofstadt</i> , eerste minister, <i>Gerolf Annemans</i> , voorzitter van de VLAAMS BLOK-fractie, <i>Francis Van den Eynde</i> , <i>Raymond Langendries</i> , voorzitter van de PSC-fractie, <i>Rik Daems</i> , minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, <i>Yves Leterme</i> , voorzitter van de CD&V-fractie, <i>Tony Van Parys</i> , <i>Lode Vanoost</i>	

SOMMAIRE

Ordre des travaux	1
<i>Orateurs: Guy Verhofstadt</i> , premier ministre, <i>Yves Leterme</i> , président du groupe CD&V	
Interpellations et questions jointes de	2
- M. Guy D'haeseleer au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques, chargé des Classes moyennes, sur "le plan d'accompagnement social pour la Sabena" (n° 5420)	2
- M. Yves Leterme au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques, chargé des Classes moyennes, sur "les dettes actives de la SA SABENA y compris ses filiales à part entière" (n° 5445)	3
- M. Yves Leterme au premier ministre sur "l'état d'avancement du dossier «création d'une nouvelle compagnie aérienne»" (n° 986)	3
- M. Francis Van den Eynde au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques, chargé des Classes moyennes, sur "la faillite éventuelle de la Sabena" (n° 977)	3
- M. Lode Vanoost au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques, chargé des Classes moyennes, sur "la Sabena" (n° 980)	3
- M. Raymond Langendries au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques, chargé des Classes moyennes, sur "la Sabena" (n° 983)	3
- Mme Marie-Thérèse Coenen au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques, chargé des Classes moyennes, sur "la Sabena" (n° 985)	3
<i>Orateurs: Guy Verhofstadt</i> , premier ministre, <i>Yves Leterme</i> , président du groupe CD&V, <i>Raymond Langendries</i> , président du groupe PSC, <i>Francis Van den Eynde</i> , <i>Willy Cortois</i> , <i>Claude Eerdekens</i> , président du groupe PS, <i>Lode Vanoost</i> , <i>Olivier Chastel</i>	
<i>Motions</i>	52
<i>Orateurs: Hans Bonte</i> , <i>Alfons Borginon</i> , <i>Jacques Chabot</i> , <i>Marie-Thérèse Coenen</i> , <i>Guy D'haeseleer</i> , <i>Trees Pieters</i> , <i>Dirk Van der Maelen</i> , président du groupe SP.A, <i>Guy Verhofstadt</i> , premier ministre, <i>Gerolf Annemans</i> , président du groupe VLAAMS BLOK, <i>Francis Van den Eynde</i> , <i>Raymond Langendries</i> , président du groupe PSC, <i>Rik Daems</i> , ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques, <i>Yves Leterme</i> , président du groupe CD&V, <i>Tony Van Parys</i> , <i>Lode Vanoost</i>	

COMMISSIE VOOR DE
INFRASTRUCTUUR, HET
VERKEER EN DE
OVERHEIDSBEDRIJVEN

van

WOENSDAG 07 NOVEMBER 2001

15:00 uur

COMMISSION DE
L'INFRASTRUCTURE, DES
COMMUNICATIONS ET DES
ENTREPRISES PUBLIQUES

du

MERCREDI 07 NOVEMBRE 2001

15:00 heures

De vergadering wordt geopend om 15.13 uur door de heer Herman De Croo, voorzitter.
La séance est ouverte à 15.13 heures par M. Herman De Croo, président.

01 **Ordre des travaux**

01 **Regeling van de werkzaamheden**

01.01 **Le président:** La conférence des présidents s'est réunie tout à l'heure à ma demande. Et je remercie le vice-président de la commission de l'Infrastructure, M. Chabot, d'avoir accepté de modifier l'ordre du jour de la commission.

01.01 **De voorzitter:** Het zal niemand verbazen dat de agenda van deze commissie gewijzigd wordt in het licht van de gebeurtenissen bij Sabena.

Collega's, er zijn enkele vragen ingediend in verband met Sabena. Ik heb ook – en dat is begrijpelijk – een aantal interpellatieverzoeken ontvangen. Ik heb contact genomen met de eerste minister, die zich aanstonds bereid verklaard heeft om voor het Parlement te verschijnen. Wij hebben in de Conferentie van voorzitters de volgende procedure afgesproken, waarvan ik graag zou hebben dat ze wordt nageleefd.

De premier heeft zich meteen bereid verklaard te antwoorden op vragen en interpellaties. Ook minister Daems zal hier komen antwoorden. Ik reken op een sereen parlementair debat in deze delicate omstandigheden.

Nous avons donc décidé, en conférence des présidents, que les interpellateurs – parmi lesquels je compte également les membres qui ont introduit des questions orales – prendraient la parole durant un maximum de dix minutes.

De premier zal beginnen met een stand van zaken.

De fracties die geen interpellatieverzoek hebben ingediend, krijgen ook het woord gedurende 10 minuten. Het is echter duidelijk dat de ingeschreven interpellanten de prioriteit krijgen en dat daarna de fracties die geen interpellant hebben afgevaardigd ook gedurende 10 minuten zullen kunnen spreken.

Je crois que le premier ministre désire s'exprimer en début de réunion. C'est le droit du gouvernement. Mais, les circonstances étant difficiles, j'aimerais que nous montrions un exemple de parlementarisme et de discipline.

Collega's, ik reken op de medewerking van alle commissieleden om een ernstig parlementair debat te voeren. Ik ben daar trouwens van

overtuigd want u weet dat de situatie inzake deze aangelegenheid bijzonder ernstig is.

Mijnheer de eerste minister, wenst u als eerste het woord?

01.02 Eerste minister **Guy Verhofstadt**: Mijnheer de voorzitter, ik meen dat de heer Leterme het woord vraagt.

01.03 **Yves Leterme** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, sta mij toe even heel kort een opmerking te maken bij de regeling van de werkzaamheden.

Ik heb geen bezwaar tegen uw voorstel. Het is goed dat de eerste minister de kans krijgt een mededeling te doen. Ik dacht alleen dat wij in de Conferentie van voorzitters een werkschema hadden afgesproken waarbij ook minister Daems vanmiddag zou worden uitgenodigd.

01.04 **De voorzitter**: Dat is juist. De eerste minister heeft mij daarstraks bevestigd dat minister Daems aanwezig zal zijn. Wellicht zal hij de meer technische vragen beantwoorden. Daarover beslist natuurlijk de regering.

Collega's, indien u daartegen geen bezwaar hebt had ik graag de volgorde van de agendapunten gewijzigd. Ik stel voor dat de heer Leterme als eerste het woord neemt. Daarna komen de heren Langendries, D'haeseleer en Van den Eynde aan de beurt, gevolgd door de heer Vanoost en mevrouw Coenen. Ook de heren Bonte, Eerdeken, Cortois, Chastel en Chabot hebben zich in het debat ingeschreven. Zoals u weet, is het de traditie dat de oppositie als eerste het woord krijgt.

Ik overloop nog even de volgorde. De heer Leterme zal het debat openen gevolgd door de heren Langendries, Van den Eynde en Cortois. Ik meen niet dat iemand van de Volksunie-fractie zich in het debat heeft ingeschreven.

Collega's Leterme en Van den Eynde, ik zal niet met een apothekersweegschaal de tijd meten maar ik vraag u een inspanning te doen om u aan de vooropgestelde spreektijdbeperking van tien minuten te houden. Dat geldt uiteraard ook voor de andere collega's.

02 **Samengevoegde interpellaties en vragen van**

- de heer **Guy D'haeseleer** aan de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, belast met Middenstand, over "het sociaal begeleidingsplan voor Sabena" (nr. 5420)
- de heer **Yves Leterme** aan de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, belast met Middenstand, over "de uitstaande schulden van de NV SABENA inclusief volle dochterondernemingen" (nr. 5445)
- de heer **Yves Leterme** aan de eerste minister over "de stand van zaken met betrekking tot de oprichting van een nieuwe luchtvaartmaatschappij" (nr. 986)
- de heer **Francis Van den Eynde** tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, belast met Middenstand, over "het eventuele faillissement van Sabena" (nr. 977)
- de heer **Lode Vanoost** tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, belast met Middenstand, over "Sabena" (nr. 980)
- de heer **Raymond Langendries** tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, belast met Middenstand, over "Sabena" (nr. 983)
- mevrouw **Marie-Thérèse Coenen** tot de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, belast met Middenstand, over "het faillissement van Sabena" (nr. 985)

02 Interpellations et questions jointes de

- M. Guy D'haeseleer au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques, chargé des Classes moyennes, sur "le plan d'accompagnement social pour la Sabena" (n° 5420)
- M. Yves Leterme au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques, chargé des Classes moyennes, sur "les dettes actives de la SA SABENA y compris ses filiales à part entière" (n° 5445)
- M. Yves Leterme au premier ministre sur "l'état d'avancement du dossier «création d'une nouvelle compagnie aérienne»" (n° 986)
- M. Francis Van den Eynde au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques, chargé des Classes moyennes, sur "la faillite éventuelle de la Sabena" (n° 977)
- M. Lode Vanoost au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques, chargé des Classes moyennes, sur "la Sabena" (n° 980)
- M. Raymond Langendries au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques, chargé des Classes moyennes, sur "la Sabena" (n° 983)
- Mme Marie-Thérèse Coenen au ministre des Télécommunications et des Entreprises et Participations publiques, chargé des Classes moyennes, sur "la Sabena" (n° 985)

02.01 De voorzitter: Zoals afgesproken geef ik eerst het woord aan de eerste minister voor een inleidende uiteenzetting.

02.02 Eerste minister Guy Verhofstadt: Mijnheer de voorzitter, ik wil een uiteenzetting houden omdat ik meen dat veel van de interpellaties die zijn ingediend, onder meer de interpellatie van collega Leterme, ook al een aantal vragen bevatten. Ik kan u in een kort tijdsbestek de stand van zaken geven zodanig dat we daarna een debat ad rem kunnen voeren over de meest actuele ontwikkelingen in dit dossier.

De rechtbank van Koophandel behandelt op dit ogenblik de aanvraag tot faillissement waartoe de raad van bestuur van Sabena gisterenavond heeft besloten. Daarmee komt er inderdaad een einde, eenmaal de beslissing van de rechtbank van Koophandel zal zijn gevallen, aan een 78-jarige geschiedenis van onze nationale luchtvaartmaatschappij. Iedereen zal beamen dat dit in alle opzichten geen gemakkelijk ogenblik is, niet zozeer wegens een vorm van nostalgie naar een maatschappij die meer dan 70 jaar heeft bestaan in ons land, maar wel wegens het feit dat vele duizenden mensen door die beslissing van de raad van bestuur zonder werk vallen. Er worden vele gezinnen getroffen. Het zal vooral zeer pijnlijk zijn voor vele mensen die nu de band zullen verliezen met het bedrijf waarvoor zij vaak heel hard gedurende tientallen jaren hebben gewerkt. Daar ben ik mij van bewust.

De beslissing die de raad van bestuur genomen heeft en die normaal vandaag of binnen korte tijd gevolgd wordt door een beslissing van de rechtbank van Koophandel van Brussel brengt voor mij en voor de hele regering een ogenblik van machteloosheid en in zekere zin ook een ogenblik van mislukking teweeg. Ik wil er ook voor waarschuwen - ik heb dit reeds verscheidene malen de voorbije weken gedaan - dat het zeer gemakkelijk is om te gaan oordelen en te gaan veroordelen. Ik ben ervan overtuigd dat er in de komende uren en dagen heel wat post factum profeten zullen opstaan die ons gaan uitleggen wat er juist verkeerd is gegaan, of wat er juist moest gebeuren, zonder dat ze in staat waren dat te doen op het ogenblik dat de feiten zich voordeden.

Het is evident dat wat we nu meemaken het gevolg is van een aantal zaken. Ten eerste: de alliantie die we met Swissair hebben aangegaan was ongetwijfeld niet de beste keuze. Mijnheer de

02.02 Guy Verhofstadt, premier ministre: De nombreuses interpellations comportent des questions auxquelles il peut être répondu immédiatement par un état de la situation. Nous pourrions ensuite mener un débat de fond.

Le tribunal de commerce examine actuellement la demande de mise en faillite formulée hier par le conseil d'administration. Il est ainsi mis fin à l'existence de la Sabena, après 78 années de fonctionnement. La situation est très pénible car elle se traduit par la perte de milliers d'emplois. De par les liens qui les liaient à leur entreprise, les travailleurs ressentiront très douloureusement cette perte.

Je suis personnellement en proie à un sentiment d'impuissance et je ressens la situation comme un échec. Il est aisé de juger et de condamner et je crains qu'au cours des jours à venir, on ne prononce que trop vite et trop souvent des condamnations.

Il faut reconnaître que l'alliance de 1995 avec Swissair n'était pas le meilleur choix. Mais ce n'est pas à ce moment là que les problèmes ont surgi. La Sabena est malade depuis plus de vingt ans. A

voorzitter, daar heb ik trouwens ook al mededelingen over gedaan in het Parlement de voorbije maanden. We moeten dat erkennen. Misschien hebben we van verscheidene zijden al te lang geloofd in deze alliantie en in deze maatschappij. We moeten ook durven toegeven dat niet alles begint bij de alliantie die in 1995 is aangegaan met Swissair. Sabena is al meer dan 20 jaar een maatschappij die ziek is.

Om dat te illustreren, verwijs ik naar de vele allianties die het bedrijf de voorbije twintig jaar heeft proberen aan te gaan met British Airways, met SAS, met Air France, met KLM, met Swissair, en met nog een aantal andere. We moeten toegeven dat het opzet telkens is mislukt, ondanks het feit dat we Sabena gedurende die periode tientallen miljarden frank overheidsgeld hebben toegestopt. Dat volstond niet, want intussen werd een schuldenberg van meer dan 2 miljard euro, om en bij de 90 miljard frank, opgebouwd.

Mijnheer de voorzitter, wat nu gebeurt, zat er al een heel lange tijd aan te komen. Ik vergelijk het zo: Sabena was reeds lange tijd een hartpatiënt die weliswaar een paar hartaanvallen had overleefd, maar waarvan we konden vermoeden dat twee opeenvolgende hartaanvallen fataal zouden zijn. Welnu, die twee hartaanvallen hebben nu plaatsgevonden. De eerste hartaanval was de ondergang van Swissair, waarmee een alliantie was aangegaan. De terreuraanslagen van 11 september en de gevolgen ervan, de fall-out, vormden een tweede hartaanval. Iedereen weet immers dat het vandaag wereldwijd ontslagen en verliescijfers regent in de luchtvaartsector, ook bij de grootste luchtvaartmaatschappijen. Sabena zat in een slechte, kleine, kwetsbare en zieke alliantie. Overigens, op het ogenblik is er in de luchtvaart sprake van een enorme consolidatiebeweging. In de Verenigde Staten van Amerika is er reeds een achter de rug en in Europa is er een op komst. In ieder geval, Sabena kon die dubbele aanval – het feit dat Swissair onze maatschappij liet vallen en de gevolgen van de aanslagen van 11 september – niet overleven.

Monsieur le président, le gouvernement a opté, dès le début, pour une approche à la fois réaliste et sociale. Je crois pouvoir dire que nous y avons très sérieusement travaillé. Je le souligne une fois de plus, au début de cette année, nous avons encore investi 4 milliards de francs belges dans la compagnie. Par la suite, comme vous le savez, nous étions même disposés à consentir d'autres efforts financiers avec notre partenaire suisse. Ces derniers mois, nous avons considéré tous les scénarios possibles et je puis vous garantir que nous avons, chaque fois, examiné toutes les alternatives. Je tiens à le dire ici à tous nos collègues du parlement, je ne vois vraiment pas à quel instant de tout ce processus nous aurions négligé l'une ou l'autre alternative crédible pour sauver la Sabena.

Mijnheer de voorzitter, collega's, natuurlijk blijft de regering - nu Sabena het faillissement heeft aangevraagd - dezelfde houding aannemen. Ik herhaal dat dit tegelijk een zakelijke en een sociale houding is. Zij bevat twee elementen: de beste sociale politiek met betrekking tot een grote maatschappij als Sabena is ervoor te zorgen

plusieurs reprises, on a cherché à conclure des alliances avec différentes compagnies aériennes mais, à chaque fois, sans succès.

L'Etat a injecté des dizaines de milliards de francs dans la Sabena, alors que celle-ci s'enfonçait dans l'endettement, lequel s'élève à 90 milliards de francs. La faillite était donc prévisible depuis longtemps. Un patient cardiaque ne peut pas survivre à des infarctus en série. Deux facteurs ont été fatals à la Sabena: la déconfiture de la Swissair et les attentats terroristes du 11 septembre. Depuis les événements du 11 septembre en effet, le secteur de l'aéronautique enregistre d'énormes pertes et les vagues de licenciements se succèdent. Dans ce secteur, la Sabena occupait une position bien trop vulnérable pour pouvoir survivre. Une faillite était inévitable.

Van meet af aan heeft de regering voor een realistische en sociale aanpak gekozen. Begin dit jaar hebben wij nog 4 miljard frank in de maatschappij geïnvesteerd, en wij waren bereid om samen met onze Zwitserse partner bijkomende financiële inspanningen te leveren.

Wij hebben alle mogelijke scenario's onderzocht en ik denk niet dat wij ooit een geloofwaardig alternatief met het oog op de redding van Sabena hebben verwaarloosd.

Le gouvernement entend adopter un point de vue identique sur les plans commercial et social. Notre objectif est de redémarrer avec une nouvelle compagnie aérienne,

dat wij – los van het verleden – starten met een nieuwe, private en rendabele luchtvaartmaatschappij in ons land. Hiervoor bestaat een grote markt: de meer dan 20 miljoen passagiers vorig jaar – al dan niet in transit – op de luchthaven van Zaventem zijn hiervan het bewijs. De regering heeft de bedoeling om, liever dan zoals de voorbije 20 jaar met het ene probleem na het andere te worden geconfronteerd, een nieuwe, rendabele, aanvankelijk kleinere luchtvaartmaatschappij tot stand te brengen.

Mijnheer de voorzitter, ik hoef u niet te vertellen welk een zware onderneming dit is, zeker na de gebeurtenissen van 11 september. Er staan immers weinig nationale of internationale privé-ondernemingen te springen om massaal te investeren in luchtvaartactiviteiten. Wereldwijd wordt de sector immers met afdankingen en rationalisaties geconfronteerd.

Collega's, ik kan u vandaag aankondigen dat een nieuwe private luchtvaartmaatschappij wordt opgericht met een vers startkapitaal van 200 miljoen euro, iets meer dan acht miljard Belgische frank. Deze maatschappij zal van een totaal nieuwe situatie kunnen vertrekken, namelijk op basis van het project van de heer Müller. Hierbij wordt een nieuwe maatschappij gecreëerd, waarbij men binnen de Europese Unie een netwerk uitbouwt, aangevuld met de rendabele bestemmingen op Afrika. Daarvoor is vandaag een memorandum of understanding ondertekend door in totaal 15 deelnemende groepen, dit voor een bedrag van 200 miljoen euro.

Vooreerst zijn er twaalf grote Belgische bedrijven en banken die 155 miljoen euro vers kapitaal in de maatschappij inbrengen; daarnaast de drie regionale investeringsmaatschappijen die 45 miljoen euro inbrengen.

Het is een privaat consortium onder leiding van de heren Davignon en Lippens dat vandaag samen met de investeringsmaatschappij de verbintenis heeft aangegaan voor deze 155 miljoen euro. In de komende dagen - maar daar zullen de heren Davignon en Lippens voor instaan - zal u zien dat er zich reeds 12 private bedrijven geëngageerd hebben om samen een startkapitaal van 8 miljard frank bijeen te leggen, nodig voor die nieuwe maatschappij. Onder deze 12 bedrijven bevinden zich, naast alle grote banken, ook de 3 investeringsmaatschappijen. Het nieuwe bedrijf zal worden opgestart met als platform DAT, een van de huidige filialen van Sabena. Dat project is in de voorbije weken in detail, met de nodige tussenstappen op het legale en op het financiële vlak, uitgewerkt door de heer Müller. Dit zal dus ook betekenen dat er een volledig nieuwe leiding aan het hoofd zal komen te staan. Aangezien het gaat om een nieuwe maatschappij, zullen er nieuwe aandeelhouders komen met een andere raad van bestuur. De huidige raad van bestuur van Sabena zal niet meer aanblijven. Zoals de zaken er nu voorstaan, vertegenwoordigt de nieuwe raad van bestuur reeds 15 aandeelhouders.

Tot zover, mijnheer de voorzitter, wat mijn eerste belangrijke mededeling betreft. Alhoewel wij, als federale overheid, als Belgische staat, hierbij niet meer betrokken zijn, kunnen wij dit beschouwen als een nieuwe start van een nieuwe luchtvaartmaatschappij in ons land. Het is de bedoeling dat dit nieuwe bedrijf, gebaseerd op DAT, reeds vanaf morgen van start gaat. Het is tevens de bedoeling dat, vanaf

privée et rentable. Les 20 millions de passagers que la Sabena transportait chaque année prouvent que le marché existe. Après les événements du 11 septembre, peu d'entreprises privées sont disposées à investir d'importants montants dans le transport aérien. La nouvelle compagnie sera entièrement privée et fonctionnera sur la base du plan Müller. Elle devrait bénéficier d'un capital de départ de 200 millions d'euros, soit un peu plus de 8 milliards de francs. Un réseau de destinations européennes et les destinations africaines rentables seront maintenues.

Aujourd'hui, quinze groupes participants ont signé un *memorandum of understanding*. Douze grandes entreprises et banques investiront conjointement 155 millions d'euros et les trois sociétés régionales d'investissement injecteront les 45 millions restants. Demain, un consortium privé verra donc le jour et sera placé sous la direction de Messieurs Davignon et Lippens, qui pourront rechercher d'autres participants.

Cette nouvelle entreprise utilisera la plate-forme DAT, la filiale de la Sabena. La direction sera entièrement renouvelée et un nouveau conseil d'administration sera installé. On compte d'ores et déjà quinze nouveaux actionnaires. La nouvelle société sera lancée demain et les premiers vols auront lieu dans les jours qui viennent.

morgen, de eerste vluchten georganiseerd zullen worden door deze nieuwe maatschappij.

Deuxième volet examiné par le gouvernement: l'aspect social. Les différentes filiales de la Sabena poursuivront leurs activités après la faillite car des investisseurs privés désirent les reprendre. Cela signifie que plus de 4.000 personnes pourront poursuivre leurs activités au sein de ces filiales.

Une nouvelle compagnie aérienne sera créée mais plusieurs milliers de personnes ne pourront malheureusement pas y être recasées. Il est donc indispensable de prévoir un plan social pour ces travailleurs. Les négociations avec les syndicats ont déjà débuté hier après-midi. Les travaux ont bien progressé. Les discussions doivent encore se poursuivre sur certains points mais un accord est en vue. Bien entendu, il en va dans les négociations sociales comme dans les négociations politiques: tant qu'il n'y a pas un accord sur tout, il n'y a pas d'accord sur rien. A 19 heures, nos représentants et les syndicats poursuivaient les négociations et l'on espère qu'un accord sera atteint au plus tard dans le courant de la journée de demain en ce qui concerne le volet social. Comme je vous le disais, certains points sont encore en discussion.

Aujourd'hui, je ne peux pas encore vous dire combien de travailleurs seront concernés par ce plan social. Cela dépendra de l'importance de la nouvelle compagnie aérienne qui reprendra progressivement des employés de l'ancienne Sabena puisqu'ils ont l'expérience de ce travail.

Il est évident que ce volet social a de l'importance puisque plusieurs milliers de travailleurs ne pourront être repris ni dans les filiales qui seront gérées de manière indépendante, ni au sein de la nouvelle compagnie qui sera créée.

Ten tweede onderstreep ik dat de aanpak van de regering een zakelijke aanpak is. De regering wil namelijk niet verder aanmodderen, maar een nieuwe maatschappij starten. Bovendien willen wij een duidelijk sociaal hoofdstuk uitwerken, waarvan een belangrijk onderdeel outplacement wordt. Volgens mij is dat de tweede beste vorm van sociale bescherming die wij kunnen geven: aan degenen die niet in de nieuwe maatschappij of in de filialen aan de slag kunnen, bieden wij een nieuwe job aan. Om die aanpak te kunnen verwezenlijken, is – dat is meteen een waarschuwing – een goede samenwerking met de commissaris, de curator en de rechter-commissaris die het toezicht op de operatie zal uitoefenen, absoluut nodig.

Als platform voor de lancering van de nieuwe maatschappij gebruiken we Delta Air Transport (DAT), dat een van de filialen is. Het privé-kapitaal is nu voorhanden. Aangezien Sabena in een faillissementsprocedure zit, zullen wij – ik herhaal het – de medewerking nodig hebben van de curator en de rechter-commissaris om die maatschappij al vanaf morgen op te starten.

Mijnheer de voorzitter, tot zover mijn uitleg die ik vooraf wou geven. Nogmaals, hoe meer tijd er verloopt, hoe meer personen er in die nieuwe maatschappij zullen kunnen worden tewerkgesteld. Het project van de nieuwe maatschappij is door de heer Christophe Müller

De diverse dochtermaatschappijen van Sabena zullen hun activiteiten voortzetten. Enkele duizenden personen zullen dus aan de slag blijven. Anderen zullen door de nieuwe maatschappij in dienst worden genomen. Verscheidene duizenden werknemers van Sabena zullen echter hun baan verliezen. Voor hen zullen wij een sociale regeling moeten uitwerken. De onderhandelingen met de vakbonden zijn gisteren gestart. Zij zullen om 19 uur worden voortgezet. Uiterlijk morgen zal een akkoord worden bereikt. Het valt moeilijk uit te maken om hoeveel personen het precies gaat. Het sociaal plan zal hoe dan ook uitgebreid zijn.

Le gouvernement a donc opté pour une approche pragmatique et sociale. Une nouvelle compagnie privée sera créée et un plan d'accompagnement social recourant à l'*outplacement* sera élaboré. A cet effet, il faut nécessairement une bonne collaboration avec le curateur et le juge-commissaire, s'il s'agit de lancer la nouvelle compagnie dans les plus brefs délais. Cette opération a toutes les chances de réussir: il y aura suffisamment de capitaux pour maintenir des activités modestes et rentables.

opgesteld. Het plan gaat ervan uit dat in het totaal ongeveer zeventig bestemmingen voornamelijk binnen Europa zullen worden aangevlogen, alsmede de rendabele Afrika-bestemmingen. Delta Air Transport vertrekt niet meer vanuit een te weinig gekapitaliseerde situatie zoals met Sabena twintig jaar lang het geval was, maar het kan rekenen op voldoende kapitaal. Uiteraard is Delta Air Transport een kleinere maatschappij dan Sabena. Met het bestaande groeipotentieel in Brussel als hoofdstad van Europa kan Delta Air Transport misschien langzaam groeien. Dat zal wel een gezondere groei zijn dan de spectaculaire groei van Sabena de voorbije jaren, die ons echter wel de das heeft omgedaan.

02.03 Yves Leterme (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik begroet alvast minister Daems. Ik hoop dat hij goed op de hoogte is van hetgeen de eerste minister heeft gezegd, zodat hij een aantal beslissingen kan nemen en daarvoor verantwoordelijk kan zijn.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, heren ministers, collega's, de Franse beurskrant "Les Echos" schreef vanmorgen dat België voor een Europese primeur zorgt. Dat klopt ook. Het Europees voorzitterschap van België zal vooral gekenmerkt worden door de Europese primeur dat België als eerste lidstaat van de Unie zijn luchtvaartmaatschappij failliet ziet gaan.

De zorg van onze fractie gaat in eerste instantie uiteraard naar de vele tienduizenden mensen die door het faillissement van Sabena in de problemen komen. Daarom zal ik in de eerste plaats over dat sociaal en menselijk drama spreken, veeleer dan over het bijeenbrengen van het kapitaal om een nieuw bedrijf te starten.

Wij worden geconfronteerd met de grootste sociale catastrofe sinds de sluiting van de Kempische Steenkoolmijnen. Die catastrofe had volgens de CD&V-fractie sterk kunnen worden ingeperkt indien de regering niet al te laat en zonder het juiste overleg had gewerkt. De regering had niet op het laatste moment de matrakken moeten gebruiken, maar tijdig de juiste sociale dialoog vanuit de goede invalshoek moeten zijn aangegaan. Zo had zij die catastrofe kunnen beperken. Zodoende kon er werk worden gemaakt van maatregelen om de menselijke en de sociale gevolgen van dat faillissement tot het minimum te beperken. Dat is echter niet gebeurd. De regering in het algemeen en de betrokken ministers dragen een bijzonder zware verantwoordelijkheid.

De zorg van onze fractie voor de mensen vertaalt zich in de eis van onze fractie om te werken aan een sociaal plan op het federale niveau. Ook Vlaanderen en de gewesten hebben de verantwoordelijkheid om te werken aan een coherent plan met een belangrijk sociaal hoofdstuk. Naar ons oordeel heeft de Belgische Staat niet alleen als overheid maar ook als aandeelhouder de verantwoordelijkheid om boven op de normale wettelijke en reglementaire verplichtingen in het kader van het Fonds voor Sluiting van Ondernemingen de nodige maatregelen te nemen om alle werknemers de wettelijke opzegvergoeding te kunnen geven. Dat moet worden gefinancierd uit de algemene middelen. Zo kunnen deze mensen een kleine schadevergoeding krijgen voor het debacle waarvoor de Belgische Staat ook als aandeelhouder verantwoordelijk is. In de eerste plaats vragen wij dus een sociaal plan.

02.03 Yves Leterme (CD&V): La Belgique est le théâtre d'une première européenne: elle est le premier pays à voir sa propre compagnie aérienne périliter. Nous nous faisons d'abord et surtout du souci pour le drame social et humain provoqué par cette faillite. La portée de cette catastrophe aurait pu être limitée si un dialogue social avait été mené en temps opportun. Avec le peu de préoccupations sociales qui caractérise sa politique, c'est le gouvernement qui en porte la responsabilité.

Nous demandons au gouvernement d'arrêter sans délai un plan social cohérent. En tant qu'actionnaire, l'Etat a pour devoir, au-delà des obligations légales, de fournir d'autres aides financières. Il faut mettre au point un plan d'embauche, lequel, devrait, en fait, déjà exister.

Ces deux mesures doivent également s'appliquer aux fournisseurs de la Sabena, qui se retrouvent à présent confrontés à des problèmes tout aussi graves. Il faut également leur accorder des facilités de paiement pour les charges fiscales, l'ONSS, la TVA. Nous constatons que le gouvernement se borne à nouveau à des déclarations. Aucun contact n'a même été pris avec les autres niveaux de pouvoir comme les Régions et les Communautés.

Nous nous faisons aussi du souci pour l'avenir. Cette faillite aura des

Ten tweede, vragen wij ook om de tewerkstellingscel die eigenlijk al zowat opgericht moest zijn. Wij stellen echter vast dat men terzake nog de eerste maatregelen moet nemen. Deze tewerkstellingscel moet functioneren met federale middelen. Ze kan voor een individuele en intensieve begeleiding van ontslagen werknemers zorgen in hun zoektocht naar nieuw werk.

Ten derde, vragen wij dat de sociale maatregelen en de werking van de tewerkstellingscel worden uitgebreid tot het personeel en de zelfstandige ondernemers die als toeleveranciers van diensten en producten aan Sabena in moeilijkheden zullen komen. Dit mag dus niet beperkt blijven tot de personeelsleden van Sabena. Wij vragen ook heel dringend maatregelen om betalingsfaciliteiten te verlenen op het vlak van de RSZ en voor de sociale en fiscale verplichtingen van de toeleveranciers. Wij vragen de regering dringend om het initiatief te nemen om alle instanties, niet alleen de federale maar ook de gewestelijke, bijeen te brengen en een gecoördineerde actie op gang te brengen. Wij hadden verwacht dat men dit reeds zou hebben gedaan. Tot vandaag blijft het echter bij aankondigingen. Intussen werd met de gewesten, noch met andere – regionale – organisaties contact opgenomen.

Het signaal dat u maandag hebt gegeven was dan ook helemaal fout. In plaats van vertrouwenwekkende maatregelen te nemen, hebt u 150 gendarmes gestuurd. Dat is een verkeerde aanzet. Paars-groen blinkt niet uit in de sociale dialoog en in de goede omgang met mensen. Dat kan worden rechtgetrokken en wij hopen dat dit zeer snel gebeurt.

Onze tweede zorg betreft de toekomst. De economische impact op Zaventem is enorm. Het is niet evident om Sabena te vervangen. Sabena dreigt hoe dan ook haar hulpfunctie verzwakt te zien en voor veel maatschappijen te verworden tot een soort bushalte op een lijn die transnationaal wordt uitgezet. U kondigt het heropstarten van een nieuw luchtvaartbedrijf aan. Wat ons betreft, is het de juiste oplossing om in de eerste plaats een beroep te doen op privé-kapitaal. Wij hebben daarbij echter vragen. Een vijftal ervan wil ik nu reeds naar voren schuiven. Ten eerste, hebt u het over voldoende kapitalisatie. Sta mij echter toe dit te betwijfelen. Het businessplan van de nieuwe onderneming blijft zeer schimmig. Blijkbaar is dat plan er nog niet en weet men nog niet echt waar men heen wil. U zegt dat men in de volgende dagen met de vluchten zal beginnen en dat men wel zal zien waar men uitkomt. Het aantal personeelsleden dat kan worden gered is blijkbaar nog niet vastgelegd. Een kapitalisatie van 8 miljard frank lijkt ons zelfs voor een regionale luchtvaartmaatschappij bijzonder laag te zijn. Een van de belangrijkste lessen die men uit het Sabena-verhaal had kunnen trekken, is het structurele probleem van de onderkapitalisatie. Dat probleem dreigt hier echter opnieuw om de hoek te komen kijken. Blijkbaar wordt die les dus niet getrokken.

Ten tweede, sta mij toe om de tolk te zijn van de vele gevoelens die leven bij het personeel maar ook bij de schuldeisers. De Belgische Staat als aandeelhouder en de Belgische overheid wekken hier minstens de indruk van een opgezet spel: wij laten het bedrijf failliet gaan, wij zetten alle schuldeisers evenals het personeel – met een aantal handige communicatietrucs - in de kou en dan kunnen wij via het instrument van de falende met een nieuwe lei beginnen.

Mijnheer de eerste minister, u zegt dat een aantal duizenden jobs niet

répercussions économiques énormes. Vous avez annoncé la création d'une nouvelle entreprise ainsi que l'apport de capital privé, ce qui est une bonne idée. Cependant, nous sommes sceptiques. Dispose-t-on bien d'une capitalisation suffisante? Y a-t-il un business plan?

De surcroît, le personnel et les créanciers ont l'impression d'une mise en scène destinée à repartir à zéro après avoir fait table rase.

Enfin, plusieurs milliers d'emplois ne pourront être sauvés. Mais combien, exactement? Combien de personnes pourront être occupées au sein de votre nouvelle structure?

Nous posons aussi la question de la responsabilité politique de cette tragédie socio-économique. A ce jour, nous n'avons jamais réclamé la démission d'un ministre et nous ne le ferons pas non plus aujourd'hui. Cela dit, le ministre pourrait quand même tirer de cet épisode dramatique ses conclusions personnelles.

Au cours des cinq derniers semestres, nous avons exercé notre droit de contrôle pour souligner les problèmes qui se posaient. Le ministre Daems avait affirmé disposer des meilleures garanties concernant l'alliance avec la Swissair. Je demande à présent au ministre Daems de prendre, pour la première fois, ses responsabilités sur le plan politique. Le premier ministre porte également une part de responsabilité. Il s'est vanté de l'accord qu'il avait conclu, alors qu'il ne contenait aucune garantie.

La faillite de la Sabena marque la fin de la crédibilité du premier ministre et du ministre Daems. Ils doivent s'interroger sur la situation et en déduire s'ils peuvent encore regarder les travailleurs de la Sabena en face.

zal kunnen worden opgevangen in het nieuwe bedrijf. Ik zou u willen vragen of u ons nu reeds kunt zeggen hoeveel duizenden jobs er volgens een eerste raming in het businessplan behouden zullen blijven. Daarstraks sprak u van enkele duizenden jobs. Kunt u ons concreet zeggen wat het vooropgezette aantal jobs is dat u met de nieuwe constructie kan garanderen? Hoeveel jobs kunt u garanderen voor de mensen die nu op de tarmac of thuis angstig zitten te kijken naar wat de toekomst hen zal brengen?

Ten derde, ik wil nogmaals – hoewel dit niet de prioritaire zorg is van onze fractie – wijzen op de economische toekomst van Zaventem en de luchtvaartactiviteit.

Ten slotte wil ik het element van de politieke verantwoordelijkheid voor heel deze sociaal-economische en menselijke ramp aankaarten. Ik weet dat u op dat vlak wat lichtzinnig bent en vandaar wellicht de glimlach op uw beider lippen. Ik wil er toch aan herinneren dat wij recht van spreken hebben. Onder meer wegens het feit dat wij de laatste tweeëneenhalf jaar nooit ingegaan zijn op de verleiding om het ontslag van de minister te vragen en het dus partijpolitiek te spelen. Trouwens, ook vandaag zullen wij dit ontslag niet vragen. Mogen wij dan toch het element van de politieke verantwoordelijkheid even aankaarten? Dat is trouwens de essentie van een parlementaire democratie. U hebt de bevoegdheid, het Parlement controleert en daaruit kunnen conclusies worden getrokken.

Collega's, de afgelopen tweeëneenhalf jaar heeft onze fractie onder andere bij monde van collega Van Eetvelt systematisch gebruik gemaakt van ons controlerecht om de regering in het algemeen en minister Daems in het bijzonder te wijzen op rijzende problemen, problemen die niet te maken hebben met 11 september omdat ze reeds langer detecteerbaar waren. Via mondelinge vragen en interpellaties hebben wij de minister gewaarschuwd voor een toestand die scheef aan het lopen was.

Het zijn niet wij die in de zomer van 2000 hebben verklaard – al dan niet met een champagneglas in de hand – dat de alliantie tussen SAir en Sabena het vervolg is van een succesverhaal en dat er betonharde garanties waren. U zei toen, ik citeer: "Mijnheer Leterme, u gelooft ons niet maar ik heb betonharde garanties. Mijnheer Corti is een betonharde garantie maar ik heb ook garanties op papier dat er niets fout zal lopen". Wij hebben niet de lof gezwaaid van de vorige bestuurders. Kom ons dus niet het verhaal opdissen dat u al twee jaar opdist, namelijk dat telkens als u faalt het de verantwoordelijkheid is van eenieder - en in eerste instantie van het verleden - behalve van uzelf. Neem verdorie uw verantwoordelijkheid op!

U werd ook door ons aangespoord. Tweeënhalf jaar lang hebt u de kans gehad om alternatieven uit te dokteren en om moeilijkheden op te lossen. U hebt de volle bevoegdheid gehad om een aantal elementen te heronderhandelen, om met Swissair het gesprek te voeren op een andere basis dan degene waarop u in het begin van dit jaar bent doorgegaan. U zegde toen een zodanig vertrouwen in Swissair te hebben, dat u zelfs de kapitaalsverhoging tot 85% aanbood en dit als element in een afslankingsprogramma inkapselde. Kom er dus niet mee af dat het de schuld is van het verleden. U hebt al tweeënhalf jaar de volle bevoegdheid, maar bent blind geweest voor de realiteit. Minister Daems is ook naïef geweest. Hij heeft een

Au cours des dernières années, le CD&V n'a jamais réclamé la démission d'un ministre. Ce n'est pas aujourd'hui que nous allons commencer. A eux de réfléchir et de tirer les conclusions qui s'imposent.

blind geloof en vertrouwen in Swissair gehad en daarvoor moet hij nu de verantwoordelijkheid opnemen.

Mijnheer de eerste minister, sta mij echter toe niet alleen minister Daems te citeren, maar ook uzelf. Wie was het die fier was om te zeggen dat in het Astoria-hotel bij een borrel en een hapje een akkoord was afgesloten, later bekend onder de naam hotelakkoord? Wie was het die liet rondbellen dat hij en niet minister Daems mee aan tafel had gezeten? Het was een akkoord zonder borgen, zonder garanties, waarmee u de laatste instrumenten om doeltreffend op te treden tegen Swissair uit handen gaf. U liet de laatste hefboom om iets van Swissair gedaan te krijgen zomaar varen. U bent dus ook verantwoordelijk, mijnheer de eerste minister. Het waren wij niet die gezegd hebben dat Sabena nooit failliet zou gaan, dat men dat nooit zou laten gebeuren. Als Sabena vandaag failliet is, betekent dat niet alleen het faillissement van een onderneming. Dat betekent ook dat deze regering in haar beleid ten aanzien van Sabena heeft gefaald. Ten aanzien van Sabena is dat eigenlijk ook voor een stuk het failliet van uw geloofwaardigheid.

Inzake de politieke verantwoordelijkheid roepen wij u beiden op om eens diep in uw hart te kijken en zelf te oordelen of u de duizenden Sabena-mensen en de andere duizenden wier job, toekomst, welzijn en geluk worden bedreigd, nog recht in de ogen kunt kijken. In de hoop dat men inspanningen zou blijven leveren om te redden wat er te redden viel, hebben wij de voorbije maanden niet de oprichting van een onderzoekscommissie of het ontslag van een minister gevraagd. Wij zullen dat ook vandaag niet doen, omdat wij nog altijd hopen – misschien niet geloven – dat u na grondig en eerlijk te hebben nagegaan wie verantwoordelijk is voor wat er is gebeurd, de eer aan uzelf zult houden en de gepaste conclusies zult trekken.

02.04 Raymond Langendries (PSC): Monsieur le président, monsieur le premier ministre, monsieur le ministre, chers collègues, comme ce fut le cas pour chacun d'entre nous, ce sont les images diffusées par les journaux télévisés d'hier soir qui ont marqué la population. En effet, personne ne peut rester insensible à l'effondrement moral et psychologique des milliers de personnes qui composent le personnel de la Sabena.

Ayant eu la chance de me trouver sur l'un des derniers vols de la Sabena, j'ai pu constater combien le personnel restait dévoué à la cause de son entreprise malgré des circonstances particulièrement difficiles. Je pense que c'est important de le souligner.

Monsieur le premier ministre, je voudrais analyser la communication que vous venez de nous faire. Elle comporte trois parties particulièrement différentes en termes de longueur. Une première très courte où vous reconnaissez avoir été "dupé" dans ce dossier. Une deuxième un peu plus longue où vous faites un large inventaire des responsabilités depuis vingt ans d'un certain nombre d'acteurs en mettant le doigt sur les gouvernements qui se sont succédé. Une troisième très longue sur les annonces, que je considère comme importantes, relatives à la création d'une nouvelle société et sur ce que vous espérez être la conclusion d'un accord social qui devrait avoir lieu, selon vous, rapidement.

Il n'empêche que - encore faudra-t-il qu'on puisse avoir quelques

02.04 Raymond Langendries (PSC): De beelden van het TV-journaal gisteravond zijn hard aangekomen bij de bevolking. Niemand kan ongevoelig blijven voor de verslagenheid van het Sabena-personeel.

Ik heb aandachtig naar uw uiteenzetting geluisterd. In een eerste fase gaf u toe in de luren te zijn gelegd. In een tweede, langere, fase heeft u de verantwoordelijkheid van de vorige regeringen beklemtoond. Ten slotte had u het over de oprichting van de nieuwe maatschappij en het sociaal akkoord.

Wij kunnen ons slechts over deze laatste twee punten verheugen. Maar het faillissement van Sabena blijft niettemin de grootste sociale ramp in de Belgische geschiedenis.

U gaf weinig cijfers betreffende het personeelsbestand. Het ziet er

réponses à des questions très précises concernant la création d'une nouvelle société - dans l'hypothèse, que nous souhaitons tous voir se vérifier, de la conclusion d'un accord social intéressant pour le personnel qui ne retrouvera pas d'emploi dans la nouvelle société ou dans les filiales, cela reste pour notre pays la plus grande catastrophe sociale que nous ayons jamais connue. L'on sera sans doute confronté à une situation similaire à celle de Renault-Vilvoorde, voire plus grave encore.

Vous n'avez pas cité de chiffres en matière de pertes d'emplois. Vous en avez cité concernant un éventuel maintien. Vous avez parlé de 4000 emplois dans les filiales, mais vous n'avez pas donné de chiffres en ce qui concerne la nouvelle société. Mais je peux concevoir qu'il soit difficile de donner un chiffre à l'heure actuelle puisque les choses sont appelées à évoluer en fonction de la progression de la société dans les semaines, les mois et les années à venir. Il n'en reste pas moins que le nombre de pertes d'emplois à la suite de la mise en faillite de la société est sans équivoque. On se situe dans le même scénario que pour Renault-Vilvoorde, en plus catastrophique.

Monsieur le premier ministre, suite à votre communication, je me pose un certain nombre de questions. Je n'ose pas penser qu'en avril 2000, au moment où l'on a conclu l'accord permettant aux Suisses de contrôler 85% de la société et transféré la gestion de cette dernière à une filiale à majorité suisse appelée AMP, les membres du gouvernement aient pu imaginer un seul instant qu'on l'on s'acheminait vers une faillite de la Sabena. Je n'ose pas imaginer qu'en octobre 2000, au moment où le plan "Blue sky" a été élaboré par les Suisses et qui était considéré par le ministre en charge comme le nec plus ultra des accords, un quelconque membre du gouvernement ait pu douter de la portée de ce plan et envisagé la possibilité d'une faillite de la Sabena.

Je n'ose imaginer qu'en février 2001 vous aviez quelque indication d'une faillite de la Sabena, lorsque l'Etat a réinjecté quatre milliards dans le capital de la Sabena sans garantie et alors que des transferts injustifiés étaient opérés entre la Sabena et Swissair – transferts dont l'existence continuait à être niée à l'époque.

Je n'ose surtout imaginer que vous auriez eu à l'esprit la possibilité d'une faillite de la Sabena en août 2001, date importante et intéressante, celle de la réunion informelle à laquelle assistaient le Premier ministre – mais aucun ministre compétent, si je ne m'abuse – M. Corti et un seul administrateur lequel n'avait pas personnellement participé au conseil d'administration chargé d'examiner ce problème.

Je me pose cependant un certain nombre de questions en ce qui concerne l'ingénierie qui vient d'être imaginée. J'ai en effet entendu, et cela me semble normal mais je souhaiterais obtenir des précisions à cet égard, que le gouvernement préparait depuis plusieurs mois ou en tout cas plusieurs semaines, diverses hypothèses dont celle de la faillite. Je me rappelle, et peut-être vous en souviendrez-vous, monsieur le ministre Daems, que lorsque nous avons débattu dans cette même salle, lors d'une réunion informelle Chambre-Sénat sur la problématique de la Sabena à la suite du cas Swissair, j'avais parlé de l'ingénierie d'insolvabilité des Suisses. Je ne croyais pas que tout n'était que pur hasard dans la manière dont Swissair était devenue insolvable. J'avais dit également, dans les termes suivants, que je

evenwel naar uit dat wij in hetzelfde schuitje zitten als Renault-Vilvoorde, of erger nog.

Ik wil er niet aan denken dat men in april 2000, toen de Zwitsers 85 % van de aandelen van Sabena verwierven en het beheer naar een Zwitsers dochterbedrijf werd overgeheveld, aan een mogelijk faillissement van de nationale luchtvaartmaatschappij heeft gedacht. Ik wil niet denken dat men in oktober 2000 de minste twijfel over de leefbaarheid van het door de Zwitsers uitgewerkte Blue Sky-plan heeft gehad. Ik wil niet denken dat men in februari 2001, toen de regering vier miljard in Sabena investeerde, ook maar één ogenblik aan een faillissement heeft gedacht. Ik durf er vooral niet aan denken dat u in augustus 2001, toen de "hotel vergadering" plaatsvond, heeft gedacht dat een faillissement van Sabena mogelijk was.

Ik stel mij toch vragen. De regering zou de hypothese van het faillissement al sinds weken, ja zelfs maanden, voorbereiden. Onlangs had ik het over de deskundigheid op vlak van insolventieit waarvan Swissair getuigde. Ik geloofde in de snelle wederopstanding van de maatschappij en deze werd dankzij Crossair en de investering van particuliere groepen een feit.

Sabena bevindt zich in dezelfde situatie. Is er bewust voor het failliet gekozen ten einde bepaalde problemen op te lossen, ook al brengt dit zware sociale gevolgen met zich? Wij zullen hierop terugkomen want de politieke verantwoordelijkheden dienen te worden vastgesteld.

Volstaan de 8 miljard die het kapitaal van de nieuwe maatschappij uitmaken? Is het overbruggingskrediet van 5 miljard gestort?

Ik verheug mij over de aanwezigheid van personen als de heren Davignon en Lippens.

croyais à une résurrection rapide de Swissair: connaissant les technologies suisses, je pensais que Swissair allait rapidement se reconstruire, ce qui est le cas via la filiale Crossair et l'entrée dans le capital d'un certain nombre de grands groupes privés et de banques.

Nous sommes dans la même situation. Est-ce la technologie ou sont-ce les événements qui nous ont conduits là? Cela était-il préparé? Aurait-on été délibérément vers la faillite pour pouvoir régler un certain nombre de situations dont la capacité de créer une nouvelle société, beaucoup plus facilement qu'autrement, c'est-à-dire en passant par des dégâts sociaux considérables?

Je ne pense pas que nous recevrons aujourd'hui des réponses à ces questions extrêmement précises, mais il est important que nous en obtenions un jour afin de déterminer la responsabilité politique. On ne pourra en effet évacuer cette responsabilité même si, comme l'a dit mon collègue Leterme, les priorités du jour et des semaines à venir sont d'abord, le plan social et ensuite le démarrage d'une nouvelle société. Ne croyez surtout pas que le fait d'avoir annoncé la création d'une nouvelle société et la conclusion éventuelle d'un accord social qui, je l'espère, interviendra le plus rapidement possible, soient de nature à nous faire oublier que nous aurons à déterminer précisément les responsabilités politiques en la matière.

J'en viens à la problématique de la création de la nouvelle société. La somme de huit milliards constitutive du capital de cette nouvelle société - pour autant qu'il s'agisse bien de cette somme - est-elle suffisante, y compris notamment pour sa mise en route? Si je ne m'abuse, un crédit-pont de l'ordre de 5 milliards avait été mis en place par le gouvernement. Je voudrais savoir si ce montant a été versé à l'ancienne Sabena.

Par ailleurs, je me réjouis de voir des noms prestigieux de notre économie s'impliquer dans le conseil d'administration de cette nouvelle société. Je pense qu'on en fera un peu moins voir à M. Davignon ainsi qu'à M. Lippens qu'on en a fait voir - ou ne pas voir - à un certain nombre d'administrateurs de l'époque et, par conséquent, au gouvernement.

J'espère que les signaux d'alerte qui seraient éventuellement donnés par MM. Davignon et Lippens auront plus de poids que ceux qui ont été donnés précédemment par d'autres - l'avenir nous le dira - pour éviter une mauvaise tournure des événements à un moment donné.

Ce capital est-il suffisant ou faudra-t-il veiller à ce qu'il soit augmenté?

Je voudrais également savoir à combien le gouvernement évalue le coût du volet social. Je ne suis pas spécialisé en matière sociale mais j'ai vécu de près de nombreuses fermetures d'entreprises et non des moindres, et je dirais qu'il oscillera aux environs des 15 ou 20 milliards.

Allez-vous procéder à une modification dans le cadre du budget 2001 et prévoir un certain nombre d'éléments dans le cadre du budget des Voies et Moyens 2002 dont nous allons discuter dans quelques jours, voire quelques semaines? Il serait plus crédible, me semble-t-il, que le montant prévu pour le volet social soit clairement déterminé dans le budget 2001-2002. Je souhaite une réponse très précise en la

Zal het kapitaal dat wordt uitgetrokken, volstaan? Hoeveel zal het sociaal plan kosten? Wellicht tussen 15 en 20 miljard. Zal u de begroting 2001 aanpassen en amendementen op de rijksmiddelenbegroting van 2002 indienen? Dat zou wellicht de meest aangewezen procedure zijn. Ik zou graag een nauwkeurig antwoord krijgen.

Mijn laatste vraag betreft een procedurekwestie. De heer Chabot, waarnemend voorzitter van de commissie voor de Infrastructuur, vraagt ons bij brief een vertegenwoordiger voor een werkgroep aan te wijzen.

Ik vind dat de oprichting van een parlementaire onderzoekscommissie moet worden overwogen. Wij mogen ons geen illusies maken over de door de heer Chabot voorgestelde werkgroep-Sabena. Het sociaal plan moet deugdelijk zijn en wij willen op de hoogte van de evolutie van de situatie worden gehouden. Nú moet worden uitgemaakt wie terzake politiek verantwoordelijk is, ieder getalm is uit den boze.

matière. Je ne pense pas que vous pourrez descendre au-dessous d'un tel montant si l'on veut un plan social décent.

M. Chabot, président faisant fonction de la commission de l'Infrastructure, nous a adressé un courrier nous enjoignant de désigner un membre au sein d'une commission de travail pour étudier le problème de la Sabena. Je voudrais dire à M. De Croo, président faisant fonction de la commission de l'Infrastructure à la place de M. Chabot, qu'une telle réunion de travail n'a pas plus de sens que la réalisation d'un audit. Il faudra bien se pencher sur le problème de la création d'une commission d'enquête.

C'est M. le ministre Daems lui-même qui, à l'occasion de la dernière réunion de la commission réunie Chambre et Sénat, avait lancé la procédure en mettant sur la table et en déposant sur le bureau du président de la commission des documents considérés comme secrets et devant le rester. Il ne faut se faire aucune illusion sur la commission de travail Sabena. Les derniers événements que nous venons de vivre impliquent que nous soyons sérieux.

Je suppose que ce n'est pas aujourd'hui que nous déciderons s'il y a lieu ou non de créer une commission d'enquête.

En ce qui nous concerne, sachez qu'il est essentiel que le volet social soit décent, que nous souhaitons connaître rapidement et avec précision les montants qui y seront consacrés et être informés en permanence de l'évolution de la création de la nouvelle société.

Enfin, je le répète une dernière fois à l'intention du gouvernement: n'attendez pas que l'on fasse l'impasse sur la problématique de la responsabilité politique dans l'ensemble de ce dossier.

02.05 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, voorafgaandelijk deel ik mee dat de rechtbank van koophandel zojuist het faillissement heeft uitgesproken.

Mijnheer de eerste minister, heren ministers, als ik een beetje cynisch zou zijn – het is moeilijk om dezer dagen in ons land aan enig cynisme te ontsnappen –, zou ik geneigd zijn u te feliciteren met een bravo! U scoort vandaag in triplo. Ten eerste bent u erin geslaagd een oude luchtvaartmaatschappij, naar verluidt een parel aan de kroon van het land, vandaag ter ziele te doen gaan. Ten tweede bent u erin geslaagd om van de luchthaven van Zaventem, de luchthaven van de hoofdstad van Europa, een vliegtuigkerkhof te maken. Ten derde hebt u vandaag het ergste sociaal bloedbad voor het land sinds het einde van de Tweede Wereldoorlog veroorzaakt. En uw regering is nog maar halfweg. Wat mogen wij nog verwachten?

Tijdens uw uiteenzetting wekte u de indruk dat de dood van Sabena een vorm van euthanasie was. Dat is misschien te wijten aan de tijdsgeest en de politieke mode. Sabena was 78 jaar oud en het ging niet meer: euthanasie leek dus gepast. Mijnheer de eerste minister, u maakt dat misschien uzelf wijs, maar dat maakt u ons niet wijs. De dood van Sabena is geen euthanasie. De dood van Sabena is een tragedie met alle aspecten van een tragedie in de klassieke betekenis van het woord. Helaas is er daar altijd sprake van de dood.

Mijnheer de eerste minister, wat tracht u ons nog meer te vertellen?

02.05 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): J'apprends que le tribunal vient de prononcer la faillite de la Sabena. Si je voulais faire preuve de cynisme, j'applaudirais le premier ministre: il a réussi à faire disparaître la Sabena, à transformer l'aéroport de Zaventem en un cimetière d'avions et, mieux encore, à provoquer la tragédie sociale la plus grave depuis la deuxième guerre mondiale.

Le premier ministre a erronément comparé la décision du tribunal à une forme d'euthanasie. En réalité, il s'agit d'une tragédie, au sens traditionnel du mot.

Il en impute la responsabilité à des acteurs étrangers, plus précisément les Suisses, et aux événements de ces derniers mois, c'est-à-dire les attentats du 11 septembre.

Zeer merkwaardig, u tracht de schuld bij allerlei buitenlandse toestanden te leggen. Uw regering is kennelijk niet verantwoordelijk. U schetst de geschiedenis van de luchtvaartmaatschappij en uit de losse pols zegt u dat Sabena al 20 jaar problemen heeft. Het is bovendien de schuld van de Zwitsers en natuurlijk ook van Osama bin Laden en de terreuraanslagen op 11 september. Als ik niet beter wist, zou ik u van xenofobie verdenken.

Mijnheer de eerste minister, het is natuurlijk gemakkelijk de verantwoordelijkheid in het buitenland te zoeken. U vergeet dat, wanneer de Zwitsers hun gang konden gaan, zulks met uw medeweten was. Ik kan u op basis van het verslag in het Parlement aantonen dat u ons meermaals hebt laten weten dat alles in orde was met de Zwitsers, dat er werd onderhandeld en dat de onderhandelingen tot een goed einde werden gebracht. U leek dat te geloven. Ook uw meerderheidspartij trapte daarin. Indien u twijfelt aan mijn woorden, herinner ik u aan het debat van 19 juli 2001.

Op 19 juli verklaarde de heer Cortois, VLD-lid en notoir inwoner van Vilvoorde – dichtbij Zaventem – dat hij zich opgelucht voelde omdat de catastrofe waarop het Vlaams Blok ongetwijfeld hoopte – "daarop drijft nu eenmaal die partij" dixit de heer Cortois – was afgewend.

Dezelfde dag antwoordde minister Daems hierop: "Dit conflict heeft tot één resultaat geleid en dat is voor mij belangrijk: wij hebben een akkoord bereikt dat, gezien de omstandigheden, Sabena de kans biedt om rendabel te worden en derhalve een toekomst biedt aan de mensen die er werken".

Dat de eerste minister ons thans voorhoudt dat alle schuld ligt bij de Zwitsers, de Afghanen, de Saudi-Arabiërs of wie dan ook, is al te gemakkelijk. Om te beginnen maakt Sabena al gedurende veertig jaar verlies, op een uitzondering na, met name in 1999 als ik het goed voorheb. De opeenvolgende regeringen die deze regering voorafgingen, deden hieraan niets, evenmin als deze regering trouwens. Er werden ons allerlei zaken voorgeschoteld en misschien nog maar een jaar geleden werd ons als het ware een fata morgana voorgehouden onder de naam Blue Sky. Ik weet niet of het woord blue in dit geval wijst op de kleur van een voornaam politiek component van de regering. Hoe dan ook, de hemel kleurde niet blauw maar bij elke crisissituatie kwam u meteen aankondigen dat alles in orde was, mijnheer de minister.

Ik wil niet de indruk wekken alleen op minister Daems af te geven. Gisteren zond de VRT-radio – waarvoor mijn dank – een deel uit van een interview met de eerste minister dat begin september plaatsvond en waarbij hij mededeelde dat de overheid 5 miljard ter beschikking zou stellen van Sabena om het bedrijf te redden.

Telkens werd de indruk gewekt dat alles in orde was, terwijl men in feite zeer goed wist welke wending de zaken zouden nemen en dit alles omdat de maatschappij werd gepolitiseerd en boven haar mogelijkheden leefde. Men liet evenwel betijen want men moest de politieke vriendjes af en toe toch eens plezieren.

Thans zitten wij met de resultaten van een dergelijk beleid, die eerst en vooral doorwegen op sociaal vlak. Mijnheer de minister, precies op dat niveau – en dat is bijzonder cynisch van uwentwege – wekt u de

Or, les Suisses n'avaient d'autre choix que de travailler avec les collaborateurs du ministre, qui était convaincu que la situation s'arrangerait.

Le 19 juillet, M. Cortois déclarait encore ici même qu'il était soulagé que la catastrophe, souhaitée selon lui par le Vlaams Blok, avait pu être évitée. Le ministre Daems a insisté sur le fait qu'un accord avait été conclu qui offrait à la Sabena et à ses travailleurs de nouvelles perspectives d'avenir.

La Sabena enregistre des pertes depuis des dizaines d'années. Ni le gouvernement actuel ni les précédents n'ont tenté de remédier à cette situation. En outre, nous avons été très peu informés. Lors de chaque crise, des phrases d'apaisement ont servi de réponse aux questions que nous posions alors que le gouvernement était parfaitement au courant de la dégradation de la situation de la Sabena.

La catastrophe est devenue réalité mais on nous affirme encore que le pire a été évité, que les dommages et les licenciements seront limités grâce à la DAT. Des 12.000 travailleurs directs de la Sabena, combien pourront selon le ministre retrouver du travail au sein de la DAT? Qu'en sera-t-il des emplois indirects dans les entreprises de sous-traitance?

Les quinze investisseurs et les sociétés régionales d'investissement apportent 200 millions d'euros pour le sauvetage; ce montant sera toutefois insuffisant pour fonder une nouvelle compagnie. En son temps, le CVP a joué un rôle central dans le maintien d'un scénario qu'il condamne aujourd'hui en tant que CD&V. Le Vlaams Blok ne demande pas au gouvernement de se livrer à un exercice d'introspection, mais de faire face à la détresse du personnel licencié et de démissionner.

indruk dat alles klaarligt. Niets is echter minder waar. Eerst zegt u dat enkele duizenden mensen nu eenmaal hun baan zullen verliezen om daarna te verklaren dat men evenwel opnieuw van start gaat met DAT. Nog geen uur geleden hoorde ik u bijzonder enthousiast verkondigen: "Toutes les semaines, elke week, zal die maatschappij nieuwe werknemers aannemen". "De oude gewaden zijn afgelegd, de nieuwe vendels staan strak in de morgen" zoals een Dendermonds dichter schreef, net voor de oorlog. Als ik u mag geloven, dan zal Sinterklaas weldra daar zijn! De waarheid is anders.

Mijnheer de minister, hoeveel mensen zullen hun baan verliezen? Hoeveel van de twaalfduizend rechtstreeks bij Sabena tewerkgestelde personen meent u te kunnen recupereren? Hoeveel banen in de toeleveringsbedrijven meent u te kunnen redden?

Wat de redding betreft, heb ik de indruk dat ook op dat vlak het oude refrein opnieuw wordt gezongen. Er is eens te meer geld gevonden. Deze keer spreken we over 8 miljard, niet van de federale regering – zegt u – maar van 15 investeerders, waaronder banken en bedrijven, en van de regionale investeringsmaatschappijen. Deze laatsten zullen 45 miljoen euro op tafel leggen. Daarvan zal Vlaanderen – zo verneem ik van Belga – 55% voor zijn rekening nemen. Mijnheer de eerste minister, het is opnieuw de belastingbetaler die voor Sabena moet opdraaien, zij het onrechtstreeks, via de regionale investeringsmaatschappijen.

U wilt met 8 miljard opnieuw een luchtvaartmaatschappij opstarten die kans op succes zou hebben. U gelooft misschien in sinterklaas, maar wij niet meer en ik vrees dat de werknemers die vandaag op straat staan, eveneens nog moeilijk in de goede sint kunnen geloven.

Mijnheer de eerste minister, de CD&V-fractie verwees op het einde van haar betoog, bij monde van haar fractievoorzitter, naar Alice Nahon en maande u en minister Daems aan in eigen hart te kijken alvorens slapen te gaan. Ik neem aan dat de CD&V-fractie dat zelf heel graag zal doen, want destijds, toen de CD&V nog CVP was, heeft zij ook aan het scenario meegewerkt.

02.06 Yves Leterme (CD&V): Verantwoordelijkheid hebben jullie nog nooit moeten dragen.

02.07 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Dat is wegens het door u gelegd cordon sanitaire. Wij mogen van u geen verantwoordelijkheid op ons nemen.

In ieder geval, toen de CD&V nog CVP was, heeft zij zeer duchtig meegewerkt aan dat scenario, dat al zolang in leven wordt gehouden. Bijgevolg denk ik dat u een beetje tot u zelf sprak toen u bijna Alice Nahon citeerde, mijnheer Leterme. Zoals u weet, komen de leden van de huidige regering uit een totaal andere hoek. Zij hebben geen opvoeding aan een katholiek college genoten; zij hebben Alice Nahon niet uit het hoofd hoeven te leren. Misschien is het de gewoonte op zo'n katholiek college dat studenten 's avonds in het eigen hart kijken; dat is alvast niet het geval bij de loge. Bijgevolg denk ik niet dat u hun die raad moet geven; misschien geldt die alleen voor u.

Alle gekheid op een stokje, mijnheer de eerste minister, het Vlaams Blok geeft u niet de raad in eigen hart te kijken. Ik vraag u wel in de

ogen te kijken van de twaalfduizend werknemers die nu op straat staan. Dan zult u rood van schaamte worden en ontslag moeten nemen. Dat eist het Vlaams Blok vandaag van u.

02.08 Willy Cortois (VLD): Mijnheer de voorzitter, ik zal uiteraard niet de denkpiste volgen van mijn achtbare voorganger. Toch moet ik met spijt vaststellen dat de christen-democraten en het Vlaams Blok zich blijkbaar veeleer bezorgd voelen over de manier waarop zij uit de dramatische gebeurtenissen politiek voordeel kunnen halen, terwijl wij vandaag nochtans hier bijeengekomen zijn om oplossingen te zoeken voor het drama.

Mijnheer Laeremans, ik heb u destijds met de sluiting van Renault-Vilvoorde bezig gezien en gehoord. U moet mij niet leren wat er gebeurt, want wij beseffen als liberalen zeer goed welke sociale drama's zich vandaag in vele gezinnen in onze regio en in Wallonië afspelen.

Het is de plicht van dit Parlement om de regering te ondersteunen waar het nodig is bij het zoeken naar een oplossing voor deze problematiek.

Ten tweede, men heeft gesproken over politieke verantwoordelijkheid. Ik ben de mening toegedaan dat de parlementaire werkgroep die moet nagaan wat de voorbije jaren bij Sabena fout is gegaan - en men verwijst daarvoor altijd naar 1995, naar het fameuze akkoord van 1997 en naar de Airbus-aankopen - lessen moet trekken uit het verleden. Het Parlement moet de komende weken, los van de huidige actualiteit, proberen na te gaan wat er toen is fout gegaan. Als we vandaag de politieke verantwoordelijkheid meten, moeten we rekening houden met de twee gekende beperkingen. Enerzijds moesten de bestaande contracten gerespecteerd worden, in een rechtsstaat kan het niet anders, en anderzijds heeft de Europese regelgeving - die normaal veel ruimte biedt - in dit geval de beweegruimte van de federale regering beperkt. Het lijkt een paradox, maar het moet gezegd worden als men het in deze kwestie over Europa heeft.

Mijnheer de eerste minister, de bevolking verwacht iets van de regering. Na de beelden waarover de heer Langendries het al had, beelden die gisteravond zowel op de RTBF als op de VRT te zien waren, beelden van menselijke wanhoop en ellende, verwacht de bevolking dat de regering - die de belangrijkste aandeelhouder van Sabena was - zich als een goede, een moderne en een sociale patroon gedraagt. Ook ik verwacht, vanuit de VLD, dat u ruimte vrijmaakt voor de nodige sociale begeleiding van het personeel. Ik pleit ervoor dat u dat doet in overleg met de gewesten. Wij leven immers in een gefederaliseerde staat. Het is geen toeval dat op dit moment ook in het Vlaams Parlement een debat over Sabena bezig is.

Mijnheer de eerste minister, een goede sociale begeleiding is nodig. Sta me toe daaraan nog een kritische noot toe te voegen. Inzake communicatie naar het personeel moet de komende dagen toch een belangrijke inspanning worden gedaan. De beelden die we gisteren op de televisie konden zien - waar mensen het nieuws van het faillissement via een klein stukje papier moesten vernemen - toonden volgens mij niet de goede methode om met het personeel te

02.08 Willy Cortois (VLD): Nous sommes réunis aujourd'hui pour examiner quelles solutions sont encore possibles. Certains partis, par contre, ne cherchent qu'à tirer leur épingle du jeu politique.

Le groupe de travail parlementaire va devoir examiner ce qui a dérapé dans le dossier de la Sabena. Qui veut établir les responsabilités du gouvernement doit prendre en considération les contrats existants et le contexte européen.

Hier, aux journaux télévisés de la VRT et de la RTBF, le désespoir se lisait clairement sur les visages. La consternation est générale. La population espère que le gouvernement prévoira un plan d'accompagnement social approprié, en concertation avec les Régions et les Communautés.

Le gouvernement doit également améliorer sa politique de communication, en particulier envers le personnel de la Sabena. Contrairement à certains partis politiques, les syndicats semblent prendre pleinement la mesure de ce drame social.

La première chose à faire est de doter la nouvelle compagnie aérienne d'une structure solide afin d'éviter qu'un scénario de type Sabena ne se reproduise. Sur ce point, je partage même l'avis de M. Langendries.

Nous espérons bien être tenus au courant de l'évolution de ce dossier, étape par étape: si c'est le cas, le gouvernement pourra continuer à compter sur notre soutien.

communiceren. Ik denk dat u hiervoor absoluut een inspanning moet doen.

Collega's, als liberaal stel ik wel met voldoening vast dat de vakbonden blijkbaar beseffen, beter dan sommige partijen in het Parlement, dat er zich een belangrijk sociaal drama afspeelt. Zij leggen nu tenminste de nodige verantwoordelijkheid aan de dag.

Mijnheer de eerste minister, als VLD'er stel ik overigens met voldoening vast dat er blijkbaar een nieuwe nationale luchtvaartmaatschappij het licht zal zien. Ik pleit ervoor om in de eerste plaats te streven naar het geven van een fundamenteel gezonde structuur aan deze nieuwe maatschappij. Men mag vandaag niet beginnen aan een nieuwe Sabena-saga, zoals we die hier tientallen jaren lang hebben moeten meemaken, met mensen die voortdurend moeten inleveren zonder dat ze uiteindelijk nog enige toekomst zien voor hun maatschappij.

Ik kan gedeeltelijk de stelling van de heer Langendries onderschrijven. Kan ik mij vandaag, als parlements lid, een oordeel vormen omtrent de oplossing die u thans voorstelt? Wat ons betreft lijkt het een belangrijke stap in de goede richting, maar we zullen er uiteraard als parlementsleden over moeten waken dat we de komende weken voldoende informatie krijgen. Op die manier zullen we kunnen nagaan hoe de regering werk maakt van de twee volgende fundamentele punten. Ten eerste is er de begeleiding van de vele duizenden – daarover hoeven we ons geen illusies te maken – die hun job zullen verliezen. Ten tweede moet de regering ons stapsgewijs op de hoogte houden van de ontwikkelingen die effectief – zo hoop ik althans – zullen leiden tot een nieuwe en rendabele nationale luchtvaartmaatschappij.

Mijnheer de eerste minister, in die omstandigheden mag u op het vertrouwen van de VLD-fractie rekenen.

02.09 Claude Eerdekens (PS): Monsieur le président, monsieur le premier ministre, monsieur le ministre, chers collègues, M. Chabot interviendra de façon plus détaillée au nom du groupe socialiste. Préalablement et très brièvement, je souhaite communiquer huit considérations essentielles pour le parti socialiste.

Tout d'abord, nous déplorons la manière dont on se débarrasse du personnel d'une entreprise publique dans laquelle l'Etat est actionnaire. Sur le plan de l'emploi, cela concerne le personnel de la Sabena ou de ses filiales mais aussi l'emploi dans d'autres entreprises, sous-traitants ou fournisseurs. Nous partageons l'inquiétude des travailleurs concernés.

Deuxièmement, monsieur le Premier ministre, le groupe socialiste tient dans ce dossier à saluer tout particulièrement les efforts que, à titre personnel, vous avez entrepris pour dégager une solution, notamment, dans le cadre de la recherche d'investisseurs en vue d'un redressement rapide de notre industrie aéronautique.

Troisièmement, nous soulignons les efforts déployés par la vice-première ministre, Laurette Onkelinx, qui au côté de tout le gouvernement s'efforce de trouver un plan social garantissant des droits à l'ensemble des travailleurs concernés.

02.09 Claude Eerdekens (PS): Namens de PS-fractie zal de heer Chabot nog dieper op de kwestie ingaan.

Ikzelf wil in de eerste plaats zeggen dat wij de manier waarop men zich hier ontdoet van het personeel van een vennootschap waarvan de staat aandeelhouder is, bedroevend vinden. De PS-fractie heeft woorden van lof voor de inspanningen die de eerste minister gedaan heeft om een oplossing te zoeken, meer bepaald om investeerders te vinden. Minister Onkelinx doet ook haar best om een sociaal plan uit de brand te slepen voor alle betrokken werknemers.

Laat mij u even in herinnering brengen wat de minister van

Quatrièmement, en ce qui concerne le ministre de l'Infrastructure, je rappellerai ce qu'il a affirmé, en français à la Chambre, le 21 mars 2001: "Notre stratégie a été positive. Au lieu de laisser à SAir-Group le choix de devenir actionnaire majoritaire, on l'a mis au pied du mur. Des discussions engagées en novembre 1999 ont abouti en avril 2000 à la signature d'un contrat où la Sabena passait à 85% aux mains de SAir-Group, l'Etat détenant les derniers 15%, tout en étant actionnaire de SAir-Group."

Nous avons le sentiment que le ministre de l'Infrastructure n'a pas senti venir les événements à temps ni engagé suffisamment tôt les concertations nécessaires afin d'éviter le pire et envisager des solutions de rechange le plus rapidement possible, garantissant l'avenir d'une entreprise aéronautique nationale et d'un maximum d'emplois.

Cinquièmement, monsieur le Premier ministre, vous avez repris le dossier et renoué des contacts précis avec des candidats investisseurs privés - probablement un investisseur aéronautique -, avec des holdings régionaux publics d'investissements. Je crois que ces démarches sont positives. Mais est-on assuré de la rapidité de cette solution de rechange et de sa faisabilité financière et économique? Dans cette hypothèse, quel sera le nombre d'emplois sauvés et *a fortiori* le nombre d'emplois perdus?

Sixièmement, qu'en est-il de DAT et quel sera son rôle précis? D'autre part, est-on assuré que la curatelle, compte tenu de l'actionnariat de DAT, ne soulèvera pas de complications sur le plan juridique de manière à contrarier le processus imaginé?

Septièmement, si des fautes à caractère pénal éventuellement ont été commises par des personnes non identifiées, nous pensons qu'il faut laisser à la justice, au juge d'instruction, à la chambre du conseil ou aux tribunaux civils, le cas échéant, le soin de trancher et de déterminer les responsabilités.

Huitièmement, si une nouvelle entreprise doit être créée, quel nom portera-t-elle? Pourrait-on imaginer "Belgium Airlines"?

02.10 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, collega's, u hebt zelf gewag gemaakt van de laatste 20 jaar. Ik zie het begin van wat hier vandaag gebeurt in 1983, ongeveer 18 jaar geleden. Toen mocht het personeel van Sabena, waar ik toen zelf nog toe behoorde, een referendum houden over de herstructurering en reorganisatie onder leiding van mijnheer Van Rafelghem, u wel bekend, mijnheer de voorzitter. Sindsdien is het met Sabena altijd al slecht gegaan. De maatschappij balanceerde voortdurend op het randje van de teloorgang. We hebben dan in 1995 het akkoord met Swissair getekend, nog net voor de verkiezingen, twee regeringen geleden.

Ik heb het dossier altijd gevolgd vanuit de oppositie en ben terzake steeds kritisch geweest. Minister Daems kan daarvan getuigen. Ik bedoel kritisch in die zin dat ik het dossier een kans geef en dat ik wel zie wat het wordt. Ik durf gerust toe te geven dat ik, zelfs in de oppositie, ook ik in het plan van Swissair geloofde. De heer Reutlinger kwam de zaak hier uitleggen en nodigde zelfs de hele commissie

Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en participaties zei in een verklaring van 21 maart 2001: "de strategie van de regering was positief".

De minister heeft de bui niet tijdig genoeg zien hangen om de nodige maatregelen te treffen met het oog op het voortbestaan van het bedrijf. De minister heeft privé-investeerders en gewestelijke investeringsmaatschappijen trachten aan te trekken. Dat is positief, maar is men ook zeker van de haalbaarheid van die plannen en van het aantal banen dat zou kunnen worden gered? Welke rol zal dochtermaatschappij DAT precies spelen? Dreigen er gezien het gerechtelijke statuut van die maatschappij geen complicaties te rijzen op het stuk van de curatele en de vooropgestelde oplossing? Als er fouten gemaakt werden, moeten de bevoegde rechtbanken daarover oordelen.

Als er, ten slotte, een nieuwe onderneming uit de grond gestampt zou worden, hoe zal ze dan heten? *Belgian Airlines*, bijvoorbeeld?

02.10 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): En 1983, le personnel de la Sabena a pu s'exprimer par la voie d'un referendum sur la réorganisation. Depuis, la situation s'est détériorée.

En 1995, un accord a été conclu avec Swissair.

J'ai toujours fait preuve de sens critique à ce propos, même si j'avais foi dans ce plan. C'est plein de confiance que ce gouvernement a pris en charge ce dossier hérité du gouvernement précédent. Voilà sa principale erreur.

samen met alle partijen uit in Zürich. Ik was erbij toen hij zijn grootse plannen op tafel legde en ik wou het alle kansen geven. Mij zult u niet horen zeggen dat dit faillissement al vroeger stond te gebeuren, integendeel.

Mijnheer de eerste minister, als deze regering een belangrijke fout heeft gemaakt in dit dossier, dan is het dat ze dit dossier in het volste vertrouwen heeft overgenomen van de vorige regering. Dat is de fout die deze regering gemaakt heeft.

De sociale gevolgen moeten, volgens ons, de eerste zorg uitmaken. Wij moeten in de eerste plaats de arbeidsplaatsen zien te vrijwaren in de sector zelf. Daarnaast moeten wij de personeelsleden die uit de boot vallen via een sociaal plan andere kansen geven op de arbeidsmarkt. Ik heb uw uitleg gehoord, mijnheer de eerste minister, en ik blijf toch nog een beetje op mijn honger zitten. U zal toch zelf bevestigen dat het tot nu toe allemaal vaag blijft. Waar de mensen op wachten, zijn duidelijke cijfers. Misschien kunt u ons die nog niet geven, maar u moet wel begrijpen dat deze afwachting houding niet te lang meer mag worden aangehouden. Hier moet zo snel mogelijk duidelijkheid verschaft worden. U spreekt van die nieuwe maatschappij, sommigen zullen zeggen dat u volhardt in de boosheid. Ik wil ook deze nieuwe maatschappij een kans geven. Per slot van rekening gaat het erover deze economische activiteit draaiende te houden en de jobs van al deze mensen te vrijwaren. Mijnheer de eerste minister, om deze nieuwe maatschappij een kans te geven moet ze zo snel mogelijk worden opgestart. Met snel starten bedoel ik dan ook deze week nog, want ik heb gezien dat zowel Virgin als TAP, de Portugese luchtvaartmaatschappij, hun aantal vluchten richting Brussel hebben verhoogd en zelfs al grotere toestellen ingezet hebben. Zij zijn, met andere woorden, de markt aan het inpalmen. De tragiek van het verhaal is dat het potentieel van reizigers aanwezig is, terwijl wij aan de zijlijn staan. Deze situatie mag niet zo lang duren, dat we deze reizigers kwijt zijn.

Ik zou toch nog even een ideologische bemerking willen maken, vanuit onze kijk op de vrije markt en de liberalisering van de vrije markt. Het is de realiteit dat maatschappijen zoals Olympic, Iberia, TAP, KLM en Sabena en Swissair niet met dezelfde wapens strijden als maatschappijen zoals Air France, Lufthansa en British Airways. Ze hebben gewoon de nadelen van de schaal.

Zij hebben gewoon de nadelen van de schaal. Op dit ogenblik overleven in die zogenaamde vrije markt de grote maatschappijen en gaan de kleinere ten onder, niet omdat de kleintjes zoveel slechter zijn maar omdat de grote maatschappijen, die ook hun gebreken hebben, het altijd net iets langer volhouden. Zij kunnen overleven omdat zij de markt van de kleintjes kunnen overnemen. Zullen wij dit alles passief ondergaan of gaan wij ons vragen stellen bij de manier waarop de vrije markt in de luchtvaartindustrie wordt georganiseerd?

Daarnet heeft de heer Langendries allusie gemaakt op een brief – tussen haakjes wil ik erop wijzen dat het geen brief was van de heer Chabot maar van mij - in verband met de oprichting van een werkgroep die een analyse moet maken van wat allemaal misgelopen is.

02.11 Raymond Langendries (PSC): De heer Chabot heeft ook een

Les conséquences sociales sont la priorité. Je souhaite conserver le plus possible d'emplois dans le secteur même et veiller à mettre en place un plan social pour les autres travailleurs. Les gens veulent des chiffres concrets.

Pour qu'une nouvelle société ait des chances de succès, il importe qu'elle soit créée au plus vite. Sinon, les autres compagnies aériennes risquent fort de s'emparer des parts de marché disponibles.

Les petites compagnies aériennes comme la Sabena ne sont manifestement plus en mesure de faire face à la concurrence des grandes compagnies comme Air France, British Airways et Lufthansa. Ces géants semblent pouvoir tenir un peu plus longtemps le coup dans ce marché soi-disant libre, ce qui leur permet finalement de s'emparer complètement du marché. Allons-nous continuer à courber l'échine ou allons-nous enfin réagir?

M. Langendries a fait une analyse de la Sabena portant sur les deux dernières années, tandis que la mienne remonte à 1983. Que celui qui n'a jamais péché jette la première pierre... L'opposition actuelle ne s'en tirera pas en n'évoquant que les deux dernières années!

Peut-être avons-nous sous-estimé les signaux d'alerte des deux dernières années, ce qui explique que nous n'ayons pu éviter le drame social. Probablement avons-nous mal interprété les signaux pendant tout ce temps où la situation de la Sabena n'a fait qu'empirer. Quoi qu'il en soit, nous assumerons nos responsabilités en ce qui concerne l'élaboration d'un plan social.

brief geschreven aan alle fractievoorzitters.

02.12 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): Ik dacht dat u sprak over de brief aan de commissieleden.

Mijnheer Langendries en mijnheer Leterme, u moet niet denken dat u er zo gemakkelijk vanaf komt. U hebt een analyse gemaakt van de laatste twee jaar. Er werd hier over 20 jaar gesproken. Als lid van de meerderheid en als loyale speler in deze ploeg ben ik bereid mee mijn verantwoordelijkheid op te nemen. Het gaat echter niet op dat men tot de oppositie behorend zwijgt over wat er al de jaren voordien is gebeurd. Het dossier heeft een geschiedenis en die geschiedenis mag gekend zijn. Wie daarin betrokken is moet hier niet zo hoog van de toren blazen. In de bijbel staat: Wie zonder zonde is, werpe de eerste steen. Het komt u niet toe om die eerste steen te werpen.

02.13 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Het komt ons wel toe!

02.14 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): Jullie tellen toch niet mee!

02.15 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Wij hebben meer stemmen behaald dan de groenen.

02.16 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, ik rond af.

Toen wij in 1999 voor de eerste maal in ons politiek bestaan tot de meerderheid toetraden, had ik nooit kunnen denken dat wij mee verantwoordelijk zouden zijn voor dit sociaal drama. Ik durf gerust toe te geven dat er de laatste twee jaar signalen zijn geweest en dat ik die signalen onvoldoende heb onderkend. De ervaring in dit dossier – dit klinkt misschien contradictoir – had mij geleerd dat Sabena er steeds in is geslaagd een middel te vinden om een slechte toestand het hoofd te bieden. Ik heb de signalen van de voorbije twee jaar ook in die context gezien. Als ik daarin fout ben geweest, dan is dat zo. Dit betekent evenwel niet dat de verantwoordelijkheid hier eindigt. Wij hebben een verantwoordelijkheid en die is in eerste instantie op het sociale vlak gesitueerd. In de eerste plaats moeten wij ervoor zorgen dat de mensen zo snel mogelijk opnieuw aan de slag kunnen. In de tweede plaats is het onze taak ervoor te zorgen dat degenen die toch uit de boot vallen, zo snel mogelijk een evenwaardige baan vinden. Dat is de verantwoordelijkheid van deze meerderheid.

02.17 Olivier Chastel (PRL FDF MCC): Monsieur le président, monsieur le premier ministre, monsieur le ministre, l'annonce de la faillite de la Sabena - même si elle ne nous surprend pas - suscite bien légitimement une très vive émotion au sein de toute notre population, et plus particulièrement auprès des membres du personnel qui recevront dans les prochains jours une lettre de licenciement.

Certains d'entre eux peuvent encore espérer un avenir chez un transporteur aérien en Belgique, mais d'autres – il serait question de 6.000 personnes – n'ont que peu ou pas d'espoir sérieux d'être réengagés dans le secteur.

La presse de ces derniers jours déborde de déclarations diverses

02.17 Olivier Chastel (PRL FDF MCC): De aankondiging van het faillissement van Sabena weekt hevige emoties los bij de bevolking en bij het Sabena-personeel dat een ontslagbrief zal ontvangen. Sommige personeelsleden kunnen weliswaar nog hopen opnieuw aan de slag te kunnen in een nieuwe luchtvaartmaatschappij, maar hun aantal lijkt beperkt.

Zodra het faillissement is uitgesproken, zal moeten worden

essayant, d'une part, d'expliquer ce qui aurait dû ou pu être fait, mais qu'on n'a ni osé ni voulu faire, d'autre part, de prétendre a posteriori que cela ne se serait pas passé si certains n'avaient pas été écartés du pouvoir. Aujourd'hui, ces déclarations sont vaines dans la mesure où, la faillite prononcée, il appartiendra aux tribunaux d'apprécier si des fautes de gestion ont contribué ou non à la faillite de l'entreprise.

Il convient donc d'aborder clairement la question des responsabilités. A ce niveau, il est évident que la responsabilité du groupe Swissair est essentielle. Toutefois, la question est à présent de savoir si le management stratégique de la Sabena devait s'insérer dans une stratégie de globalisation internationale ou s'il devait plutôt faire le choix d'une «niche» plus spécifique dans le secteur de l'aéronautique, et en particulier de l'aviation civile. Le fait que la justice soit aujourd'hui saisie d'un certain nombre de plaintes, doit permettre à celle-ci et au terme de son travail, de fixer les responsabilités complémentaires éventuelles et d'en assurer le suivi judiciaire utile.

Il est en outre encore trop tôt pour établir les éventuelles responsabilités politiques dans cette affaire. Le ministre Daems a considéré que sa fonction l'obligeait à se concentrer sur l'avenir de l'entreprise et non pas sur son passé. C'est la raison pour laquelle il a confié au parlement une copie des contrats relatifs aux relations entre l'Etat belge et Swissair. Quoi qu'il en soit, un minimum de sérénité est requis pour l'objectivité de cette analyse. Toute conclusion hâtive qui ne serait pas étayée par des arguments solides serait dépourvue de toute crédibilité et ne ferait que contribuer à discréditer son auteur. Le groupe de travail qui sera mis sur pied au sein de cette commission dans les prochains jours, et que certains veulent transformer aujourd'hui en commission d'enquête, devra s'efforcer de faire abstraction de l'émotion ambiante pour mener à bien sa mission.

En ce qui concerne le projet d'une nouvelle entreprise de transport aérien, il revient évidemment au gouvernement de tout mettre en œuvre pour que ce projet d'avenir soit viable. La création rapide d'une nouvelle compagnie privée autour de la filiale DAT nous réconforte. L'investissement de huit milliards de francs par des privés auxquels se sont associées les sociétés régionales d'investissement, représente un sursaut des acteurs économiques qui refusent la fatalité de la disparition d'un opérateur belge sur les lignes aériennes européennes et africaines.

Nous considérons également comme encourageante la déclaration du premier ministre qui qualifie cette nouvelle compagnie aérienne rapidement constituée de rentable. Il s'agirait là résolument d'une rupture avec le passé. Certes, ces emplois sauvés par ce projet de relance ne seront pas de nature à réconforter tous ceux qui n'auront pas la chance d'y participer.

Sur le plan social, le gouvernement devra assumer aussi toutes ses responsabilités dans l'élaboration d'un plan social complet quand le nombre de personnes concernées par ce séisme social sera déterminé.

A tout le moins, il convient d'ores et déjà:

- d'assurer l'activation d'un volet complet de prépension;
- de mettre résolument en œuvre une attitude active dans le secteur aéronautique et dérivés pour maximaliser le reclassement du

nagegaan of fouten werden gemaakt.

De verantwoordelijkheid van de Swissair-groep staat buiten kijf. Voorts dient de vraag gesteld of Sabena met die groep in zee moest gaan.

Doordat er bij het gerecht klachten ingediend werden, is een adequate juridische follow-up van de zaak mogelijk. Het is nog te vroeg om uit te maken wie in deze politiek verantwoordelijk is. Overhaast uitgedokterde oplossingen zijn uit den boze.

De regering moet alles in het werk stellen om ervoor te zorgen dat de nieuwe luchtvaartmaatschappij levensvatbaar is. Privé-bedrijven zijn wakker geschoten en investeren 8 miljard BEF vers geld.

De regering acht DAT rendabel, dat vinden wij een bemoedigend teken. Het feit dat er banen gered worden, mag ons echter niet doen vergeten dat er een omstandig sociaal plan moet worden uitgewerkt, met aandacht voor brugpensionering en maximale inspanningen met het oog op wedertewerkstelling in andere sectoren.

Ten slotte moet de overheid haar verantwoordelijkheid op zich nemen door middel van een zo uitgebreid mogelijk sociaal plan. Wat dat betreft hoop ik dat het ministerie van Tewerkstelling en Arbeid zijn naam eer zal aandoen en geen ministerie van Werkloosheid wordt.

Laten we er toch van uitgaan dat de betrokken partijen, alle bitterheid ten spijt, een zo bevredigend mogelijk akkoord zullen proberen te sluiten.

personnel de l'ex-Sabena dans de nouveaux emplois dans le secteur;
- de faire prendre par l'Etat toutes ses responsabilités pour celles et ceux qui se retrouveront demain sans emploi, par l'intermédiaire d'un plan social le plus large possible.

A ce titre, je souhaite dès lors que le ministère de l'Emploi et du Travail - et l'ensemble de ses structures internes - se comporte comme un véritable ministère de l'Emploi et du Travail, et non pas comme un ministère du chômage!

Au-delà de l'émotion, de l'amertume et de la rancœur provoquées par la faillite de la Sabena, gageons que le sens des responsabilités de chacun permettra de conclure un accord le plus satisfaisant possible.

02.18 Hans Bonte (SP.A): Mijnheer de voorzitter, heren ministers, collega's, voor de eerste keer in vijf jaar zou men heimwee kunnen krijgen naar de heer Schweitzer van Renault-Vilvoorde. Toen Schweitzer aankondigde dat hij Renault-Vilvoorde wou sluiten, ging hij bijzonder brutaal tekeer in de pers. Nadien is hij echter zeer ambitieus gebleken op het vlak van de sociale begeleiding van de Renault-arbeiders. Hier gebeurt eigenlijk het omgekeerde: de regering, de hoofdaandeelhouder, heeft de voorbije maanden, weken en dagen veel geruststellende taal gesproken en sussende woorden gebruikt, maar wat we nu meemaken getuigt van bijzondere brutaliteit.

Enige uren geleden hoorde ik over de radio, in het programma Actueel, een journalist vragen aan minister Daems hoe het zat met zijn verantwoordelijkheid in deze zaak. De minister antwoordde: "Ik heb mijn job gedaan". Welnu, mijnheer de minister, volgens mij hebt u uw job niet gedaan. Indien u uw job had gedaan, zou er nu geen grote chaos zijn in de Belliardstraat, op de luchthaven en in tienduizenden huiskamers.

De voorbije weken en maanden heb ik in dit Parlement niet vaak over dit dossier gesproken, maar toch enkele malen. Daarom beschouw ik mij niet als een post factumprofeet, mijnheer de eerste minister. Ik heb er herhaaldelijk op gewezen dat in dit land, ook in dramatische omstandigheden, er vanwege de werkgevers een overleg- en informatieverplichting moest bestaan. Deze informatieverplichting werd de voorbije weken geregeld geschonden tijdens de procedure die leidde tot het faillissement van de NV Sabena.

We hebben kunnen vaststellen dat er plots lijnen werden geschrapt en dat de reizigers moesten vernemen – via Teletekst, mijnheer de minister – dat ze zich niet meer naar de luchthaven moesten begeven omdat hun vlucht niet meer bestond. Een aantal dagen geleden is ook de politie verschenen. Men heeft ook een foldertje uitgedeeld waarin door de directie het faillissement werd aangekondigd. Mijnheer de minister, dat alles is gebeurd zonder voorafgaande aankondiging en overleg zoals de procedure het voorschrijft. Volgens mij getuigt dat van een fundamenteel gebrek aan respect voor de wetgeving en voor de werknemers, die ook vandaag via de media hebben moeten vernemen dat hun bedrijf failliet was. Mijnheer de eerste minister, zo heeft Schweitzer het niet gedaan. Er werd toen wel onderhandeld en informatie verstrekt, raad gegeven en gediscussieerd over sociale begeleiding, vóór men knopen doorhakke en tot sluiting overging.

Vandaag is de chaos totaal. Ik heb vernomen dat de twee juristen van

02.18 Hans Bonte (SP.A): Au cours des derniers mois, les pouvoirs publics, qui sont l'actionnaire majoritaire de la Sabena, ont fait des déclarations apaisantes. Mais, aujourd'hui nous sommes confrontés à la brutalité des faits.

A l'inverse de ce qu'il affirme, M. Daems n'a pas fait son travail. L'inquiétude des travailleurs en témoigne. L'obligation d'information et la procédure de concertation n'ont pas été respectées. Des lignes ont été supprimées et les travailleurs ont appris par l'entremise du télétexte que l'on n'avait plus besoin d'eux.

Des brochures et les médias ont informé les travailleurs de la faillite imminente. On finirait par regretter l'intervention de M. Schweitzer lors de la faillite de Renault.

Aujourd'hui, le chaos est total. Deux juristes devraient prendre en charge l'accompagnement de milliers de travailleurs. C'est une plaisanterie!

J'ai une série de questions à poser, mais je me doute bien que le ministre ne sera pas en mesure d'apporter une réponse à chacune d'entre elles.

Un accord de coopération a-t-il déjà été conclu avec les Communautés et les Régions en matière d'*outplacement*? Où en est le Fonds de fermeture d'entreprises? Le budget prévoit-il

de gemeente Zaventem de 7.500 werknemers van Sabena zullen begeleiden op zoek naar werk, op zoek naar oplossingen voor het afbetalingsschema voor hun huis, op zoek naar de juiste aanpak van het dossier betreffende de aanvraag voor het Sluitingsfonds en op zoek naar de juiste documenten voor hun werkloosheidsuitkering. Deze last rust dus op de schouders van die twee juristen; zij hebben alvast werkzekerheid voor een aantal jaren.

Wanneer u het hebt over een goede sociale begeleiding, dan is dat toch wel een lachertje. In dat verband heb ik een reeks vragen, zonder evenwel de illusie te koesteren dat u erop zal antwoorden.

Is er al een samenwerkingsakkoord tussen de drie gewesten inzake outplacement en begeleiding? Komt er een tewerkstellingscel op de luchthaven? Is er een samenwerkingsakkoord met de Vlaamse Gemeenschap in verband met het Herplaatsingsfonds dat recent nog nieuwe middelen heeft gekregen? Zijn er al maatregelen genomen op het vlak van de herfinanciering van het Sluitingsfonds? Indien ja, dan zou ik graag vernemen welke. Zijn er al maatregelen genomen op het vlak van de begroting?

Mijnheer de eerste minister, ik hoor u zeggen dat we het faillissement al een hele tijd zagen aankomen. De begrotingsbesprekingen zijn net achter de rug. Heeft de bevoegde minister dan wel aangedrongen op een miljardenenvelop voor de sociale begeleiding? Indien ja, om hoeveel miljard heeft hij gevraagd en hoeveel werd uiteindelijk in de begroting ingeschreven? De geruchten en de persberichten over tekorten in het Sluitingsfonds en over gebrekkige administratieve ondersteuning van RVA en VDAB getuigen niet van veel vooruitziendheid.

Mijnheer de eerste minister, het viel mij op dat u in uw betoog – misschien terecht – lang bleef stilstaan bij DAT. U doet ook nogal euforisch over de toekomst. Ik zou eerst nog wat afwachten of de duizenden betrokken werknemers inderdaad zullen worden opgeslorpt door de nieuwe onderneming. Eveneens viel mij op hoe weinig u zei over de sociale begeleiding. Zonder te chronometrereren, denk ik dat u in anderhalve minuut hebt gesteld dat de discussie vlot is verlopen. Over de inhoud ervan hebben wij echter bitter weinig vernomen.

Ik wil u niet lastigvallen met vragen over de sluitingspremies, over de extra tegemoetkomingen, over de concrete inhoud van de outplacementregeling enzovoort. Een precieze vraag zal ik u wel stellen; misschien kunt u ons in het verslag daarop een volledig antwoord verstrekken. Een aantal weken geleden besliste de regering tot de oprichting van twee werkgroepen: de ene moest zich buigen over de oprichting van een nieuwe luchtvaartmaatschappij, de andere over de sociale begeleiding. Vandaar mijn eenvoudige vraag: op welke data zijn die werkgroepen de voorbije weken samengekomen? Kunt u mij ook het verslag van die werkgroepen bezorgen, zodat wij kunnen vaststellen of het huiswerk inderdaad gebeurd is?

Wij hebben ook vernomen dat de sociale onderhandelingen goed opschieten en vannacht zullen worden afgerond. Hierbij stel ik mij de logische vraag hoeveel miljard de regering uittrekt voor de sociale begeleiding van het faillissement. Ten tweede, hoe en wanneer wordt dat in de begroting worden verwerkt? Betekent zulks dat er

déjà des moyens pour le plan social? Combien de milliards ont-ils été dégagés? Où en est la création de la nouvelle compagnie aérienne?

J'ai été frappé par le manque d'attention du premier ministre pour l'accompagnement social. Quelles indemnités seront-elles versées? De quels montants s'agit-il?

Quand les deux groupes de travail chargés de la mise sur pied de la nouvelle société et de la préparation du plan social se sont-ils réunis? Quelles sont leurs conclusions? Puis-je disposer de leurs rapports?

Les négociations sociales progressent. Quel montant le gouvernement prévoit-il pour l'accompagnement social? Comment et quand l'adaptation budgétaire sera-t-elle opérée?

En réponse aux questions des travailleurs de la Sabena à propos de la faillite et de l'accompagnement social, le ministre Duquesne a envoyé 150 policiers. S'agissait-il d'une décision du gouvernement? Dans l'affirmative, l'indignation feinte du ministre Daems est inacceptable! (*Applaudissements sur les bancs du Vlaams Blok*)

overmorgen een nieuwe begrotingsronde start? Ook op dat punt verlang ik absolute duidelijkheid.

Ik wil een laatste precieze vraag stellen. Deze is typerend over de sociale aanpak in dit problematische dossier. Het kwam over als een slag in het gezicht van de "Sabéniens" toen zij moesten vernemen dat er 150 politieagenten als voorpost naar Zaventem werden gestuurd. Men had vragen in verband met de sociale begeleiding en de faling. Ik heb inderdaad gemerkt dat de bevoegde minister, de heer Daems, bijzonder verontwaardigd klonk in de media ten aanzien van het feit dat minister Duquesne 150 politieagenten naar Zaventem stuurde. Er zijn twee mogelijkheden. Ofwel spreekt men in de regering niet af wat men doet in het Sabena-dossier. Vandaar mijn vraag: is hierover een beslissing genomen in de regering? Ofwel hebben we hier te maken met een staaltje van hypocrisie. Als daar inderdaad afspraken rond zijn gemaakt, dan zou ik het bijzonder laag vinden dat de bevoegde minister doet alsof hij verontwaardigd is en van niets weet. Op dat punt wil ik absolute duidelijkheid. (*Applaus*)

02.19 Alfons Borginon (VU&ID): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, mijnheer de minister, collega's, dat wij vandaag onmiddellijk een politieke reflectie houden over het faillissement van Sabena, is goed. Toch heeft dit debat ook zijn beperkingen. Volgens mij kan de technische kant van het dossier in dit korte tijdsbestek niet ten volle worden uitgespit en kunnen de verantwoordelijkheden evenmin worden vastgelegd. Ik wil mij beperken tot drie aspecten: de verantwoordelijkheid van de overheid, de nieuwe activiteit en het personeel.

Bij gebeurtenissen als deze moet het Parlement oordelen over de politieke verantwoordelijkheid in het dossier. Het is gemakkelijk om de zwarte piet snel naar één persoon door te schuiven in een dossier waarin de laatste twintig jaar erg veel pogingen zijn ondernomen om Sabena om te bouwen tot een zelfstandige onderneming. De huidige verantwoordelijken mogen echter niet ontsnappen. Alleen door de oprichting van een onderzoekscommissie kunnen wij volgens mij op een decente manier met de politieke verantwoordelijkheid in dit dossier omgaan. Onderzoekscommissies dienen namelijk de poging een beter beleid tot stand te brengen. Telkens als het overheidsapparaat duidelijk blijkt gegeven van een gebrekkige functionering, dan is een onderzoekscommissie ertoe in staat de oorzaken daarvan te detecteren en de structurele aspecten te onderscheiden van de aspecten van politieke verantwoordelijkheid.

Tussen de regels door, onder meer in de uiteenzetting van de heer Bonte, hoorde ik dat ook in de meerderheid de politieke verantwoordelijkheid van de betrokken ministers in vraag wordt gesteld. Die verantwoordelijkheid kan blijken in de loop van het onderzoek van een onderzoekscommissie. De onderzoekscommissie zou kunnen vaststellen dat de beleidsdaden van de ministers in dit dossier medeverantwoordelijk zijn voor een slechtere afloop van het dossier dan normaal. Op dat ogenblik moet de vraag naar het ontslag kunnen worden gesteld als een implementatie van de onderzoekscommissie.

Wij mogen echter op die vraag niet vooruitlopen. Alleen een grondige analyse van alle verantwoordelijkheden in het dossier kan een volledige beeld opleveren. De overheid moet dat als een kans zien om

02.19 Alfons Borginon (VU&ID): Le fait que nous consacrons sans attendre un débat à la faillite de la Sabena est une bonne chose, mais ce débat a ses limites: les aspects techniques du dossier sont encore trop flous.

Aujourd'hui, les responsabilités politiques doivent être établies.

Ces vingt dernières années, de multiples initiatives ont été prises pour conserver à la Sabena son statut d'entreprise indépendante. Cela ne veut pas dire pour autant que les décideurs actuels ne portent aucune responsabilité.

La meilleure solution est d'instituer une commission d'enquête qui identifiera les éléments structurels et établira les responsabilités politiques. Il sera temps, alors, de réclamer des têtes.

J'espère que la nouvelle société sera une réussite, qu'elle pourra réengager un maximum de travailleurs licenciés et occuper autant que possible les segments de marché abandonnés par la Sabena.

On parle d'un capital de départ de 8 milliards de francs. S'agit-il entièrement d'argent frais? Qu'en sera-t-il de la répartition des avoirs de la Sabena? Le crédit de

beter te leren omgaan met het economisch functioneren van de overheid in concurrentiële sectoren.

Ten tweede wil ik de aangekondigde nieuwe activiteit behandelen. Zoals velen hoop ik dat die nieuwe activiteit succesvol zal zijn, al was het maar om zoveel mogelijk personeelsleden aan het werk te houden en om bovendien de economische activiteiten die de luchtvaartsector met zich brengt, niet te laten verdwijnen. Toch heb ik een aantal vragen over het concrete plan dat de regering voorlegt.

De regering spreekt over 8 miljard frank kapitaal. Gaat het om 8 miljard frank echt vers geld of bestaat die 8 miljard frank grotendeels uit leningen? De banken spelen een belangrijke rol in de aanbreng van dat kapitaal. Ik neem aan dat de banken ook de verliezen bij dat faillissement op een of andere manier proberen te compenseren.

Ik heb ook ernstige vragen over de mogelijkheid om dat zomaar te doen, nu het faillissement is uitgesproken. Men onttrekt immers waarschijnlijk de belangrijkste activa van de failliete boedel aan het faillissement. Het lijkt mij niet evident dat men daarvoor zomaar de toestemming zal krijgen. Voorts vraag ik mij af onder welke voorwaarden men het personeel bij de nieuwe maatschappij zal tewerkstellen. Moeten die mensen zwaar inleveren of niet? Het zou nuttig zijn als daarover informatie beschikbaar zou zijn. Graag had ik enige duidelijk gekregen over het overbruggingskrediet waarvan de jongste weken sprake was en dat ook zou gelden voor de nieuwe maatschappij. Kan het ten bate van de nieuwe maatschappij worden gebruikt, gelet op de Europese regelgeving? Er zijn dus nog heel wat vragen over de nieuwe maatschappij, ook over de snelheid waarmee men die activiteit plots tot stand kan brengen. Ik hoop dat het een vruchtbaar initiatief wordt.

Ten derde, moet een regeling worden getroffen voor het personeel. Ik heb de indruk dat men vanuit de regering pleit voor het zoveel mogelijk activeren van het potentieel aan arbeidskrachten dat daar vrij komt. Op zich is dat een correcte keuze. Het duidelijk dat voor veel andere bedrijven ernstige sociale plannen werden gemaakt om op een correcte wijze de overgang te realiseren. Ook de mensen van Sabena hebben recht op datgene wat bij andere bedrijven in gelijkaardige omstandigheden tot stand werd gebracht. Vandaag is dat echter nog een groot vraagteken. Ik neem aan dat dit in de komende uren moet worden ingevuld.

Er is nog een ander aspect met betrekking tot het personeel dat nog niet aan bod is gekomen. Het personeel wil niet alleen cijfers krijgen over het aantal arbeidsplaatsen dat kan worden gered, of informatie krijgen over het sociaal plan. Ieder individueel personeelslid van Sabena zit met de grote vraag wat nu zijn of haar concreet lot is. Zij willen weten wat hen overkomt. Kunnen zij blijven werken of behoren zij tot diegenen die onder het systeem van het sociaal plan vallen? Ik besef uiteraard ten volle dat dit zeker in de huidige crisismomenten moeilijk op korte termijn te realiseren valt, maar als u de werknemers van Sabena nog één positief element wil meegeven, dan moet er zo snel mogelijk voor ieder van hen individueel duidelijkheid worden gecreëerd. Alleen vanuit een duidelijke situatie kunnen deze mensen hun leven opnieuw opnemen en hun beroepsleven desnoods op een andere manier gaan organiseren.

soudure vaudra-t-il également pour la nouvelle société? Une telle procédure est-elle conforme à la réglementation européenne?

L'objectif est de réengager autant que possible le personnel licencié. J'espère que nous aurons rapidement des précisions sur le plan social, le nombre d'emplois sauvés ainsi que sur le sort de chaque travailleur.

A mon sens, seule une commission d'enquête est en mesure d'évaluer ce dossier correctement.

Ik meen dat in deze nog niet het laatste woord is gezegd. Wat mij betreft, hoeft het oprichten van een onderzoekscommissie geen blijk van afkeuring te zijn van enige beslissing die men heeft genomen. Het is de enige manier om als parlement op een decente manier met dit gegeven om te gaan.

02.20 Jacques Chabot (PS): Monsieur le président, monsieur le premier ministre, monsieur le ministre, le groupe socialiste se sent profondément concerné par le sort de la Sabena, meurtri par le drame social que vivent, en ce moment, les douze mille membres de notre compagnie. D'émouvants témoignages de travailleurs de la compagnie se succèdent dans un climat de désespoir. Nous ne pouvons y être insensibles. Sans oublier qu'autour de la compagnie, gravitent de nombreuses activités au sein desquelles de lourdes pertes d'emploi pourraient être essuyées. Ainsi, pouvons-nous citer le cas du personnel des agences de voyage. Celui-ci est en effet payé en partie grâce aux commissions de la Sabena et aux vols organisés par la compagnie.

Nous ne sommes cependant pas ici pour faire le procès du passé. Le gouvernement effectue déjà le nécessaire pour tenter les actions qui doivent l'être afin de déterminer les responsabilités de chacun dans l'issue fatale de ce dossier. Il s'agit de responsabilités individuelles et collectives. Laissons maintenant la justice poursuivre ses investigations et trancher.

Au lieu de nous lamenter sur le passé, nous devons impérativement prendre toute mesure utile pour assurer à l'ensemble du personnel un plan social digne de ce nom, que ce soit par le biais de la mise à la prépension, le paiement d'indemnités ou de préavis, le recours au mécanisme de l'outplacement ou toute autre mesure sociale valable négociée en concertation avec les syndicats.

Il apparaît d'ores et déjà que les moyens financiers disponibles dans le cadre du fonds de fermeture des entreprises seront insuffisants pour alimenter des indemnités de préavis et des prépensions. Une des solutions préconisées pour pallier ce manque de moyens consiste à augmenter la cotisation de l'ensemble des entreprises du pays. Nous entendons déjà la FEB, ainsi que les différentes organisations patronales, crier au scandale. Mais le véritable scandale ne serait-il pas, plutôt, de laisser ces milliers de travailleurs sur le carreau alors qu'il était encore possible d'agir en vue d'une amélioration de leur situation. Rappelons à cet égard la notion de civisme nécessaire à la sauvegarde des activités de notre compagnie nationale.

Pour notre part, il est hors de question d'opter pour une politique de vase communicant ou de marchandages indignes. Le personnel de la Sabena ne doit pas servir d'otage. Par ailleurs, nous devons tous unir nos forces et agir dans un esprit de solidarité pour reconstruire ce qui peut l'être encore. Qu'il s'agisse du gouvernement et des pouvoirs publics, des entreprises et des entrepreneurs privés, tous doivent tendre vers une solution économiquement et socialement satisfaisante. A cet égard, les pouvoirs publics ont une responsabilité toute particulière dans ce dossier. Au-delà de ce que le fonds de fermeture accordera en fin de compte – il ne s'agit que de la simple application de la loi –, le gouvernement se doit de dégager des marges suffisantes afin de financer correctement la mise en œuvre des mesures sociales d'accompagnement. Si la mise en place d'un

02.20 Jacques Chabot (PS): De PS-fractie is zwaar aangeslagen door het sociaal drama bij Sabena, dat onrechtstreeks ook andere ondernemingen, zoals reisbureaus, treft. Het heeft echter geen zin te blijven jammeren over het verleden. De regering heeft al maatregelen getroffen. Men moet zich nu bekommeren om het lot van duizenden werknemers die hun baan hebben verloren.

Wij moeten alle nodige maatregelen treffen in het kader van een aanvaardbaar sociaal plan: brugpensioenen, uitkeringen, opzeggingsvergoedingen, outplacement, of iedere andere maatregel die in overleg met de vakbonden wordt genomen. Het Fonds voor Sluiting van Ondernemingen beschikt over onvoldoende geld om de opzegvergoedingen en de brugpensioenen te betalen. Een oplossing zou erin bestaan de sociale bijdragen voor alle ondernemingen te verhogen, ook al vindt het VBO die nu al schandig hoog. De werknemers aan hun lot overlaten, dat zou pas echt schandig zijn. Het personeel mag niet gegijzeld worden. Wij moeten onze krachten bundelen om op een economisch en sociaal aanvaardbare manier herop te bouwen wat kan worden heropgebouwd.

De overheid draagt een bijzondere verantwoordelijkheid. De regering moet voldoende middelen vrijmaken ten einde de sociale maatregelen te kunnen nemen. De begroting 2000 dient te worden herzien. Wij zullen echter niet aanvaarden dat aan de sociale zekerheid wordt geraakt.

Ik heb nota genomen van het financieringsplan voor de nieuwe

plan social d'accompagnement implique une révision importante du budget 2002, nous ne permettrons pas que l'on touche à la sécurité sociale. Il aurait en effet fallu le préciser avant que l'on ne procède aux arbitrages de rigueur.

Bien que leur crédibilité doive encore être démontrée, nous avons pris bonne note du montage financier et des perspectives d'actionnariat et d'investissement qui viennent d'être évoquées par notre premier ministre. Citons à cet effet, notamment, l'intervention des trois sociétés régionales d'investissements et le rôle attendu, restant par ailleurs à préciser, de la filiale DAT sous quelque dénomination que ce soit.

Nous avons également pris bonne note, monsieur le premier ministre, de votre déclaration relative aux perspectives d'accord social.

Mais toute notre attention doit également se porter sur la compagnie charter Sobelair dont les activités peuvent se poursuivre et générer des possibilités d'emploi et de reclassement pour une partie du personnel.

Elle doit aussi se porter sur l'avenir de la filiale technique. Celle-ci doit véritablement faire l'objet d'un examen minutieux en raison des emplois qui pourraient être sauvegardés par la poursuite de son activité réalisée par une main d'œuvre dont la qualité et le savoir-faire ne sont plus à démontrer.

Toute notre attention doit également aller vers la branche Catering, toujours à la recherche d'un repreneur potentiel dans un environnement conjoncturel résolument maussade.

En conclusion, si la situation est grave, il nous semble primordial d'aller de l'avant, d'agir vite et bien en accordant la priorité aux travailleurs de la compagnie, en espérant que la disparition de la Sabena ne remette tout de même pas en cause le rôle de capitale européenne joué par Bruxelles. En ces temps de présidence belge de l'UE, cet argument ne peut être ignoré et doit, pensons-nous, rester à l'esprit de tous.

02.21 Marie-Thérèse Coenen (ECOLO-AGALEV): Monsieur le président, monsieur le premier ministre, monsieur le ministre, le 2 septembre, nous avons recommencé nos travaux par une réunion extraordinaire de la commission Infrastructure pour faire le point sur le dossier Sabena et Swissair. Le 2 octobre, nous parlions de concordat et tout s'est accéléré ensuite.

Monsieur le premier ministre, ce sont les travailleurs qui doivent être en première ligne et plusieurs l'ont dit ici. Ce sont d'abord eux que l'Etat, principal actionnaire de la société Sabena, doit rencontrer et informer. Il faut discuter avec ces travailleurs qui, jusqu'à présent, ont fait preuve d'énormément de retenue, d'énormément de dignité. Comme d'autres, je ne peux absolument pas cautionner le fait qu'on les ait considérés comme des agents potentiellement dangereux en faisant protéger les installations de la Sabena par les forces de l'ordre, voici deux jours. Monsieur le premier ministre, je souhaite que vous preniez l'initiative d'informer vous-même les travailleurs et pas uniquement les représentants syndicaux, des décisions que le gouvernement vient de prendre et de leur suivi. C'est dans la clarté

maatschappij en van de vooruitzichten inzake een sociaal akkoord. Onze aandacht moet ook gaan naar Sobelair, Sabena Technics en de cateringafdeling.

De situatie is ernstig maar wij moeten verder. Daarbij moeten wij ons prioritair om de werknemers bekommeren en om de rol van Brussel als hoofdstad van Europa.

02.21 Marie-Thérèse Coenen (ECOLO-AGALEV): De gebeurtenissen volgden elkaar in sneltempo op. De werknemers die van een grote waardigheid blijken gaven, moeten als eersten van de overheid een plan en informatie krijgen.

Ik kan het feit dat zij als potentieel gevaarlijke krachten werden beschouwd, niet goedkeuren. De minister moet hen rechtstreeks over de net genomen maatregelen inlichten.

Het Parlement moet in deze materie de gesprekspartner van de regering blijven.

qu'il faut maintenant travailler, c'est ainsi qu'il faut relever le défi que vous nous avez présenté. Je demande aussi que le parlement continue à être votre interlocuteur pour le suivi de ce dossier.

Monsieur le premier ministre, vous nous avez dit que des "prophètes" pourraient s'élever a posteriori. Je peux vous dire que cela fait déjà longtemps que des questions sont posées sur ce que j'appelle le phagocytage de la Sabena par Swissair, entre autres à travers l'agence ANP mais ce n'est pas le seul exemple. Il suffit de rencontrer un Sabénien qui vous donnera des exemples d'abus dans tous les secteurs de ces filiales, des exemples de surfacturation amenant, sans doute, à un déséquilibre très important en faveur de Swissair. Il faut sans doute éclaircir ces aspects du dossier.

Dire qu'il n'y a jamais eu de mise en garde, c'est faux. Le ministre Daems le sait, le 11 janvier 2000, il y a eu une rencontre avec M. d'Arenberg pour signaler toute une série de problèmes pointus. Il y a eu des mises en garde, des signaux ont été lancés ainsi que des appels à la transparence. Aujourd'hui, il faut tirer les leçons de tout cela et avoir le courage de faire toute la clarté.

Monsieur le premier ministre, vous avez parlé d'un sentiment d'impuissance. Je préférerais évaluer le niveau d'incompétence qui a régné dans la gestion de ce dossier. Je ne parle pas de ce qui s'est passé depuis deux ans, comme certains essayent de le faire. Ce dossier a une longue histoire. Je plaide donc pour qu'on ait le courage d'affronter cette longue histoire et d'essayer d'évaluer les responsabilités. Le personnel de la Sabena et les citoyens belges ont le droit de savoir.

La faillite a été prononcée pendant la présente réunion. Des recours ont été introduits. D'autres procédures judiciaires sont en cours. Existe-t-il des possibilités d'appel? Cela ne risque-t-il pas de fragiliser cette décision de faillite? Nous sommes en pleine incertitude dans cette affaire. Pourriez-vous nous donner quelques précisions sur les différents scénarios possibles?

Des perquisitions ont eu lieu. Visaient-elles M. Müller? Dans quel cadre se situaient-elles?

Monsieur le premier ministre, quelle est la responsabilité de l'Etat, au regard de l'article 53 ou de l'article 47 du Code des sociétés, qui ont déjà été évoqués par certains avocats?

Le plan Müller a été rendu public au mois d'août. Celui-ci a soulevé énormément de critiques dans la presse. J'en avais fait état, à l'époque, au sein de la commission. Mais on peut se demander pourquoi c'est toujours ce plan-là qui sert de référence. Pourquoi des initiatives qui ont été prises – je pense à une rencontre avec le directeur de British Airways, qui s'était déplacé en personne – n'ont-elles pas pu aboutir? Il existait certainement des pistes pour sortir de ce plan Müller, que l'on n'a pas eu le courage de prendre en considération.

J'en viens maintenant au chapitre de la nouvelle société. Je n'achète jamais un chat dans un sac, monsieur le premier ministre, et je le ferai encore moins dans ce dossier. Nous devons avoir le courage d'avouer que rien n'est signé à ce jour, que des pistes sont ouvertes,

Wij stellen allang vragen over het opslokken van Sabena door Swissair. U kan dus niet beweren dat u niet werd gewaarschuwd. Dat is wel degelijk vooraf en niet achteraf gebeurd.

Dit dossier heeft een lange, door onbekwaamheid gekenmerkte voorgeschiedenis. Wij moeten de moed hebben om uit te maken wie voor dit drama verantwoordelijk is zodat alle aspecten ervan worden verduidelijkt.

Zullen de lopende rechtszaken het faillissement niet ontkrachten? Tegen wie waren de huiszoeken gericht? In hoeverre is de Staat verantwoordelijk?

Het plan-Müller kreeg heel wat kritiek te verduren. Waarom blijft men er almaar naar verwijzen? Het ware misschien wenselijk ook andere denkpijpen te bewandelen. Wat de nieuwe luchtvaartmaatschappij betreft, ligt er thans nog niets concreets ter tafel. Ik zou willen dat men ons geen gebakken lucht verkoopt. Zal DAT opnieuw van start gaan met ANP?

Kan de benaming Sabena, die als kwaliteitslabel geldt, overgenomen worden?

Dit dossier staat onder hoog Europees toezicht. Kan het overbruggingskrediet naar de nieuwe maatschappij worden overgeheveld en binnen welke termijn?

Informatie, klaarheid en de relaties met de werknemers zijn essentieel. Het volstaat niet interviews te geven op radio en televisie. Het personeel verwacht geen mirakels; het wenst slechts te worden geïnformeerd over wat er gaande is en wil weten of zijn belangen worden behartigd.

que des démarches sont entreprises. Mais il faut, avant tout, déterminer une méthode de travail pour informer le public et continuer à avancer. Car aujourd'hui, si je ne m'abuse, il n'y a rien sur la table à cet égard. Essaye-t-on encore de nous vendre du vent? Je souhaite que non. La DAT serait peut-être une bonne piste pour relancer le potentiel qui peut encore être sauvé du naufrage de la Sabena. Mais la DAT va-t-elle repartir avec l'ANP, société commerciale qui est entièrement aux mains de Swissair et qui développe une politique commerciale totalement à l'avantage de cette dernière?

J'ai reçu un mail aujourd'hui disant que tout le fret entre New York et Bruxelles transitait, jusqu'à hier, par Zurich et qu'il était transporté en camions entre Zurich et Bruxelles. Pourquoi? Tout simplement parce que toute l'activité commerciale se déplace vers Swissair. Donc, aujourd'hui encore, on se rend compte des conséquences importantes de l'alliance avec Swissair.

Quant au nom Sabena, en économie, on dit toujours que le label est important pour pouvoir garantir la pérennité d'un produit. Sabena, c'est un label de qualité, il est reconnu internationalement. Que peut-on faire de ce label? Pouvons-nous le récupérer? La nouvelle société se nommera-t-elle "Nouvelle Sabena"? C'est peut-être symbolique, mais je pense qu'il faut creuser une piste sur le plan commercial.

Sur le plan européen, ce dossier est placé sous haute surveillance. Bien que la question ait déjà été posée, je souhaiterais savoir si le crédit-pont obtenu va pouvoir être transféré de la Sabena vers cette nouvelle société? Le projet a-t-il été soumis à la Commission européenne et devra-t-il recevoir son aval? Dans quel calendrier ce projet s'inscrit-il?

En conclusion - et je ne m'étendrai pas plus longuement afin de ne pas abuser du temps de toutes les personnes présentes ici et particulièrement du public qui suit ce dossier avec intérêt -, je crois que l'information, la clarté et les relations avec les travailleurs doivent être essentielles. Vous devez accorder à ce dossier toute votre priorité et votre attention. Une interview donnée à la radio ou à la télévision ne suffira pas; vous devez prendre une initiative pour rencontrer l'ensemble des travailleurs et leur présenter, en toute honnêteté, les scénarios qui sont sur la table. Ils n'attendent pas de miracle. En fait, ils veulent savoir si l'on se bat pour permettre à certains d'entre eux de continuer à travailler à Zaventem et dans la nouvelle société et pour permettre que d'autres aient accès à des cellules et à des possibilités de reconversion. Ils ont besoin de savoir cela! Leur répondre est une bonne méthode pour s'en faire des alliés.

02.22 **Guy D'haeseleer** (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik zal mij tot het essentiële beperken. Ik zal het kort hebben over het sociale luik van dit faillissement. Ik zou ook een aantal vragen willen stellen en een aantal opmerkingen willen maken over de inhoud of juist het gebrek aan inhoud van het sociaal plan dat de dramatische sociale, familiale en vooral financiële gevolgen moet opvangen van de catastrofe die de werknemers nu treft.

Alvorens over te gaan tot een aantal concrete vragen waarvan ik hoopte dat men hierover vandaag eindelijk eens duidelijkheid kon scheppen, ben ik toch verplicht om eerst en vooral het grote ongenoegen te onderstrepen over de manier waarop het sociale

02.22 **Guy D'haeseleer** (VLAAMS BLOK): L'absence de plan d'accompagnement social rend la faillite de la Sabena plus tragique encore. Voilà des mois que l'on tient le personnel en haleine. Nous ignorons toujours combien de personnes se retrouveront véritablement à la porte. Il n'y a jamais eu de communications et il n'y en a toujours pas. Les membres du personnel doivent se

aspect van dit drama wordt aangepakt. Het is een schande te moeten vaststellen dat het sociaal plan, dat een oplossing moet bieden voor de duizenden gezinnen die het slachtoffer zijn geworden van dit drama, nog steeds geen definitieve vorm heeft gekregen, laat staan een kader waarin kan worden geopereerd.

De mensen worden nu al weken en maanden aan het lijntje gehouden. Men heeft voortdurend de kop in het zand gestoken en de mensen wijsgemaakt dat er een oplossing zou komen, dat er wel overnemers zouden worden gevonden, dat er een nieuwe luchtvaartmaatschappij zou worden opgericht, enzovoort. Vandaag is de realiteit dat duizenden mensen op straat en in de kou staan. De eerste minister zegt wel dat we vandaag nog niet kunnen becijferen hoeveel mensen er uiteindelijk zullen worden ontslagen, maar het is hoe dan ook reeds weken en misschien, zelfs maanden duidelijk dat er duizenden banen zullen sneuvelen.

De eerste minister heeft gezegd dat de regering dit probleem op een zakelijke manier probeert aan te pakken. Dit is meermaals duidelijk gebleken. De mensen werden van het kastje naar de muur gestuurd. Ze werden verwezen naar de media voor meer informatie. Ze werden gisteren uitgenodigd door de eerste minister die hen alleen kon meedelen dat ze eigenlijk niet bij hem, maar bij de sociaal bemiddelaar moesten zijn. Kortom, het spelletje dat door deze regering is gespeeld, kent zijn voorgaande niet en is compleet ongehoord.

De mensen wiens broodwinning op het spel staat, krijgen nu al weken te horen dat de regering ermee bezig is, dat de regering niets kan zeggen om de gesprekken niet te hypothekeren, dat men bezig is met het sociale luik en dat er wel iets zal worden gedaan voor de personeelsleden. Nu eens kreeg men minister Daems te zien, dan weer de eerste minister of mevrouw Onkelinx, de minister van Werkgelegenheid. Al deze eminenties verschenen verschillende keren ten tonele zonder dat er ook maar iets geconcretiseerd werd. Ook vandaag zegt de eerste minister dat de onderhandelingen over het sociale luik goed opschieten al moeten er nog een aantal details worden geregeld. Erg concreet is hij echter niet.

Mijnheer de voorzitter, het is onze overtuiging dat het sociale plan of minstens het kader daarvan, dat de duizenden ontslagen moet opvangen, reeds lang klaar had moeten zijn. Blijkbaar was men alleen geïnteresseerd in de maatschappij Sabena en had men geen oog voor de mensen achter de maatschappij die nu verweesd achterblijven. Ik hoopte dan ook dat deze regering vandaag klaarheid zou kunnen scheppen over het sociale plan. Dat is ijdele hoop gebleken. De regering heeft tot de laatste dag gewacht om een sociaal plan uit te werken en de onderhandelingen te starten. Gisteravond werd vlug wat geïmproviseerd en op het kabinet van de minister van Werkgelegenheid werd vergaderd waarna men uiteindelijk een akkoord bereikte over het feit dat het brugpensioen op 50 jaar mogelijk zou worden. En dat was het dan. Snel en efficiënt is volgens mij iets anders. Het is ronduit teleurstellend.

Als dit de manier is waarop deze paars-groene regering dit Renault-drama in het kwadraat wil oplossen, is dit ronduit een schande voor dit land. In plaats van duidelijkheid over de toekomst en werkzekerheid kregen de werknemers rijkswachters te zien en voor meer informatie

contenter de propos musclés, de promesses vagues et de déclarations d'intention. Mais aucun élément concret ne leur a encore été fourni.

La compagnie est apparemment beaucoup plus importante que les gens qui y travaillent. Cela n'honore en rien le gouvernement arc-en-ciel. Une "nouvelle" Sabena semble avoir vu le jour. Pourquoi n'a-t-on pas fait montre d'autant d'ardeur pour élaborer un plan social digne de ce nom? Comment financera-t-on, d'ailleurs, les mesures sociales? Les cinq milliards de francs provenant du Fonds social ne suffiront certainement pas.

Le Fonds ne verse que des compensations limitées. Les montants sont parfois bien inférieurs à ceux fixés par les CCT. Dans cet ordre d'idées, comment devons nous interpréter les déclarations de la ministre Onkelinx?

Le gouvernement doit assumer ses responsabilités et transférer des capitaux au Fonds. Ce gouvernement joue les Saint-Nicolas depuis belle lurette, de sorte qu'il ne reste plus de moyens pour faire face à de véritables problèmes comme celui-ci. Quelle est la marge budgétaire disponible? Combien le gouvernement va-t-il investir dans le plan social?

Le plan social pour la Sabena a fait perdre au gouvernement toute sa crédibilité.

werden ze doorverwezen naar de media. De gedrevenheid waarmee men op zoek is gegaan naar een nieuw Sabena staat toch wel in schril contrast met de passiviteit die te merken is als het gaat over de sociale maatregelen. Over de concrete modaliteiten van het sociale begeleidingsplan zullen we vandaag, naar ik heb begrepen, niets vernemen. De werknemers blijven volledig in het ongewisse. Over een belangrijke vraag die hiermee rechtstreeks verband houdt, namelijk hoe dit sociale plan zal worden gefinancierd, is door de regering met geen woord gerept.

Over de vraag hoe dit sociaal plan zal worden gefinancierd, wordt door de regering met geen woord gerept. Iedereen weet dat de reserves van het Fonds voor Sluiting van Ondernemingen ongeveer vijf miljard frank bedragen, dus ruimschoots ontoereikend om dit sociaal drama op te vangen, dat aan het Fonds ettelijke miljarden meer zal kosten.

Mijn concrete vraag aan de regering is dan ook hoe men dit zal opvangen? Men weet ook dat het Fonds slechts beperkte ontslagvergoedingen uitbetaalt, die soms mijlenver liggen van de vergoedingen die werden gestipuleerd in de CAO's. Hoe zal men dit opvangen? Mevrouw Onkelinx verklaarde deze middag nog dat zij iets extra zou doen voor het personeel, zodat de werknemers uiteindelijk zouden krijgen waarop zij recht hebben. Wat wil mevrouw Onkelinx hiermee zeggen? Wat zal het kostenplaatje hiervan zijn?

Wat wij nu al kunnen zeggen is dat het voor ons onaanvaardbaar zal zijn dat men de werkgeversbijdragen voor het Fonds voor Sluiting van Ondernemingen zou optrekken en zo eigenlijk de beperkte lastenverlaging die tot hiertoe werd doorgevoerd, langs deze weg teniet zou doen. Men kan de ondernemingen immers niet laten opdraaien voor het gevoerde wanbeleid van deze en voorgaande regeringen. Ook werken via leningen en andere constructies is niet aangewezen, omdat ook dit de werking van het Fonds in de toekomst zou hypothekeren. In deze barre economische tijden zal Sabena niet het enige bedrijf zijn waarvan de werknemers een beroep op het Fonds zullen moeten doen. Voor ons is het ook belangrijk dat ten aanzien van andere werknemers die het slachtoffer zijn van collectieve afdankingen en sluitingen, het Fonds zijn verplichtingen kan nakomen. Voor ons is er maar een mogelijkheid en wel dat deze regering haar verantwoordelijkheid opneemt door de nodige miljarden over te hevelen van de begroting naar het Fonds om dit zijn verplichtingen te laten nakomen en tegemoet te komen aan de getroffen gezinnen. Er moet dus ruimte worden vrijgemaakt op de begroting. Of moeten wij inderdaad nu al, na twee jaar, vaststellen dat de tot hiertoe gevoerde Sinterklaaspolitiek van de paarsgroene regering in economisch goede tijden tot gevolg heeft dat er geen budgettaire ruimte meer is als echte zware problemen moeten worden opgelost? De concrete vraag is wat de budgettaire ruimte is waarover de regering momenteel beschikt? Hoeveel miljarden wil de regering besteden aan het realiseren van het sociaal plan?

Mijnheer de voorzitter, inzake het sociaal luik van dit drama kunnen wij alleen maar besluiten dat de regering volledig in gebreke is gebleven en dat zij op dat vlak alle geloofwaardigheid heeft verloren.

02.23 Trees Pieters (CD&V): Mijnheer de voorzitter, naar aanleiding van de uiteenzetting van de eerste minister zijn twee vragen bij mij

02.23 Trees Pieters (CD&V): Le premier ministre, M. Verhofstadt, a

gerezen. De eerste minister heeft het over een werkkapitaal van 8 miljard frank of 200 miljoen euro. Ik vraag mij af wat daarvan uiteindelijk zal overschieten als werkkapitaal. U zult activa moeten overnemen, u zult sociale bijdragen moeten betalen om de maatschappij werkbaar te maken. Wat zal dan het effectieve werkkapitaal zijn dat u zult aanwenden om die maatschappij te doen draaien?

U spreekt in tweede instantie over een participatie van de regionale investeringsmaatschappijen. Is het normaal dat deze regionale maatschappijen participeren in een federaal privé-initiatief? De procentuele verdeling is tot 55% of meer voor Vlaanderen, ongeveer 35% voor Wallonië en 10% voor Brussel. Dit betekent dat die middelen eigenlijk worden ontnomen aan de regionale economische initiatieven.

Ik heb nog een laatste vraag over de participatie van de gewestelijke investeringsmaatschappijen. Bestaat daarover reeds een akkoord?

évoqué un capital de départ de 200 millions d'euros. Qu'en restera-t-il comme capital d'exportation effectif pour la nouvelle compagnie, lorsque tous les frais de reprise auront été réglés?

Les sociétés d'investissement régionales devraient fournir des sommes substantielles pour la création de la nouvelle compagnie. Est-ce là le cours normal des choses? Ces capitaux sont ainsi enlevés aux économies régionales pour financer une initiative fédérale. Du reste, existe-t-il un accord à ce sujet? Et qu'en est-il de la répartition de 55 pour cent de capitaux flamands, 35 pour cent wallons et 10 pour cent bruxellois?

02.24 Dirk Van der Maelen (SP.A): Mijnheer de voorzitter, mijnheer de eerste minister, mijnheer de minister, ik zal kort zijn. De heer Bonte heeft reeds de verslagenheid in onze fractie over het gebeurde weergegeven. Ik wil in naam van onze hele fractie aan de eerste minister en de minister zeggen dat wij erop vertrouwen, erop rekenen dat zij de komende uren en dagen alles zullen doen om, samen met de hele regering, een sociaal aanvaardbare oplossing te vinden voor het sociaal drama dat de regio Brussel-Halle-Vilvoorde voor de tweede maal op korte termijn treft.

02.24 Dirk Van der Maelen (SP.A): M. Bonte a très bien exprimé la consternation de notre groupe. Je réitère ma demande pressante au gouvernement de s'occuper des mesures sociales et économiques, pour que la région du Brabant flamand ne soit pas, une fois encore, touchée trop lourdement. C'est dans cette optique que nous lui accordons notre confiance. (*Tumultes*)

02.25 De voorzitter: Het woord is nu aan de regering en daarna krijgt het Parlement het laatste woord.

02.25 Le président: Nous écoutons à présent les réponses du premier ministre et du ministre Daems. Ensuite, les commissaires qui désirent encore intervenir auront le dernier mot.

02.26 Eerste minister Guy Verhofstadt: Mijnheer de voorzitter, het lijkt mij wenselijk mijn antwoorden op de gestelde vragen in drie delen onder te verdelen.

02.26 Guy Verhofstadt, premier ministre: Je limiterai ma réponse aux trois éléments suivants: le plan social, les mesures pour le lancement d'une nouvelle compagnie et un regard sur le passé.

Een eerste reeks vragen had betrekking op de sociale aspecten. Een tweede reeks had betrekking op de maatregelen om een nieuwe maatschappij op te starten, project dat door iedereen enthousiast wordt onthaald en waarover het Parlement uiteraard verder wenst te worden ingelicht. In een derde reeks keken de sprekers naar het verleden, wat ik een heel interessante oefening vind. De regering verzet zich daar absoluut niet tegen, in tegenstelling tot wat de heer Vanooost en andere leden beweerden. Dat is trouwens de reden waarom alle contracten bij het Parlement werden ingediend, zodat elkeen ze bij de voorzitter van de commissie kan inkijken en nagaan wat er in 1995, in 1997, in 1999 en ook nadien is gebeurd. Ik heb daar geen enkel probleem mee.

Je fais volontiers cet exercice et suis disposé à analyser le passé. Je ne suis pas en mesure de prendre une décision concernant la création d'une commission d'enquête mais je ne m'y opposerai certainement pas. C'est d'ailleurs la raison pour laquelle tous les contrats ont déjà été

transmis au président.

La manière dont la direction de la compagnie a informé le personnel de la demande de faillite est indigne. Je me rallie aux critiques formulées à ce propos, mais cette tâche ne ressortissait pas au gouvernement. A l'heure actuelle, un plan social existe. Les négociations ont commencé hier et devraient se clôturer, cette nuit ou demain. En d'autres termes, dans un délai acceptable. Il est évident que les indemnités qui seront octroyées dépasseront les montants prévus dans le cadre du Fonds de fermeture d'entreprises. Il est normal que le ministre Vande Lanotte vérifie si le plan social est réaliste. Les moyens nécessaires seront effectivement dégagés.

Les ministres Onkelinx et Daems informeront les commissions compétentes de toutes les décisions prises dans le cadre du plan social. Celui-ci aura pour ambition d'inciter les travailleurs à accepter un nouvel emploi, en leur octroyant certains incitants.

La création d'une nouvelle société constitue d'ailleurs la meilleure protection sociale qui soit pour les travailleurs licenciés. DAT est une filiale de la Sabena et sera la plate-forme sur laquelle une nouvelle entreprise pourra être édifiée.

02.27 Gerolf Annemans (VLAAMS BLOK): Mijnheer de eerste minister, gaat u akkoord met de oprichting van een onderzoekscommissie?

02.28 Eerste minister Guy Verhofstadt: Mijnheer Annemans, daarover heb ik niet te beslissen. Het is het Parlement die dat doet. Blijkbaar wenst u aan de regering nog meer bevoegdheden toe te kennen, maar of terzake al dan niet een onderzoekscommissie moet worden opgericht, behoort tot de bevoegdheid van de Kamer. Laat het evenwel duidelijk zijn dat ik u hier niet van zal weerhouden. Dat is trouwens de reden waarom wij niet gisteren noch eergisteren, maar al een tijdje geleden alle contracten aan de voorzitter van de commissie hebben overhandigd.

Ik kom nu tot de eerste reeks vragen, met name over de sociale aspecten. Het enige punt van kritiek waarmee ik het eens ben en dat onder andere door de heren Cortois en Bonte werd verwoord, betreft

02.28 Eerste minister Guy Verhofstadt: Dat is de best denkbare sociale bescherming. Het is evenwel geen oplossing voor alle werknemers.

Voor wie er geen plaats is in die bedrijven, filialen of nieuwe maatschappij, moet er voor *outplacement* gezorgd worden en voor een sociaal plan. Het mag daarbij niet de bedoeling zijn die mensen enkel geld te geven, er

de wijze waarop het personeel van Sabena door de directie op de hoogte werd gebracht van de stopzetting van het bedrijf. Die is een moderne sociale aanpak die de regering genegen is, onwaardig. In tegenstelling tot wat sommigen beweren, is dat niet de schuld van de minister - hij is immers niet de minister van het beheer van Sabena; hij beheert enkel de participaties -, maar van de directie en de sociale leiding van Sabena. Zij hebben de aankondiging op een onwaardige wijze gedaan, wat ik hiermee onderstreep. De heer Cortois was de eerste om een dergelijke handelwijze aan te klagen en de heer Bonte beaamde dat.

Het sociaal plan is omzeggens klaar. In de loop van vanmiddag had ik een onderhoud met de sociale partners, meer bepaald de vakbonden. We hebben toen de twee nog resterende knelpunten geïdentificeerd. Daarover wordt al gediscussieerd vanaf 7 uur. Zodra de gesprekken zijn beëindigd, zal ik het Parlement in kennis stellen van het hele sociaal plan.

Ik kan alle begrip opbrengen voor degenen die vinden dat de zaken sneller zouden moeten evolueren, maar ik herinner eraan dat de onderhandelingen over het sociaal gedeelte gisteren van start gingen en dat zij morgen zullen worden beëindigd. Er kan aldus bezwaarlijk worden beweerd dat de zaken niet op een sociaal aanvaardbare manier worden aangepakt.

Het is evident dat er in vergoedingen zal moeten worden voorzien die verder strekken dan louter de vergoedingen bepaald door het Fonds voor de Sluiting van Ondernemingen. Precies daarover onderhandelen momenteel de vertegenwoordigers van de regering enerzijds en de vakbonden anderzijds, en zulks in een zeer positieve sfeer.

Ik kan u ook onmiddellijk meedelen dat de regering inzake het Fonds voor de Sluiting van Ondernemingen en de begroting maatregelen heeft genomen. Minister Vande Lanotte heeft dat trouwens maandag op het partijbureau al aan de heer Bonte uitgelegd, maar hij is dat blijkbaar vergeten. Minister Vande Lanotte heeft de nodige maatregelen genomen opdat in de financiële middelen voor dit sociaal plan zou zijn voorzien. Wij zijn niet dom en zeker niet idioot. Dat geldt zeker voor de heer Vande Lanotte, die minister van Arbeid en Tewerkstelling Onkelinx nooit een sociaal plan zou laten uitvoeren zonder dat in het Fonds - vanuit de begroting van de RVA - bijkomende middelen kunnen en zullen gevonden worden. De middelen zijn gevonden om een sociaal plan mogelijk te maken dat aan de tragiek en de dramatiek waarmee de duizenden arbeiders, bedienden en familieleden worden geconfronteerd, zal zijn aangepast.

Mijnheer de voorzitter, het sociaal gedeelte is prioritair voor de regering. De minister van Arbeid en Tewerkstelling en minister Daems zullen wellicht in de komende dagen naar het Parlement komen om aan de leden van de bevoegde commissie de details te geven. Zij zullen u vertellen welke bedragen in het Fonds voor de Sluiting van Ondernemingen worden uitgetrokken, wat de supplementen zijn die daarop zullen worden betaald en welke filosofie ons daarbij heeft geïnspireerd. Ik wil u daarover iets zeggen. De filosofie die ons daarbij inspireert, is er één waarbij wij de hulp in de toekomst afbouwen, zodat de stimulans om een nieuwe job aan te nemen groter wordt. Wij wensen geen sociaal plan dat een val is voor de mensen die spijtig

moet gestreefd worden naar een reïntegratie op de arbeidsmarkt.

Créer une nouvelle compagnie dans le contexte économique actuel n'est pas une sinécure. Nous avons dû consentir des efforts importants pour rassembler les 8 milliards nécessaires. Le capital de départ est 4 fois plus important que celui de la Sabena, alors que les activités seront réduites de moitié. Le personnel n'a été informé qu'à partir du moment où les 15 partenaires avaient signé. La nouvelle compagnie disposera d'un businessplan établi par M. Müller.

Nous ne répéterons pas les erreurs commises par l'ancienne Sabena. Cette compagnie a été perpétuellement sous-capitalisée. Les nominations politiques constituaient aussi un de ses points faibles. La nouvelle compagnie pourra aussi s'appuyer sur un savoir-faire considérable. Sur la base du businessplan, les nouveaux actionnaires doivent créer une nouvelle compagnie. Cette tâche incombe au consortium et certainement pas au gouvernement. Le rôle des pouvoirs publics dans la compagnie aérienne appartient définitivement au passé. Pourquoi ne s'est-on pas orienté vers une plus grande implication du secteur privé par le passé?

La principale différence avec le passé réside dans le rôle déterminant que joueront les sociétés privées.

Door insinuerende vragen te stellen hebben sommigen laten uitschijnen dat een en ander opgezet spel zou zijn.

ANP werd op 14 juni 1999 opgericht, nog voor de regering is aangetreden. (*Protest van de heer Langendries*)

Het zijn de contracten van 1995 en 1997 die hebben bepaald dat de

genoeg op dat sociaal plan moeten steunen. Wij wensen een sociaal plan dat integendeel de stimulans in zich draagt om ervoor te zorgen dat de mensen uit de problemen kunnen geraken en een nieuwe job krijgen aangeboden. Daarbij moet het voor hen ook interessant worden om een nieuwe job te aanvaarden. U moet het belang van het opstarten van een nieuwe maatschappij trouwens in dat licht zien.

Dat is het eerste, sociale gedeelte, mijnheer de voorzitter. Ik heb daarjuist al voorgesteld dat de beide ministers naar het Parlement zouden komen zodra dat sociaal plan rond is. Dat zou al vanavond kunnen zijn, maar ik vermoed dat u het Parlement vanavond niet bijeen zult roepen. De onderhandelingen kunnen ook deze nacht, morgenvroeg of in de loop van de volgende dag worden afgerond.

Dat is het eerste punt dat ik wou verduidelijken opdat daarover geen misverstanden zouden kunnen bestaan.

Mijn tweede reeks van antwoorden gaat over het opstarten van de nieuwe maatschappij. Sommige leden merken op dat ik veel spreek over die opstarting. Excuseer mij, collega's, de beste sociale bescherming die wij kunnen geven aan de mensen die vandaag het slachtoffer van het failliet van Sabena worden, is de nieuwe luchtvaartmaatschappij waarin zij een nieuwe job kunnen bemachtigen. De beste sociale bescherming bestaat niet uit aflopende sociale programma's. Wij willen die onderneming vanaf morgen geleidelijk aan opstarten. Wij beschikken daarvoor over een kapitaal, al was het maar het krediet van 125 miljoen euro dat wij tot nu toe niet hebben aangewend. Dat bedrag hebben wij aan DAT toegewezen zodat in de eerste weken, voordat de kapitalisatie gebeurt, de activiteiten van start kunnen gaan. Wij moeten vanaf het platform van DAT – dat voor het ogenblik een filiaal van Sabena is – een nieuwe maatschappij opstarten.

C'est la meilleure protection sociale possible. Il faut tenter de l'organiser en sachant, comme je l'ai déjà indiqué, que ce n'est pas une solution pour tous les travailleurs. Pour les 4.000 personnes qui pourront continuer à travailler dans les filiales indépendantes, c'est primordial. Pour ceux qui pourront trouver du travail dans la nouvelle société, il est important que cette dernière démarre sur d'autres bases que celles du passé. Il y a évidemment ceux qui, malheureusement, ne pourront pas travailler dans cette société dans les mois à venir. Pour ces derniers, il faut de l'"out-placement" – c'est une des points essentiels du volet social - et des prestations sociales importantes dans le cadre d'un plan social ayant non seulement pour objectif de les aider financièrement mais également de les remettre dans le circuit du travail.

Ten derde, wil ik iets zeggen over de nieuwe maatschappij. Het opstarten van de nieuwe maatschappij, in de huidige economische omstandigheden en financiële omgeving, met alles wat wij sinds 11 september meemaken, met het feit dat men te maken krijgt met luchtvaartmaatschappijen die activiteiten afstoten en saneringen doorvoeren, is geen sinecure. Wij zijn de voorbije dagen en weken, dag en nacht bezig geweest, om dit kapitaal te verzamelen. De heer Leterme en mevrouw Pieters doen uit de hoogte en lachen het bedrag van acht miljard weg. Ze vragen zich af of dit wel voldoende is als startkapitaal van dergelijke nieuwe maatschappij. Mijnheer Leterme, dit bedrag is viermaal meer dan het kapitaal van Sabena, een

Zwitsers via een eenzijdige beslissing van hun kant een grotere meerderheidsparticipatie in de maatschappij konden verwerven, zonder dat wij daar ook maar iets tegen in te brengen hadden.

Toen de heer Müller zijn intrede deed in het bedrijf, verklaarde hij dat het sinds 1995 gevoerde beleid eigenlijk neerkwam op het spuien van gebakken lucht.

Daarop hebben wij gezegd dat Swissair het contract dat gesloten werd, moest nakomen. Vandaag stellen wij vast dat dat niet gebeurd is. Wiens schuld is dat? Dat is de schuld van de heer Corti, en van al diegenen die de oorspronkelijke contracten ondertekend hebben! Niet de onze. Wij hebben de zaak dan ook voor de rechter gebracht.

Nous n'avons donc pas fermé les yeux sur la responsabilité de certains Suisses au cours de l'année 2000.

Le gouvernement est déterminé à prendre également des initiatives de nature judiciaire. Mais en attendant, il compte bien, et il se le doit, surmonter cette très pénible épreuve. Comme vous pourrez le

maatschappij die uiteraard een dubbel zakencijfer heeft dan de nieuwe maatschappij in haar beginperiode zal kennen. Het startkapitaal van 8 miljard van dit bedrijf is dus vier keer groter dan een maatschappij zoals Sabena, waarvan de actieradius tweemaal zo groot is, zelfs al komt deze maatschappij binnen enkele maanden op kruissnelheid. De onderkapitalisering van de vorige maatschappij was een van de problemen. We hebben ons echter niet laten beetnemen. Het zou heel gemakkelijk geweest om zomaar in het Parlement aan te kondigen dat er een nieuwe maatschappij zou ontstaan met daarbij de stelling dat het geld wel ergens zou gevonden worden. Dit gebeurt wel vaker in dergelijke dossiers met een politieke inslag, maar dat hebben we niet gedaan. Ik heb trouwens de vakbonden ook eerst ontvangen op het moment dat ik 100% zekerheid had en in het bezit was van de handtekeningen, van de 15 waarover ik gesproken heb, onder leiding van de heer Davignon, de heer Lippens, alle bankiers die erbij betrokken zijn en de drie investeringsmaatschappijen. Het businessplan is het plan dat door de heer Müller is opgesteld. *(Geroep in de zaal)*

Probeer de zaak maar verder in het belachelijke te trekken. *(Aanhoudend geroep in de zaal)*

comprendre, il n'a pas cherché à élaborer de nouveaux montages financiers avec des deniers publics et s'est mis en quête de capitaux privés. Il a réussi à les trouver. Si la solution qu'il a choisie est effectivement plus douloureuse pour les travailleurs, elle est réaliste.

Je répète que la création d'une nouvelle société se révèle être la meilleure solution du point de vue social et en termes d'emplois. Il n'est jamais agréable d'apprendre qu'une entreprise fait faillite, mais nous devons surmonter cette épreuve.

Si le Parlement décide de créer une commission d'enquête, je ne m'y opposerai pas, bien au contraire. Toutefois, je ne souhaite pas polémiquer sur ce dossier. Il faut garder à l'esprit que la Belgique possède tous les atouts nécessaires dans son jeu pour se doter d'une compagnie aérienne rentable.

02.29 De voorzitter: Mijnheer Van den Eynde, stilte alstublieft.

02.30 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Wij vertrouwen de heer Müller niet, dat is het probleem.

02.31 Eerste minister Guy Verhofstadt: Dat is uw probleem. Mijn probleem is dat ik absoluut wou dat er een nieuwe maatschappij van start ging en dat dit niet gebeurde op de verkeerde basis van het verleden. Wat is nu die verkeerde basis van het verleden?

Ten eerste was het steeds de Belgische Staat en niet de privé-sector die zich engageerde. Wat heeft er u dan allemaal tegengehouden om in de voorbije twintig jaar privé-kapitaal bijeen te zoeken, van Belgische banken en bedrijven, om dit te doen? Wat heeft u tegengehouden, wie heeft wat tegengehouden, opdat dit zou gebeuren? Vandaag ligt er 8 miljard op tafel en is het niet meer de Staat die hiervoor verantwoordelijk is.

Ten tweede, was er een voortdurende onderkapitalisering. Dit is nu niet het geval. Het kapitaal is nu zelfs vier keer groter dan het kapitaal ten tijde van Sabena, ondanks het feit dat haar activiteiten in het begin veel beperkter zullen zijn.

Ten derde, en dit is heel belangrijk, moet de oprichting gestoeld zijn op de kennis en de knowhow van die sector. Daarvoor zijn mensen aanwezig. Er zijn ook mensen die de voorbije 20 jaar bewezen hebben dat ze het niet kunnen, dat zal ook wel aan de orde komen.

Les liens avec l'Etat sont rompus. L'argent privé est disponible, les sociétés d'investissement régionales ont le courage d'injecter de l'argent dans la nouvelle société et nous disposons du savoir-faire nécessaire: essayons à présent de faire de tout cela quelque chose de valable. La capitale de l'Europe a besoin d'une société privée qui soit efficace et rentable.

Wat het businessplan betreft is het aan de nieuwe aandeelhouders, die een consortium vormen en die zich geëngageerd hebben, om op basis van dat plan een maatschappij op te starten. De bedoeling van dit consortium is de maatschappij van de grond te krijgen. Wij hebben er immers niets meer mee te maken. De tijd dat de Belgische regering een zetel had is voorbij. Zij heeft de voorbije 20 jaar bewezen dat ze dat niet kan, over de grenzen van alle partijen heen. Laten we het daarbij houden, wat betreft de analyse van ons allemaal.

Laten wij het daarbij houden wat de analyse betreft van ons allemaal, van alle partijen. Mijnheer Van den Eynde, u bent evenmin geschikt om die vennootschap te leiden. Acht u niet belangrijker dan de anderen. Het grote verschil met het verleden is dat het niet meer de Staat zal zijn die bestuurt, maar de privé-sector zelf, met zijn wetmatigheden, met zijn rationaliteit. Het zal inderdaad niet gemakkelijk zijn voor wie het in de toekomst zal moeten doen met een kapitaal dat viermaal meer bedraagt dan de onderkapitalisering van het verleden.

En quatrième lieu, monsieur le président, nombre de questions insidieuses ont été posées. Cela m'étonne d'ailleurs de vous, monsieur Langendries.

02.32 Raymond Langendries (PSC): Quelles questions?

02.33 Guy Verhofstadt, premier ministre: Je vais vous les répéter et je vais y répondre.

M. Langendries dit notamment: "Je me pose quelques questions; je me demande si tout cela n'a pas été fabriqué de toutes pièces". Il donne alors quelques exemples.

Il s'interroge notamment sur la création de l'ANP, la société d'activités d'exploitation conjointe pour le ticketing, etc. entre Swissair et la Sabena. Monsieur Langendries, cette société a été créée le 14 juin 1999, donc avant le gouvernement actuel.

02.34 Raymond Langendries (PSC): C'était en 2000!

02.35 Guy Verhofstadt, premier ministre: Non, monsieur Langendries. L'ANP a été créée par contrat le 14 juin 1999 et c'est plus tard, en 2000, que la décision a été exécutée. Je le répète, c'est le 14 juin 1999 que le conseil d'administration de la Sabena a créé cette société. Il faut d'abord considérer la date du contrat et ne pas faire un amalgame avec la conséquence de cette décision du conseil d'administration du 14 juin 1999.

On demande aussi: "Qui a donné la possibilité à Swissair et SAir de prendre la majorité au sein du groupe?" Ce sont les mêmes contrats de 1995 et 1997 qui avaient prévu que les Suisses pouvaient, par une décision unilatérale de la SAir, avoir la majorité dans la société. Cela n'a pas été inventé par M. Daems puisque cela figurait dans le contrat initial: sur décision unilatérale – nous n'avions donc rien à dire –, les Suisses pouvaient obtenir la majorité, jusqu'à 64% s'ils le voulaient.

Autre question posée par M. Langendries: "Que savait-on de cette négociation avec Corti, à cette époque?" Qu'avons-nous fait, M. Daems et moi, au moment où M. Müller est entré dans la société? M.

Müller est immédiatement venu nous dire que toute la politique menée depuis 1995, c'était beaucoup de vent mais pas beaucoup de réalisations. Nous avons tout fait pour que les Suisses exécutent leurs obligations parce que nous étions liés par les contrats que nous avons aussi signés. L'attitude qu'un gouvernement responsable devait prendre était de s'assurer que les contrats seraient respectés, par nous et par les Suisses. Et toute la politique que nous avons menée depuis la fin 2000, au moment où les problèmes ont débuté et certainement quand nous avons discuté avec M. Corti, visait à obliger notre partenaire suisse à remplir ses obligations parce que chacun était lié par les contrats.

On vient aujourd'hui me dire que M. Corti n'a pas exécuté ses obligations, que c'est abominable. A qui la faute? Certainement à M. Corti qui ne respecte pas les termes du contrat.

Il n'a pas exécuté ses obligations. Mais la faute est aussi à ceux qui ont signé ces contrats. Est-ce que la faute incombe à ceux qui, jusqu'à la fin et avant les événements du 11 septembre d'ailleurs, ont tout fait pour que Swissair remplisse ses obligations et son contrat signé en 1995? Non, je pense que tout a été tenté afin de les y obliger. Nous n'allons pas nous arrêter là!

Nous sommes allés devant la justice contre Swissair et chaque fois que c'était possible, nous avons cherché les responsables dans ce dossier.

Collega's, het is trouwens voor die reden dat wij voor het bepaalde jaar 2000, ook geen kwietschelding van de verantwoordelijkheid aan een aantal Zwitserse bestuurders hebben gegeven. Ik had verkozen dit alles niet te moeten doen. Als er geen Swissair-contracten bestonden, dan had ik me niet boos moeten maken op de Zwitsers. Nu die wel bestonden, heb ik me maanden moeten verweren tegen de Zwitsers.

Er zijn de gebeurtenissen van 11 september; er is de woordbreuk van Swissair, hetgeen trouwens een staart krijgt voor de rechtbanken. Ik ben immers niet zinnens die rechtszaken op te geven. Politiek-economisch is de zaak van Swissair voor mij voorbij, maar juridisch is de zaak Swissair niet voorbij.

Er zijn twee zaken mogelijk: ofwel laat men de armen zakken en stelt men vast dat er niets meer aan te doen is; ofwel vervallen we opnieuw in alle mogelijke constructies van het verleden, bij voorbeeld met kapitaal van de overheid een zaak opzetten; ofwel moeten we door de zure appel bijten. Ik weet dat het harder is voor de arbeiders en al degenen die daar werken dan voor de politici. Wij dragen daar immers niet de last en de gevolgen van. Dat was echter uiteindelijk de keuze waarvoor wij stonden.

Samen met de regering was ik van mening dat wij effectief door die zure appel moesten bijten. Wij waren ervan overtuigd dat wij dat faillissement niet konden vermijden. Wij hebben toen onmiddellijk, nadat Swissair zijn woord had gebroken, aan de heer Müller de opdracht gegeven na te gaan of het mogelijk was om een nieuwe maatschappij op te richten die deze activiteit zou kunnen overnemen.

Ten tweede, wij zijn onmiddellijk op zoek gegaan naar privé-

financiers. Ik nodig hierbij iedereen uit die nog nieuwe investeerders vindt om mij op te bellen zodat ze hun bijdrage kunnen leveren aan de nieuwe maatschappij. Deze nieuwe maatschappij is – samen met de filialen – de beste bescherming voor duizenden arbeiders en bedienden.

Mijnheer de voorzitter, ik denk dat de polemiek in dit hele dossier ondergeschikt is aan de toekomstperspectieven. Niemand is blij of opgetogen – en in laatste instantie geldt dat voor de regering – met het onvermijdelijke faillissement van deze maatschappij.

Voor minister Daems zal ingaan op een aantal concrete, gespecialiseerde vragen, wil ik zelf nog reageren op enkele vragen die door de collega's werden gesteld. De oprichting van een onderzoekscommissie is de taak van het Parlement en niet van de regering. Ik zal mij helemaal niet verzetten tegen een dergelijk initiatief, integendeel, ik zal de eerste zijn om mij ter beschikking van die commissie te stellen. Tegelijkertijd vraag ik u er geen polemisch dossier van te maken en evenveel aandacht te besteden aan de kansen van de nieuwe maatschappij, enerzijds en het sociale hoofdstuk, anderzijds. Ik ga niet zeggen dat dit land recht heeft op een rendabele privé-luchtvaartmaatschappij. Geen enkel land heeft recht op een maatschappij of een onderneming. Maar dit land heeft wel alle troeven in handen om een rendabele luchtvaartmaatschappij te hebben in Brussel, als wij tenminste de band met de overheid en de politiek doorknippen. En dat is precies wat wij met de nieuwe maatschappij hebben gedaan. Wij hebben ervoor gezorgd dat er voldoende privé-kapitaal in die maatschappij wordt geïnvesteerd. Daarnaast dank ik nog de gewesten voor hun moed om met hun investeringsmaatschappijen, een instrument waarover de federale regering niet beschikt, mee in dit scenario te stappen.

Ten derde, maakt de nieuwe maatschappij kans omdat dit land over capabele arbeidskrachten beschikt die in staat zijn dit succes te realiseren. Ik vraag u evenveel energie in de commissie te stoppen als in het succes van de nieuwe private, rendabele onderneming met als thuisbasis de Europese hoofdstad.

02.36 Minister **Rik Daems**: Mijnheer de voorzitter, ik zou wat dieper willen ingaan op een aantal zaken: ten eerste, het sociale plan; ten tweede, het potentiële nieuwe bedrijf; ten derde, het regionale aspect, dat terecht door de heer Leterme werd aangehaald, en ten vierde, het verleden.

Monsieur Langendries, je pense pouvoir dire que j'ai fait preuve de transparence puisque j'ai communiqué, dans la mesure du possible, tous les documents dont je disposais à la commission de l'Infrastructure.

Nous avons discuté à huis clos du contrat de 2000 en commission de l'Infrastructure. Telle est la réalité.

Je voudrais apporter quelques précisions car j'ai constaté qu'il existait certaines confusions concernant ANP. En 1995, tous les éléments constitutifs d'ANP étaient prévus dans ce que l'on appelle l'accord de coopération. En 1998, cette société était déjà fonctionnelle même si elle ne portait pas le même nom. Comme le premier ministre l'a dit, le 14 juin 1999, le conseil d'administration a décidé de constituer ANP

02.36 **Rik Daems**, ministre: Je souhaiterais approfondir quatre points: le plan social, le potentiel de la nouvelle compagnie, les aspects régionaux et le passé.

Ik heb de commissie voor de Infrastructuur alle mogelijke documenten bezorgd.

Het samenwerkingsakkoord van 1995 bevatte alle elementen die nodig waren voor de oprichting van ANP. In 1998 was ANP operationeel, maar onder een andere naam. De beslissing ANP op te richten, viel op 14 juni 1999, in juli 2000 stond ANP er en was het, op mijn verzoek, uitgerust met de noodzakelijke controle-instrumenten.

pour autant que les actionnaires se mettent d'accord. Et c'est parce que je me suis opposé sur certains points que c'est seulement en juillet 2000 que cette société a contractuellement été mise sur pied en incluant, par exemple, un système de contrôle qui n'existait pas auparavant. Il est important que la commission, quelle qu'elle soit, soit informée de ces éléments.

En ce qui concerne le passé, en 1995, un contrat a été conclu mais j'ignore dans quelles circonstances. Je peux néanmoins imaginer qu'elles étaient extrêmement difficiles. Je me rappelle, en effet, que la société était proche de la faillite. Il est toujours très facile de critiquer après coup un contrat et de relever les erreurs. Mais quand on ne connaît pas les faits, il est très difficile d'émettre un jugement de valeur sur ce qui a été fait. Toujours est-il que le contrat existe. En 1997, une décision a été prise lors d'un conseil en ce qui concerne l'achat de 34 Airbus qui s'avère aujourd'hui regrettable. En juin 1999, le conseil d'administration a pris une décision concernant ANP. Ce sont là des éléments qui doivent être pris en considération.

Comme c'est le cas pour tout dossier, j'ai demandé que l'on procède à une sorte d'audit limité afin de déterminer les mesures à prendre. Je remettrai les résultats de cet audit qui ont déjà été examinés, notamment par d'anciens membres de votre groupe et nous pourrions en discuter en toute confidentialité. Selon cet audit, il n'y a pas d'autres partenaires potentiels et contractuellement, il n'est pas possible de faire autrement que de poursuivre l'activité. Cet audit fait également remarquer qu'il faut être prudent parce que, comme le premier ministre l'a dit, ce dossier comporte des éléments problématiques tels que la possibilité de pouvoir prendre la majorité sans condition. A la suite de cela, j'ai réagi afin de tenter de redresser le tir. Mais je ne porte aucun jugement sur les actions du passé car je n'en connais pas les circonstances.

Il est donc souhaitable que nous puissions examiner les faits ensemble. Je suis reconnaissant aux membres qui se sont exprimés aujourd'hui. Pour ma part, je n'ai aucune difficulté à tirer les conclusions politiques et à déterminer ma responsabilité. Bien au contraire, je pense en effet avoir fait de mon mieux et avoir amélioré la situation. Malheureusement, il s'est avéré que le contractant n'était pas fiable. Il est facile de dire maintenant qu'une compagnie suisse pouvait représenter un problème voici un ou deux ans.

Voici 3, 4 voire 5 ans, si j'avais demandé aux membres de cette commission quelles seraient les 3 ou 4 grosses compagnies aériennes qui subsisteraient sur le marché, ils y auraient inclus Swissair. C'est facile de juger a posteriori!

Ceci dit, les contrats sont là, les éléments sont sur la table. Comme l'a dit le premier ministre, ceux qui souhaitent toute la transparence peuvent consulter le dossier complet de Swissair que j'ai préparé. Monsieur le président, je vous le déposerai. Il comprend une vingtaine de fardes et vous les recevrez dans les prochains jours. De cette manière, il n'y aura aucun malentendu sur le sujet et ce sera au parlement de juger comment s'y prendre. Evidemment, ce dossier remonte jusqu'à 1995, suivant les éléments en ma possession. Pour la période qui précède, je ne possède rien.

Het is gemakkelijk achteraf op fouten te wijzen. Ik weet niet in welke omstandigheden het contract van 1995 is gesloten, maar het bestaat. In 1997 besliste de raad van bestuur 34 Airbus-toestellen aan te kopen. In 1999 nam de raad een beslissing omtrent ANP.

Ik heb een soort van doorlichting gevraagd om te weten wat we moesten doen. Ik kan u de documenten bezorgen waarin in feite uitgelegd wordt dat wij geen andere keuze hadden: we moesten wel verder met Swissair. Ik heb dan ook alles uit de kast gehaald en ervoor gezorgd dat de situatie verbeterde. Maar niemand kon voorzien dat onze contractpartner onbetrouwbaar zou blijken te zijn!

De komende dagen zal de Kamer het volledige Sabena-dossier, met alle stukken sinds 1995, in haar bezit krijgen.

Aan het sociaal plan hebben wij ruime aandacht geschonken. In Le plan social mobilise notre

tegenstelling tot de uitspraak van de heer Bonte waren er niet twee maar vier werkgroepen in dat plan betrokken. Ik heb dat volgens mij ook in het Parlement verklaard. De eerste werkgroep vroeg zich af: wat moeten we met het bedrijf op operationeel vlak doen nadat bleek dat de contracten niet werden nagekomen? De tweede werkgroep sprak over de juridische acties die wij ondernemen en zullen ondernemen. De derde werkgroep besprak de effecten op de luchthaven en de regio. De vierde werkgroep had het over het sociaal aspect.

In de werkgroepen waren verschillende vertegenwoordigers van de zogenaamde ministers van de kern aanwezig. Voor meer informatie verwijs ik naar de betrokken partijleden van die kern. De parlementsleden kunnen zich daar informeren omdat zij blijkbaar niet over de precieze informatie beschikken.

Ik begrijp de reactie van de heer Bonte gedeeltelijk, want hij heeft in zijn regio een heel erge toestand meegemaakt. Ik heb daar alle begrip voor. Dat onderwerp is voor mij dan ook gesloten. Als het niet zo is, zal deze zaak een staartje krijgen.

Het sociaal plan werken wij uit met de vakbonden. Sommige kritieken luiden, enerzijds, dat het sociaal plan al uitgewerkt moest zijn. Anderzijds zouden ook de vakbonden erin betrokken moeten zijn, want zij moeten dat plan voor het grootste deel begeleiden. Welnu, ik werk het plan uit samen met de vakbonden. Een tijd geleden hebben wij enkele zaken al vrij informeel bekeken. Wij konden ook niet zomaar een sociaal plan uitwerken zolang er geen faillissement was uitgesproken. Normaal begint men pas aan een sociaal plan te werken als het faillissement een feit is.

Wij hebben met de vakbonden al om de tafel gezeten en zullen vanavond verder onderhandelen. Wij hebben eigenlijk al een huzarenstuk uitgehaald om het brugpensioen vanaf 50 jaar door de raad van bestuur goedgekeurd te krijgen vooraleer het faillissement van vandaag bekend werd. Daardoor zal dat brugpensioen mee bekostigd worden door de middelen van het Fonds voor Sluiting van Ondernemingen. Wij hebben dat aspect gelukkig al kunnen afwerken.

Andere aspecten hebben betrekking op het Fonds voor Sluiting van Ondernemingen, maar vooral op hetgeen daarbovenop komt. Het gaat om een inactivatieprogramma met een degressief premiestelsel dat de mensen ertoe moet aanzetten een job te zoeken.

Het derde element is een werkgelegenheidsinitiatief. Wij bespreken met de vakbonden de oprichting van een tewerkstellingsagentschap, omdat zij dat het meeste vorm moeten geven. Ook bij Renault was dat de werkwijze.

Ik heb het moeilijk met de opmerkingen omdat ik uitgerekend dezelfde werkwijze op poten probeer te zetten met de vakbonden, alleen veel sneller. Ik heb alle respect voor de vakbonden omdat zij zich in het dossier de hele tijd correct hebben gedragen, wat overigens wederzijds was. Wij hebben weinig problemen gehad om correct te blijven samenwerken. Ik geef graag toe dat de vakbondsafgevaardigden knap werk leverden in extreem moeilijke omstandigheden. Precies met hen zitten wij in een constructieve sfeer om de tafel.

attention depuis un certain temps. Trois groupes de travail se sont concentrés respectivement sur les actions juridiques à entreprendre dans l'hypothèse où Swissair ne tiendrait pas ses engagements, sur les conséquences pour les autres activités aéroportuaires et régionales et sur le volet social.

Nous élaborons le plan social de concert avec les syndicats. Nous avons déjà réalisé l'exploit de faire approuver, hier, par le conseil d'administration, la préretraite à partir de 50 ans. D'autres aspects sont liés au Fonds de fermeture d'entreprises et à la politique d'activation par le biais d'indemnités dégressives.

La création d'une agence pour l'emploi est discutée avec les syndicats. Les critiques ne sont donc pas fondées. Les syndicats ont bien travaillé, dans des conditions très difficiles. Une concertation était déjà entamée avec le ministre flamand Gabriëls. Nous avons déjà obtenu un accord de principe.

Une cellule d'emploi locale sera créée.

En effet, outre l'aspect emploi, ce dossier revêt également une dimension économique générale.

A présent que la faillite est effective, le pouvoir est dans les mains du curateur et c'est à lui qu'il appartient de décider, entre autres, de la vente éventuelle de filiales. Nous fournissons l'appui logistique nécessaire.

Anticipant la consolidation européenne du secteur aéronautique, nous devons œuvrer à la création d'une compagnie qui aura une fonction de répartition sur toute l'Europe. Nous devons renoncer au vieux concept de la compagnie réunissant en son sein tous les services.

Meer regionaal heb ik al met mijn Vlaamse collega, de heer Gabriëls, overlegd. Een specifieke werkgelegenheidscel zal voor de Vlaamse regio worden opgericht, maar uiteraard moet dat in de komende dagen en weken concreet vorm krijgen. Ook met de andere gewesten moet ik contact opnemen. Een groot aantal van de werknemers van Sabena woont wel in Vlaanderen, maar er wonen ook werknemers in Brussel en Wallonië.

In de regio's moet los van het werkgelegenheidsaspect ook het algemeen economisch aspect bekeken worden. Die aangelegenheid moet in principe wel hoofdzakelijk met het Vlaams Gewest worden bekeken. Precies daarom heb ik daarover met de heer Gabriëls, Vlaams minister van Kleine en Middelgrote Ondernemingen en Middenstand, al een principeakkoord gesloten over de vormgeving van die werkgelegenheidscel. Onze medewerkers hebben daarover voortdurend contact.

Nu het faillissement is uitgesproken, is de curator de baas. De curator moet onder meer besluiten over de kopers van de filialen die we met succes probeerden aan te trekken en over de biedingen voor de filialen.

Wij hebben met privé-investeerders de formule uitgewerkt om vanuit DAT een nieuwe maatschappij een kans te geven. Het is nu aan de curator om vanuit zijn persoonlijke verantwoordelijkheid te oordelen of die kans moet worden geboden. Dat caviat wil ik toch meegeven. Wij hebben voor het platform gezorgd waarop dit kan worden gebouwd. Nu het faillissement is uitgesproken, is het echter aan de curator en de rechtbank om hierover te beslissen. Ik kan mij inbeelden dat dit geen gemakkelijke taak is. Wij verlenen onze volle medewerking om de logistieke steun te bieden die misschien nodig is om terzake de juiste beslissingen te kunnen nemen. Ik vind echter dat ik dat caviat moet meegeven omdat wij uiteraard niet weten welke hordes er nog voor ons liggen. Het lijkt mij dus realistisch en normaal om dit mee te geven. Het concept bestaat erin dat men, vooruitlopend op de aanstaande consolidatie van de Europese luchtvaartsector die enorm versneld is door de gebeurtenissen van 11 september, een maatschappij zou kunnen creëren die vanuit de hoofdstad van Europa een verdeelfunctie uitoefent over Europa. Men zou zich beperken tot enkele rendabele langeafstandsvluchten. Enkele grote langeafstandsmaatschappijen zorgen hierbij voor de aanvoer van passagiers naar Europa. Dat is een concept waarover we in de commissie al vaker gepraat hadden. Het oude concept van een maatschappij die alles doet, zowel handling als catering en technics, en die alle langeafstandsvluchten verzorgt en vliegt op alle bestemmingen binnen Europa, zowel de belangrijke als de minder belangrijke, is niet meer werkbaar in de huidige omstandigheden. Dat is de kans die deze nieuwe maatschappij gegeven wordt.

Tot slot wil ik nog één aspect op sociaal vlak behandelen. Ik moet het nog even verifiëren, maar in principe is de databank van Sabena reeds doorgegeven aan de RVA en de FOREM. Normaal gezien betekent dit dat de mensen automatisch aansluiting hebben bij de RVA. In principe krijgen zij binnen de week een volledig informatiepakket van de RVA en de FOREM. In principe weten zij reeds waar het dichtstbijzijnde contactpunt is van de RVA of de FOREM om reeds een aantal aspecten aan te pakken. Zij kunnen dus

C'est la chance qui est donnée à la nouvelle société.

La banque de données de la Sabena a déjà été transmise à l'ONen et au Forem. En principe, les coordonnées de tous les travailleurs y figureront. Ces derniers recevront d'ailleurs un dossier d'information dans le courant de la semaine.

En accord avec les syndicats, une cellule «Emploi» spécifique sera mise sur pied.

zelf een template of CV opstellen om een nieuwe werkplaats te vinden. In de praktijk is dit reeds aan de gang. Wij willen bovendien naar bestaande voorbeelden een werkgelegenheidsagentschap opbouwen, dit echter vanuit een akkoord met de vakbonden omdat zij dit uiteindelijk het beste kunnen dragen. Zij hebben immers de meeste ervaring met die aangelegenheden. We hebben dus in zeer korte tijd de noodzakelijke stappen gezet.

Dit waren een aantal bijkomende aspecten die ik wou meedelen. Zoals gezegd komt er binnen enkele dagen bijkomende informatie. Mijnheer de voorzitter van de Kamer, het komt u toe te beslissen hoe dit uiteindelijk zal worden bekeken.

02.37 De voorzitter: Collega's, de eerste minister heeft zich bij een aantal leden verontschuldigd omdat hij een dringende verplichting heeft. Het is evident dat er korte replieken kunnen volgen. U kent de spreektijd: die bedraagt drie minuten.

02.38 Yves Leterme (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik wil er de nadruk op leggen dat wij er vanuit onze bekommernis om de situatie van de werknemers mee akkoord zijn gegaan dat de eerste minister zich naar het overleg over het sociaal akkoord zou begeven. Ik veronderstel dat de minister van dit "verlof" geen ander gebruik zal maken. Maar goed, dat is zijn verantwoordelijkheid.

Mijnheer de minister, ik heb nog een viertal concrete vragen die de eerste minister jammer genoeg nog niet heeft beantwoord. Ik heb de indruk dat men, zoals gewoonlijk, van de eerste minister zeer weinig antwoorden krijgt op een aantal minder gemakkelijke concrete vragen.

Ten eerste, mijnheer de minister, ik heb vernomen dat het partijbureau van de SP.A ondertussen op de hoogte is gebracht van de manier waarop het sociaal plan zal worden gefinancierd en wat de impact daarvan zal zijn op de begroting. Ingaande op de angst die in het bedrijfsleven momenteel woedt, zou ik u willen vragen of u ons kunt verzekeren dat op geen enkele wijze, via een bijdrageverhoging ten laste van het bedrijfsleven, de extra middelen zullen worden gemobiliseerd die nodig zijn voor de financiering van het sociaal plan via, enerzijds, een alimentatie aan het Fonds voor Sluiting van Ondernemingen en, anderzijds, de extra enveloppe die zou worden samengesteld. Kunt u ons dit verzekeren?

02.39 Minister Rik Daems: Mijnheer de voorzitter, ik wil toch even uitleggen hoe dat Fonds voor Sluiting van Ondernemingen werkt. Dit fonds wordt vandaag gealimenteerd door een bijdrage van de bedrijven ten belope van 0,16%. Het fonds heeft nu reeds een probleem, want men vergeet dat er dit jaar ongeveer 5.800 faillissementen werden uitgesproken met meer dan 15.000 mensen die hun job hebben verloren. Al deze personen vallen onder de normale regels waardoor zij recht hebben op een maximum van 75.000 frank bruto per maand en een totaal bedrag van 900.000 frank bruto per jaar. Wij willen nu echter meer doen.

De minister van Begroting werkt terzake een voorstel uit om die alimentatie mogelijk te maken via andere overheidsfondsen. We mogen echter niet vergeten dat het Fonds voor Sluiting van Ondernemingen maar tussenbeide komt na 15 maanden. Dit betekent

02.38 Yves Leterme (CD&V): Le premier ministre négocie, pour l'heure, le plan social. Nous espérons que c'est l'unique raison pour laquelle il n'est pas parmi nous.

Nous n'avons obtenu que peu de réponses concrètes à nos questions. Quel impact le plan social aura-t-il sur le budget? Le ministre peut-il nous donner la garantie que les moyens supplémentaires nécessaires pour la mise en oeuvre du plan social ne proviendront pas d'une augmentation des cotisations des entreprises?

02.39 Rik Daems, ministre: Le Fonds de fermeture d'entreprises est alimenté par une cotisation de 0,16 pour cent versée par les employeurs.

Ce fonds connaît déjà des problèmes en raison du fait que 15.000 personnes ont récemment perdu leur emploi dans des milliers de faillites.

Toutefois, ce fonds n'intervient que dans certains cas et après un délai de quinze mois.

dat de financiering kan afhangen van het feit dat de economie volgend jaar al dan niet zal hernemen waardoor de alimentatie reeds heeft plaatsgevonden vóór de betalingen. Het is in die zin eigenlijk een hypothetische vraag.

Daarnaast zou het volgens mij goed zijn – dit moeten de vakbonden echter met ons bespreken – om reeds op voorhand iets te doen voor de werknemers van Sabena. Ik vrees dat heel wat families op het einde van dit jaar met een probleem zullen af te rekenen krijgen. Wij werken aan een oplossing. Als die oplossing er komt, lijkt het mij vanzelfsprekend dat dit op rekening van de begroting van de regering komt te staan.

02.40 Yves Leterme (CD&V): Mijnheer de minister, ik weet dat u mij structureel onderschat, om in economische termen te spreken. De mechaniek van het Fonds voor Sluiting van Ondernemingen kende ik. Het is natuurlijk evident dat de impact van een sluiting zoals we die nu meemaken de huidige maar ook de toekomstige mogelijkheden van het fonds te boven gaat. Bovendien lenen de economische omstandigheden er zich niet toe om zeer optimistisch te zijn met betrekking tot de leefbaarheid van een aantal ondernemingen in andere sectoren. Het is evident dat de reserve van 900 miljoen Belgische frank de komende maanden en jaren onvoldoende zal zijn. Ik hoor dat u niet uitsluit dat er een bijdrageverhoging zal komen om extra middelen te mobiliseren voor het Fonds voor Sluiting van Ondernemingen.

02.41 Minister Rik Daems: Mijnheer Leterme, ik meen dat ik u een correct antwoord heb gegeven. Het Fonds voor Sluiting van Ondernemingen komt in een dergelijk dossier pas tussenbeide binnen 15 maanden. Dat is het probleem. Het lijkt mij niet fair als u daaruit nu wil concluderen dat er een bijdrageverhoging komt. Het is perfect mogelijk dat de alimentatie van het fonds volstaat zodat deze vraag zich nooit zal opdringen. Ik vind uw opmerking iets te gemakkelijk.

Het is wel waar dat supplementaire uitgaven een begrotingsaangelegenheid zijn. Dat is vrij evident. Wij vinden dat een aantal aspecten vroeger moeten worden gerealiseerd.

02.42 Yves Leterme (CD&V): Wat dan met de herkomst van de extra middelen?

02.43 Minister Rik Daems: Als u wil horen dat die niet van het bedrijfsleven komen, inderdaad.

02.44 Yves Leterme (CD&V): Het ging erover dat er voor de financiering van de sociale aspecten van de afvloeiing vanuit het bedrijfsleven een algemene bijkomende heffing zou moeten komen. Dat is duidelijke taal. Er is een vraag die werd gesteld en eigenlijk zou de tijd hiervoor moeten worden afgetrokken van de repliek, aangezien de eerste minister er niet op heeft geantwoord. De eerste minister heeft gezwaaid met een businessplan. Hij heeft de ene keer gezegd dat er een was, maar elders klonk het dan weer dat er de komende dagen een businessplan door de initiatiefnemers zou worden uitgewerkt. Een concrete vraag inzake de tewerkstelling. De eerste minister zei dat een beperkt aantal duizenden niet aan de bak zal

Le ministre du Budget élabore actuellement une proposition afin de faire face aux besoins financiers immédiats. C'est donc l'affaire du gouvernement.

02.40 Yves Leterme (CD&V): Je sais comment le Fonds fonctionne. Ce dossier dépasse ses possibilités car ses réserves ne dépassent pas les 900 millions de francs. Le ministre n'exclut pas de majorer l'apport des entreprises.

02.41 Rik Daems, ministre: Le Fonds ne commencera à fonctionner que dans quinze mois. D'ici là, il disposera peut-être des ressources nécessaires. Les interventions financières qui seront opérées avant cette date seront imputées au budget.

Je confirme que les mesures d'accompagnement social seront financées par une majoration des contributions des entreprises.

02.44 Yves Leterme (CD&V): Le premier ministre nous a fait miroiter un business plan. Combien de personnes permettra-t-il d'occuper?

komen in het nieuwe bedrijf. In de hypothese van een businessplan, hoeveel jobs worden daarin voorzien op korte termijn? Met hoeveel mensen zal men starten?

02.45 Minister **Rik Daems**: Ik verwijs daarvoor naar de communicatie van de heer Müller aan het personeel enkele dagen geleden. Die was hoofdzakelijk gebaseerd op een van de opties. De heer Müller deelde mee dat in de veronderstelling dat er investeerders zouden worden gevonden, men tot een activiteit zou kunnen komen met ongeveer 6.000 mensen. Dat staat dan voor een luchtvaartmaatschappij met 2.000 tot 2.500 mensen. Daarnaast zijn er nog activiteiten zoals onder meer catering die men koopt met Sabena Technics dat verkocht wordt en dies meer. Als er dan gevraagd wordt hoeveel mensen er in die context hun activiteit niet behouden, gaat het over 5.000 tot 6.000 mensen.

02.46 **Yves Leterme** (CD&V): Tot daar mijn drie vragen. Ik kom nu tot de slotbemerkingen. Ik hoor geruchten dat het overbruggingskrediet ten belope van vijf miljard frank zoals toegestaan door de Europese instanties, reeds zou uitbetaald zijn aan DAT. Klopt dit of is het verkeerd?

02.47 Minister **Rik Daems**: Het brugkrediet is ter beschikking gesteld van de maatschappij in de context die door Europa is toegestaan. Om dit te verzekeren is een kwartier geleden op onze vraag een vergadering begonnen bij de Europese Commissie.

02.48 **Yves Leterme** (CD&V): Mijnheer de voorzitter, ik kom tot mijn conclusies. Het antwoord van de minister op mijn vragen over het overbruggingskrediet slaat nogal goed de brug naar mijn eerste opmerking. De eerste minister zal weer ontkennen wat wij allen aanvoelen, maar de publieke opinie is slimmer dan de eerste minister soms denkt. Dit is natuurlijk allemaal opgezet spel. Heel dat faillissement en het feit dat men DAT reeds heeft bevoorraadt met het overbruggingskrediet, inclusief de vraag aan Europa of dit allemaal kosjer is...

02.49 Minister **Rik Daems**: Mijnheer Leterme, liever geen insinuaties.

02.50 **Yves Leterme** (CD&V): Dat is niet mijn voornaamste argument. Ook uit andere elementen blijkt dat dit faillissement opgezet spel is, dat reeds een paar maanden geleden de regering als aandeelhouder zich heeft neergelegd bij het faillissement, dat men een aantal weken geleden reeds is begonnen met de constructie van een nieuw luchtvaartbedrijf, dat het gewoon wachten was op het stilzetten van de activiteiten en eigenlijk zelfs dat men het moment van het stilleggen van de activiteiten heeft laten samenvallen met de zekerheid dat het nieuwe luchtvaartbedrijf er was. Als er nog een groter bewijs moet zijn van de koehandel en van het bedrog ten aanzien van het personeel, denk ik dat dat groter bewijs zelfs niet meer nodig is. Het is werkelijk ten aanzien van de schuldeisers die in de kou staan en van het personeel dat in de kou staat dat dit het ultieme bewijs is van een opgezet spel: het faillissement.

02.51 **Le président**: Monsieur Langendries, posez également votre

02.45 **Rik Daems**, ministre: Il y a quelques jours, M. Müller a parlé de quelque 6.000 emplois, à condition bien sûr de dénicher des investisseurs. Entre 5.000 et 6.000 personnes perdraient donc leur travail.

02.46 **Yves Leterme** (CD&V): Le crédit de soudure de 5 milliards de francs aurait été versé à la DAT. Est-ce exact?

02.47 **Rik Daems**, ministre: Il a été mis à la disposition de la compagnie dans le contexte autorisé par les autorités européennes.

02.48 **Yves Leterme** (CD&V): Ce n'est là qu'une mise en scène et votre réponse le confirme. Vous êtes résigné à la faillite depuis plusieurs mois déjà.

Vous aviez déjà préparé la création d'une nouvelle société et vous avez mis fin aux activités de la Sabena lorsque cette nouvelle société a vu le jour.

question. Le ministre vous répondra ainsi à tous les deux.

02.52 Raymond Langendries (PSC): Monsieur le président, je souhaiterais intervenir à propos de ce que M. Leterme vient de dire car nous partageons son opinion. Tout à l'heure, les questions insidieuses ont reçu une réponse claire à mes yeux. Je sais que le ministre souhaite encore y répondre.

Puis-je apporter une information à la commission? Mme Spiritus-Dassesse vient de faire une déclaration.

02.52 Raymond Langendries (PSC): Wij hebben een duidelijk antwoord gekregen op de vragen van de heer Leterme, die aansluiten bij mijn, door de eerste minister als strikvraag bestempelde vraag.

Ik zou willen verwijzen naar de om 15.40 uur door de voorzitter van de rechtbank van koophandel te Brussel, mevrouw Spiritus-Dassesse, afgelegde verklaring, waarin zij stelt "dat Sabena zijn faillissement georganiseerd heeft onder de dekmantel van het gerechtelijk akkoord en de curatoren". Het gerechtelijk akkoord is niet het voorgeborchte van het faillissement, aldus mevrouw Spiritus-Dassesse. Men heeft de mensen een rad voor de ogen gedraaid.

02.53 Le président: Vous parlez de son jugement d'aujourd'hui?

02.54 Raymond Langendries (PSC): Oui, il a été transmis à 15 heures 40. L'agence Belga a reproduit littéralement la déclaration de Mme Spiritus-Dassesse. Je vous la lis: "Sabena a organisé la faillite sous le couvert du concordat et de ses curateurs. Le concordat n'est pas l'antichambre de la faillite."

Il n'existe pas de meilleure démonstration que celle qui vient d'être faite par Mme Spiritus-Dassesse qu'effectivement, depuis le moment où vous saviez que Swissair n'allait plus rien payer, vous avez sans doute, décidé, monsieur le ministre, de suivre le circuit de la faillite. Vous avez trompé un certain nombre de gens, les parlementaires et le personnel.

02.55 Le président: Les deux questions sont très précises, monsieur le ministre.

02.56 Rik Daems, ministre: Monsieur Langendries, si vous citez un jugement, vous devez en citer l'entière. Si le gouvernement – et moi en particulier – n'avait pas chargé des groupes de travail d'effectuer des études pour remédier à une faillite éventuelle, vous m'auriez traité de naïf et vous m'auriez reproché de ne pas parer à toute éventualité. Voilà la réalité.

02.56 Minister Rik Daems: Om te beginnen mag men die uitspraak niet uit zijn verband rukken. En daarnaast zou u het mij verweten hebben als de regering en ikzelf geen stuurgroepen hadden ingesteld om het faillissement te voorkomen.

Zodra ik het dossier in handen kreeg heb ik de hele tijd geprobeerd de verschillende mogelijkheden die zich zouden kunnen voordoen, te voorkomen en desgevallend op de beste manier op te vangen. Dat is de realiteit. U verwijt uitgerekend mij dat ik de mogelijkheid van een faillissement domweg niet had zien aankomen. Dit kon echter al 20

Depuis le début, j'ai examiné toutes les possibilités qui s'offraient à nous et j'ai tenté d'éviter la faillite.

jaar gebeuren. Ik heb op de best mogelijke manier nagegaan wat desgevallend moest gebeuren.

02.57 Raymond Langendries (PSC): Monsieur le président, je voudrais dire à M. Daems qu'il ne doit pas prendre cela sur un plan personnel.

Quand je lis le terme Sabena et que je dis "le gouvernement", j'ajoute "le premier ministre". Il n'est plus là, vous le lui direz.

Je veux dire à M. Daems que la remarque relative à la problématique de l'organisation de la faillite – ainsi que le déclare Mme Spiritus-Dassesse – que nous avons subodorée, ne le vise pas personnellement en tant que ministre. Elle vise le gouvernement et, en particulier, le premier ministre.

Nous savons suffisamment bien que c'est le premier ministre qui gère ce dossier depuis un certain temps.

Je ne critique pas le fait de la faillite. Je ne vois aucun des groupes belges entrer dans une nouvelle structure sans passer par ce stade, c'est évident. Ce que je reproche, c'est que le gouvernement ait caché cette volonté pendant des semaines et des semaines et qu'on ait menti au personnel de la compagnie.

02.58 Tony Van Parys (CD&V): Mijnheer de voorzitter, in het vonnis houdende faillissement, spreekt de voorzitter van de rechtbank van koophandel uitdrukkelijk over het organiseren van het faillissement onder de bescherming, dus mits misbruik van het concordaat.

Meer nog, mijnheer de minister – en u moet de uitspraak toch eens grondig lezen –, de rechter oordeelt dat de landingsrechten aan DAT werden overgedragen zonder de toestemming van de rechtbank van koophandel. Mevrouw Spiritus-Dassesse laat in het vonnis duidelijk veronderstellen dat zulks alleen maar kon mits de toestemming van de rechtbank van koophandel, derwijze dat de landingsrechten van de nieuwe maatschappij DAT op een bijzonder broze juridische grondslag berusten. Dat betekent zonder meer dat bij de oprichting van de nieuwe maatschappij, de landingsrechten juridisch zullen worden betwist door de voorzitter van de rechtbank van koophandel van Brussel. Dat werd uitdrukkelijk bepaald in het vonnis houdende het faillissement van Sabena.

Mijnheer de minister, u nam een enorm risico door de landingsrechten aan DAT over te dragen zonder hiervoor de toestemming te vragen van de rechtbank van koophandel, hetgeen nochtans een verplichting was ingevolge het concordaat. Let op, dat zijn niet de woorden van de oppositie, maar wel van de voorzitter van de rechtbank van koophandel van Brussel. Ik wens de nieuwe maatschappij DAT aldus veel succes: haar landingsrechten staan fundamenteel op de helling.

Bovendien rijst de vraag of het faillissement al dan niet werd georganiseerd, wat eigenlijk gelijk staat met een faillissement op frauduleuze basis.

02.59 De voorzitter: Ik stel voor de heer Vanoost even het woord te geven, waarna de heer Leterme, die werd onderbroken, zijn repliek kan beëindigen.

02.57 Raymond Langendries (PSC): Mijn opmerking was niet gericht aan het adres van de heer Daems. Ik wijs de eerste minister met de vinger, want iedereen weet dat hij het dossier een tijd geleden naar zich toegetrokken heeft. Ik verwijt u dat u de mensen wekenlang een rad voor de ogen heeft gedraaid en dat u het personeel heeft voorgelogen.

02.58 Tony Van Parys (CD&V): Dans le jugement prononcé sur la faillite, le président du tribunal de commerce de Bruxelles a parlé d'une faillite organisée en abusant du concordat judiciaire. Les droits d'atterrissage ont en outre été transférés à la DAT sans l'autorisation du tribunal de commerce de telle sorte que le fondement juridique est particulièrement fragile. Voilà qui promet pour les débuts de la nouvelle compagnie!

02.60 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, mag ik u erop attent maken dat dit geen replieken zijn, maar wel de aanzet tot een nieuw debat? Die werkwijze is oneerlijk. (*Twistgesprekken op de banken*)

02.61 De voorzitter: Mijnheer Vanoost, in een parlement heeft zowel een lid van de oppositie als van de meerderheid het recht het woord te vragen.

02.62 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): Had u mij laten uitspreken, mijnheer de voorzitter, dat had u begrepen wat ik bedoelde.

Ik zei dus dat dit geen replieken zijn, maar een nieuw debat. De oppositie heeft hiertoe het recht, maar dan heeft ook de meerderheid het recht eraan deel te nemen, met kennis van zaken, en in dat verband denk ik aan de volledige tekst van het vonnis. Ik heb het nog niet kunnen lezen. Het debat kan dus niet op gelijke voet worden gevoerd.

02.63 Guy D'haeseleer (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, aangezien minister Daems al langer wist dat Sabena op een faillissement zou afstevenen, rijst de vraag waarom pas gisterenavond laat op het kabinet van de minister van Tewerkstelling en Arbeid werd gestart met de opmaak van een sociaal plan.

Ik kan hieruit slechts besluiten, mijnheer de minister, dat u, samen met de regering, tegen beter weten in de werknemers wekenlang een rad voor de ogen hebt gedraaid en hen in de waan gelaten dat alles wel goed zou komen, wetende – u zei het zelf – dat alles op een faillissement zou uitdraaien. In die omstandigheden moest het sociaal plan of minstens de omkadering ervan, al lang klaar zijn en op dat vlak kan ik de regering alleen nalatigheid verwijten.

02.64 Minister Rik Daems: Mijnheer de voorzitter, het zou inderdaad hoogst verwonderlijk zijn als wij met deze mogelijkheid, die met de dag groter werd, geen rekening hadden gehouden, tenzij u mij komt zeggen dat ik de onverantwoordelijkheid had moeten hebben om die mogelijkheid niet onder ogen te zien. Al vele maanden hielden wij rekening met dit scenario en moesten wij de eventualiteit onder ogen zien. U vraagt waarom wij pas gisteravond reageerden. Collega, de raad van bestuur had terzake nog geen beslissing genomen. Hypothetisch gezien, had het perfect gekund dat de raad van bestuur iets anders besliste. Dat is de realiteit. Daarna hebben wij de zaken, goed voorbereid, zo goed mogelijk proberen op te vangen. Uit uw argumenten vang ik op dat alleen een complete vernietiging voor de oppositie goed zou zijn. Zo lees ik dat.

02.65 Yves Leterme (CD&V): Mijnheer de voorzitter, uit de verklaringen van mevrouw Spiritus blijkt duidelijk dat onze thesis, waarin wij beweren dat de mensen zijn belogen, voor zover nodig is aangetoond. Ik zou de collega's een citaat willen voorlezen. Minister Daems heeft voor de zomer verklaard dat een Crossair-scenario – SAir failliet laten gaan en een herstart via Crossair, waarvan wij nu een variant meemaken in de vorm van een herstart via een nieuwe private vennootschap – misdadig is ten aanzien van de anderen en

02.60 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): Ce ne sont pas des répliques mais l'amorce d'un nouveau débat. Cela n'est pas très honnête.

02.61 Le président: Tout le monde peut prendre la parole au Parlement.

02.62 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): Il s'agit d'un nouveau débat. L'opposition a le droit d'ouvrir ce débat mais la discussion ne se fait plus à armes égales. Les membres de la majorité, dont nous faisons partie, doivent également pouvoir disposer du texte intégral du jugement.

02.63 Guy D'haeseleer (VLAAMS BLOK): Etant donné que le gouvernement était au courant de la faillite depuis plus longtemps, je me demande pourquoi il ne dispose pas déjà d'un plan social. Pendant des mois, le gouvernement a trompé la population et les travailleurs de la Sabena et a négligé d'élaborer un plan social. C'est inacceptable!

02.64 Rik Daems, ministre: L'éventualité d'une faillite était réelle depuis des mois et nous devons dès lors en tenir compte. La décision appartenait toutefois au conseil d'administration. Nous n'avons pu prendre des mesures qu'ensuite, après nous y être préparés le mieux possible.

02.65 Yves Leterme (CD&V): Les déclarations de Mme Spiritus démontrent que nous avons raison et que le gouvernement a trompé les travailleurs.

Avant les vacances parlementaires, le ministre Daems

vooral ten aanzien van het personeel. Ik denk dat wij nu precies hetzelfde meemaken. De regering zal blijven ontkennen, maar ik zie geen verschil. Het faillissement werd reeds ettelijke weken voorbereid; achter de schermen werd een nieuw bedrijf opgericht en juist op het moment dat de nieuwe firma in de startblokken staat, laat men de boeken neerleggen en zet men duizenden mensen in de kou aan wie weken aan een stuk ten onrechte beloften werden gedaan.

Mijnheer de voorzitter, ons debat toont aan dat de regering, wanneer zij geen argumenten meer heeft, terugvalt op het herschrijven van de geschiedenis en het herschrijven van de realiteit. Een doorgezet onderzoek naar de waarheid – het verschil tussen de verklaringen van de regering en de echte gang van zaken – dringt zich op. De minister en misschien andere leden van de regering moeten de verantwoordelijkheid op zich nemen voor hetgeen zij de laatste weken en maanden hebben uitgespookt.

02.66 Minister **Rik Daems**: Mijnheer de voorzitter, ik heb die verklaring destijds afgelegd omdat de handelingen van Swissair en Crossair uitgerekend buiten concordaat en buiten medeweten van de rechtbank of de commissaris-revisoren zijn gebeurd. Zij hebben niet gewerkt in een context waarbij controle mogelijk is. Dat is het verschil. Wat Sabena is overkomen, is altijd binnen het gerechtelijk akkoord gebeurd. Dat is voor u misschien een klein verschil, maar voor mij is het essentieel.

02.67 **Raymond Langendries** (PSC): Monsieur le président, je suppose que nos répliques seront répercutées auprès du Premier ministre.

Pour ma part, je souhaite vraiment que l'opération concernant la nouvelle entreprise réussisse. Je ne puis marquer mon désaccord avec le Premier ministre lorsqu'il dit qu'une des meilleures protections sociales que l'on puisse donner à un certain nombre de personnes de l'ancienne société est de les reprendre dans une nouvelle société.

Je souhaite que cette nouvelle société réussisse le mieux possible. Ce qui me sidère dans le chef du Premier ministre, en particulier, et je le lui aurais dit en face s'il avait été là, c'est sa difficulté à prendre conscience du fait qu'il faut, à un moment donné, assumer un certain nombre de responsabilités.

Sous l'actuel gouvernement, et c'est une nouveauté, il faut toujours écouter attentivement ce que disent les groupes de la majorité. Auparavant, l'opposition pouvait se concentrer principalement sur ses interventions sans trop se préoccuper de celles de la majorité, mais depuis quelque temps, ce n'est plus le cas. En effet, depuis le début de cette législature, la majorité - M. Vanoost d'Agalev mis à part, qui n'a aucune critique à formuler vis-à-vis du gouvernement et c'est du reste la seule référence prise par le Premier ministre - a émis quelques remarques pertinentes - même au sein des groupes libéraux - notamment quant à l'évolution du dossier ces derniers mois. Peut-être que l'on pourrait remonter à une, voire deux décennies pour établir les responsabilités! Je n'en disconviens pas, monsieur le président. Il faut pouvoir reconnaître avec humilité qu'un certain nombre de choses n'ont pas été faites comme elles l'auraient dû.

qualifiait encore l'éventuelle faillite de Swissair et sa reprise par le biais de Crossair de scénario criminel, notamment à l'égard du personnel. C'est pourtant bien le scénario auquel nous assistons maintenant.

A défaut d'arguments, le gouvernement réécrit l'histoire. Une enquête s'impose dès lors et le gouvernement devra assumer ses responsabilités.

02.66 **Rik Daems**, ministre: Tous les actes posés l'ont été dans le cadre de l'accord judiciaire.

02.67 **Raymond Langendries** (PSC): Ik hoop dat vele werknemers opnieuw aan de slag zullen kunnen in de nieuwe onderneming, maar stel tot mijn verbijstering vast dat de eerste minister er zo veel moeite mee heeft in te zien dat hij in deze een verantwoordelijkheid te dragen heeft.

Tegenwoordig moet je altijd de oren spitsen als de meerderheidsfracties iets zeggen. Zij hebben in dit debat een aantal relevante opmerkingen gemaakt.

Ik zou willen verwijzen naar een tekst van de hand van de heer Henrion betreffende de politieke verantwoordelijkheid. Het betreft, zo onderstreept hij, de algemene verantwoordelijkheid van wie geroepen is tot de hoogste staatsambten en zich uit dien hoofde moet verantwoorden voor het Parlement, en daar eventueel de nodige conclusies uit moet trekken.

Enige ootmoed lijkt mij dan ook wel gepast!

Pour terminer, je voudrais citer un texte extrêmement important d'une personnalité politique bien connue, à savoir l'ancien ministre d'Etat M. Henrion, sur la responsabilité politique, afin de montrer qu'il convient d'opérer des distinctions en cette matière: «Dans la matière de la responsabilité politique, il ne s'agit pas de la violation d'une loi ni même d'une faute au sens de la responsabilité civile; il s'agit de ce que certains auteurs appellent, c'est le cas du professeur Van Impe la responsabilité générale de ceux qui, appelés aux plus hautes fonctions de l'Etat, doivent s'expliquer devant le Parlement et tirer, le cas échéant, les conséquences d'un désaveu».

Si le gouvernement a bien entendu ce qu'ont dit un certain nombre de groupes de la majorité, et nous verrons ce que cela peut donner à l'issue d'une commission d'enquête, il y a peut-être lieu d'être un peu plus humble que ne l'est parfois le Premier ministre à la tribune de cette assemblée.

02.68 Le président: L'humilité est une vertu bien chrétienne.

02.69 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): Mijnheer de voorzitter, collega's, ik heb, in tegenstelling tot vele andere collega's, niet de gemakkelijkste weg gekozen en mijn verantwoordelijkheid ontlopen. Integendeel.

Vervolgens geef ik de heer Langendries de raad de commissieverslagen sinds 1995 over mijn bijdrage in dit debat en deze sinds 1999 over de debatten waaraan ook de heer Poncet heeft deelgenomen, te herlezen. Dan zou hij nu niet komen verklaren dat ik geen kritiek geef op wat deze regering doet. Integendeel. Dat bewijst alleen maar dat hij die verslagen nooit heeft gelezen. (...)

Indien u had geluisterd, had u gehoord dat ik in deze aangelegenheid mijn verantwoordelijkheid wens op te nemen en dat ik niet voor de gemakkelijkste weg heb geopteerd, met name één minister met alle zonden van Israël opzadelen.

Mijnheer de voorzitter, u hebt mij zojuist een beetje te vlug onderbroken. Ik heb helemaal niet bedoeld dat de oppositie niet het recht had om tussen te komen. Integendeel, ik heb alleen willen zeggen dat als zij nieuwe elementen naar voren brengen, wij ook het recht hebben om die te kennen en om aan het debat deel te nemen. Dat kunnen wij nu niet, want ik heb de tekst niet kunnen lezen.

Bovendien heeft mijn beperkte ervaring als parlementslid – zes jaar – mij geleerd nooit conclusies te trekken uit citaten maar uit het geheel.

02.70 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Mijnheer de voorzitter, ik stel vast dat wij op een behoorlijk aantal zeer precieze vragen geen antwoord hebben gekregen. Zo heeft mijn collega Guy D'haeseleer – niet hij alleen trouwens – gevraagd naar de budgettaire ruimte voor de sociale begeleiding. Uit het antwoord van de eerste minister blijkt dat hij in een soort van degressieve betaling voorziet, in de zin van “wij zullen steeds minder geld geven”, met daaraan gekoppeld als morele beschouwing dat, als de betrokkenen weinig geld krijgen, ze vlugger werk zullen zoeken. Ik heb niet de indruk dat dit in dank zal worden aanvaard.

02.68 De voorzitter: Ootmoed is voorwaar een christelijke deugd!

02.69 Lode Vanoost (AGALEV-ECOLO): Je ne me soustrais pas à mes responsabilités, au contraire. M. Langendries devrait relire toutes mes interventions dans ce dossier depuis 1995. Il a tort de dire que je n'ai jamais critiqué le gouvernement.

Je répète d'autre part que je n'élude pas ce nouveau débat, mais que je souhaite disposer d'abord du texte du jugement rendu. Sinon, je ne pourrai pas lutter à armes égales.

Enfin, je voudrais souligner qu'il est préférable de se baser sur un texte complet plutôt que sur une citation.

02.70 Francis Van den Eynde (VLAAMS BLOK): Le ministre n'a pas répondu à une série de questions très précises portant notamment sur la marge de manoeuvre budgétaire dont il dispose pour financer les mesures d'accompagnement social. Le premier ministre a cependant parlé de primes dégressives, dont la finalité manifeste est d'inciter les

Mijnheer de voorzitter, uit parlementaire solidariteit, zelfs met leden van de meerderheid, vestig ik er de aandacht op dat de vragen van de heer Bonte niet werden beantwoord. Ze waren nochtans zeer interessant.

De eerste minister verweet de oppositie in het algemeen en het Vlaams Blok in het bijzonder, er een polemisch dossier van te hebben gemaakt. Wanneer het gaat over de werkgelegenheid van 12.000 mensen en over het lot van hun gezinnen, mag er mijns inziens wel een polemische toon worden aangeslagen. Als het in dat geval niet mag, dan weet ik niet wanneer het wel zou kunnen. Misschien mag er alleen polemisch worden gedaan wanneer wij discussiëren over de kleur waarin wegwijzers moeten worden geverfd.

Ik ben van mening dat de oppositie hier zeer terecht de vinger op de wonde heeft gelegd en ik stel vast dat de voormalige burgemeester van Vilvoorde nog steeds voelt dat die vinger op de wonde ligt.

Mijnheer de voorzitter, ik kom tot mijn besluit. Ik heb vernomen dat de regering zich niet zou verzetten tegen een onderzoekscommissie. Het Vlaams Blok – en niet alleen het Vlaams Blok, neem ik aan – heeft inmiddels reeds een voorstel in die zin ingediend. Ik dring erop aan dat hiervan zo vlug mogelijk werk wordt gemaakt, want het beantwoordt aan een wens die zowel bij de regering als bij de oppositie leeft.

02.71 Marie-Thérèse Coenen (ECOLO-AGALEV): Monsieur le président, j'ai apprécié la citation de M. Langendries au sujet de la responsabilité politique. Dans ce dossier, plus j'écoute, plus je vois les suspicions, les inquiétudes et les doutes qui règnent, la manière dont on réécrit l'histoire. Je plaide donc pour que la clarté soit faite.

La responsabilité politique est valable pour tous et en tout temps. Je me souviens d'un mois de mai 1985 dont les conséquences furent également dramatiques.

Monsieur le ministre, quelques points précis me semblent dignes d'être relevés et vous devriez y être attentif. La Commission européenne doit être claire concernant le crédit-pont attribué à la Sabena.

Sur le plan social, vous négociez avec les syndicats tout en sachant qu'ils ne représentent pas l'entièreté du personnel de la Sabena. Parmi ce personnel se trouvent à peu près mille pilotes qui ont des qualifications spécifiques lesquelles seront dépassées au bout de 6 mois d'inactivité. Il faut veiller, dans ce plan social, à tenir compte de chaque catégorie professionnelle, à maintenir leurs compétences et leurs qualifications sur le marché du travail.

Le gouvernement a donné décharge aux administrateurs belges mais pas aux administrateurs suisses. Le gouvernement a-t-il mené d'autres actions vis-à-vis de ces administrateurs suisses? Une procédure judiciaire est-elle menée contre Swissair en Suisse? C'est bien de les dénoncer et de ne pas leur donner la décharge mais si c'est pour ne rien en faire, j'estime qu'il y a un manque d'initiative de la part du gouvernement.

Je conclurai en disant que la nouvelle société doit avoir toutes les

bénéficiaires à chercher plus vite un nouvel emploi. Je ne suis pas sûr que les employés de la Sabena apprécient. Le ministre n'a par ailleurs pas répondu aux questions pertinentes de M. Bonte.

Le premier ministre reproche à l'opposition et plus particulièrement au Vlaams Blok de vouloir polémiquer dans ce dossier. Mais la polémique me paraît opportune dans un dossier où 12.000 emplois sont en jeu.

Le gouvernement n'est pas opposé à la création d'une commission d'enquête. Il faut l'instituer le plus vite possible.

02.71 Marie-Thérèse Coenen (ECOLO-AGALEV): Ik kon de verwijzing van de heer Langendries naar de politieke verantwoordelijkheid wel waarderen. Hoe meer men in dit debat zijn oor te luisteren legt, hoe meer men bepaalde verdachtmakingen opvangt. Ik pleit dan ook voor een zo groot mogelijke duidelijkheid. Nu wij het toch over politieke verantwoordelijkheid hebben, ligt mei 1985 mij nog vers in het geheugen!

Ik zou meer toelichtingen over het overbruggingskrediet willen verkrijgen. Wat de piloten betreft, wil ik erop wijzen dat zij hun kwalificaties snel kwijtraken.

Ik heb tevens vastgesteld dat de regering wel de Belgische bestuurders maar niet de Zwitserse decharge heeft verleend. De nieuwe maatschappij moet een maximale kans op slagen hebben. Er moet dus duidelijkheid worden geschapen.

chances de réussite et pour cela, toute la clarté doit être faite à chaque instant et pas uniquement dans une situation de crise.

Moties **Motions**

Tot besluit van deze bespreking werden volgende moties ingediend.
En conclusion de cette discussion les motions suivantes ont été déposées.

Een motie van wantrouwen werd ingediend door de heren Gerolf Annemans, Guy D'haeseleer, Bart Laeremans, Guido Tastenhoye en Francis Van den Eynde en luidt als volgt:

"De Kamer,
gehoord de interpellaties van de heren Yves Leterme, Francis Van den Eynde, Lode Vanoost en Raymond Langendries en van mevrouw Marie-Thérèse Coenen
en de antwoorden van de eerste minister en van de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, belast met Middenstand,
ontneemt het vertrouwen aan de regering."

Une motion de méfiance a été déposée par MM. Gerolf Annemans, Guy D'haeseleer, Bart Laeremans, Guido Tastenhoye et Francis Van den Eynde et est libellée comme suit:

"La Chambre,
ayant entendu les interpellations de MM. Yves Leterme, Francis Van den Eynde, Lode Vanoost et Raymond Langendries et de Mme Marie-Thérèse Coenen
et les réponses du premier ministre et du ministre des Télécommunications et des Entreprises et des Participations publiques, chargé des Classes Moyennes,
retire sa confiance au gouvernement."

Een motie van aanbeveling werd ingediend door de heren Marcel Hendrickx, Raymond Langendries, Yves Leterme, Paul Tant, Jozef Van Eetvelt en Servais Verherstraeten en mevrouw Trees Pieters en luidt als volgt:

"De Kamer,
gehoord de interpellaties van de heren Yves Leterme, Francis Van den Eynde, Lode Vanoost en Raymond Langendries en van mevrouw Marie-Thérèse Coenen
en de antwoorden van de eerste minister en van de minister van Telecommunicatie en Overheidsbedrijven en Participaties, belast met Middenstand,
verzoekt de regering dat in het Sabena-dossier

- de grootst mogelijke aandacht zou gaan naar het personeel van de failliet verklaarde nationale luchtvaartmaatschappij en van de getroffen toeleveranciers omdat het gaat om de grootste sociale catastrofe inzake werkgelegenheid sedert lang;
- de Belgische Staat als aandeelhouder zijn verantwoordelijkheid zou opnemen en bovenop de wettelijke en reglementaire verplichtingen waartoe het Fonds voor de Sluiting van Ondernemingen zal geroepen worden, vanuit algemene middelen, zou voorzien in een sociale enveloppe opdat alle werknemers de wettelijke opzegvergoedingen zouden ontvangen. Het Fonds voor de Sluiting van Ondernemingen mag enkel aangesproken worden voor zijn wettelijke verplichtingen zodat niet alle bedrijven moeten opdraaien voor de gevolgen van het faillissement van Sabena;
- een tewerkstellingscel met rechtspersoonlijkheid zou worden opgericht die instaat voor de individuele en intensieve begeleiding van de ontslagen werknemers in hun zoektocht naar een nieuwe job. De federale overheid moet hiervoor middelen voorzien. In deze tewerkstellingscel kan de samenwerking georganiseerd worden met de bevoegde regionale overheden die onder meer inzake vormingsaanbod voor een belangrijke inbreng moeten zorgen;
- de werknemers van de toeleveringsbedrijven onder dezelfde voorwaarden een beroep moeten kunnen doen op de bovenvermelde tewerkstellingscel;
- de federale overheid het initiatief neemt om ervoor te zorgen dat de toeleveringsbedrijven desgevallend kunnen rekenen op faciliteiten inzake de betaling van schulden ter attentie van fiscus, BTW en RSZ;
- alle nodige initiatieven te nemen voor het maximale behoud van vliegactiviteiten en de bijhorende tewerkstelling in Zaventem vanuit een nieuwe luchtvaartmaatschappij. Essentieel in deze nieuwe maatschappij is dat private aandeelhouders hierbij betrokken worden;
- bij de heropstart van een nieuwe luchtvaartmaatschappij geen daden te stellen die door schuldeisers

zouden kunnen gekwalificeerd worden als een aanzet tot een frauduleus faillissement;

- van het Europees voorzitterschap gebruik te maken om de belemmeringen die vandaag op de toetreding van niet-EU-kapitaalverschaffers staan, te milderen;
- de regering in de Kamer van volksvertegenwoordigers volledige verantwoording aflegt voor de beleidsdaden die zij in het Sabena-dossier heeft gesteld. De Kamer moet inzage krijgen van alle documenten, contracten en overeenkomsten in dit dossier zodat ze de politieke verantwoordelijkheden kan vaststellen."

Une motion de recommandation a été déposée par MM. Marcel Hendrickx, Raymond Langendries, Yves Leterme, Paul Tant, Jozef Van Eetvelt et Servais Verherstraeten et Mme Trees Pieters et est libellée comme suit:

"La Chambre,

ayant entendu les interpellations de MM. Yves Leterme, Francis Van den Eynde, Lode Vanoost et Raymond Langendries et de Mme Marie-Thérèse Coenen

et les réponses du premier ministre et du ministre des Télécommunications et des Entreprises et des Participations publiques, chargé des Classes Moyennes,

demande au gouvernement, dans le dossier de la Sabena,

- de porter une attention maximale au personnel de la compagnie nationale d'aviation déclarée en faillite et des fournisseurs touchés par cette faillite, dans la mesure où il s'agit de la catastrophe sociale la plus importante que notre pays ait connue depuis longtemps dans le domaine de l'emploi;

- que l'Etat belge prenne ses responsabilités en tant qu'actionnaire et, outre les obligations légales et réglementaires que le Fonds pour la fermeture des entreprises sera appelé à prendre en charge, inscrive au budget général des moyens une enveloppe sociale permettant à l'ensemble des travailleurs de percevoir des indemnités de préavis légales. Le Fonds pour la fermeture des entreprises ne doit être sollicité que dans le cadre de ses obligations légales, afin que l'ensemble des entreprises n'aient pas à supporter les conséquences de la faillite de la Sabena;

- de procéder à la création d'une cellule pour l'emploi, dotée de la personnalité juridique, qui devra prendre en charge l'accompagnement individuel et intensif des travailleurs licenciés dans la recherche d'un nouvel emploi; les autorités fédérales doivent prévoir les moyens nécessaires à cet effet. Au sein de cette cellule pour l'emploi, une coopération pourrait être mise en place, notamment en matière d'offres de formation, avec les autorités régionales qui ont un rôle important à jouer dans ce domaine;

- que les travailleurs des fournisseurs de la Sabena puissent, le cas échéant, faire appel, aux mêmes conditions, à la cellule pour l'emploi précitée;

- que les autorités fédérales prennent l'initiative de veiller à ce que les fournisseurs de la Sabena puissent bénéficier, le cas échéant, de facilités pour le remboursement de leurs dettes à l'égard du fisc, de la TVA et de l'ONSS;

- de prendre toutes les initiatives nécessaires pour maintenir au maximum les activités de vol et l'emploi qui y est lié à Zaventem, dans le cadre d'une nouvelle compagnie aérienne. Il est essentiel que des actionnaires privés soient associés à cette nouvelle compagnie;

- de ne poser, à l'occasion du démarrage de la nouvelle compagnie, aucun acte que les créanciers pourraient qualifier d'indication de faillite frauduleuse;

- de mettre à profit la présidence européenne pour réduire les entraves qui empêchent aujourd'hui la participation d'investisseurs non européens;

- de se justifier pleinement devant la Chambre des représentants des actes de gestion qu'il a posés dans le dossier de la Sabena. La Chambre doit pouvoir accéder à l'ensemble des documents, des contrats et des conventions dans ce dossier, afin de pouvoir déterminer les responsabilités politiques.

Een eenvoudige motie werd ingediend door de heren Marcel Bartholomeeussen, Olivier Chastel, Willy Cortois, Jean Depreter en Lode Vanoost.

Une motion pure et simple a été déposée par MM. Marcel Bartholomeeussen, Olivier Chastel, Willy Cortois, Jean Depreter et Lode Vanoost.

Over de moties zal later worden gestemd. De bespreking is gesloten.

Le vote sur les motions aura lieu ultérieurement. La discussion est close.

De openbare commissievergadering wordt gesloten om 18.49 uur.

La réunion publique de commission est levée à 18.49 heures.

